APOSTOLUL

REVISTA CADRELOR DIDACTICE
Editată de Sindicatul din Învăţământ şi Cercetare Neamţ

SERIE NOUĂ, ANUL XXIII, NR. 237 februarie 2021
http://apostolul.slineamt.ro

„Cercul de Foc Brâncuşian” de la Hobiţa

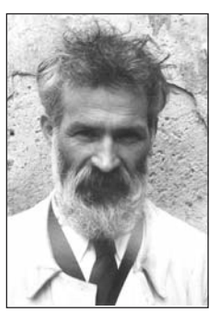

19 februarie reprezintă Ziua Naţională Constantin Brâncuşi, cel mai mare sculptor modern al lumii, „olteanul absolut”, cum l-ar fi numit, probabil, Petre Tuţea.

În cadrul multiplelor evenimente organizate cu această ocazie la Târgu Jiu, în incinta Teatrului de Stat „Elvira Godeanu” a avut loc premiera filmului „Omagiu lui Brâncuşi pe Calea Eroilor”, un reportaj insolit, muzical, ilustrat prin trei piese muzicale emblematice, compuse (muzică şi text) de Alexandru Mandy şi interpretate de Sergiu Cioiu: „Poarta sărutului” (compusă în 1967), „Masa tăcerii” (1972) şi ”Coloana fără sfârşit” (1979).

Filmul a fost realizat la iniţiativa UZPR şi susţinut de Primăria Municipiului Târgu Jiu, prin Centrul de Cercetare, Documentare şi Promovare „Constantin Brâncuşi”, Asociaţia „Acasă la Brâcuşi” şi Liga Femeilor Gorjene „Arethia Tătărescu”.

Evenimentul de lansare a filmului, dedicat celui care a făcut piatra să vorbească, a fost decorat estetic de un recital actoricesc susţinut de Sergiu Cioiu şi Maia Morgenstern, pe texte inspirate din cartea lui Miron Manega „Femeile din viaţa lui Brâncuşi – Iubiri transfigurate în opere de artă”.

Mariana PĂDURARU

(continuare în pag. 23)

Teme de discutat

Dincolo de grijile, parcă tot mai obositoare, legate de pandemie şi scenarii, apar şi teme care merită atenţie şi merită discutate.

O astfel de temă, este cea legată de organizarea concursului pentru directori şi directorii adjuncţi ai unităţilor de învăţământ, mai ales că, în curând, expiră contractele manageriale pentru toţi directorii, aflaţi acum în funcţie.

Sindicatele au susţinut întotdeauna că numirea directorilor trebuie făcută numai în urma unui concurs corect, transparent şi relevant, fără implicarea politicului. De altfel, în 2016, sindicatele din educaţie au avut un rol major în luarea deciziei de a se organiza concursurile pentru directori.

Conducerea unei unităţi de învăţământ este un act de o deosebită importanţă şi responsabilitate, determinant în parcursul activităţii dintr-o şcoală, care poate fi unul de succes sau dimpotrivă. Tot ce se întâmplă într-o unitate şcolară – organizarea activităţilor educaţionale, asigurarea cu resursele umane necesare, controlul şi îndrumarea procesului instructiv-educativ, cheltuirea corectă şi eficientă a resurselor financiare, dezvoltarea instituţională, iniţiative de viitor, asigurarea unor condiţii şi relaţii de muncă cât mai bune, evaluarea activităţii personalului didactic şi nedidactic – poartă amprenta priceperii directorului.

Un director profesionist, onest şi dedicat este, aproape, o garanţie pentru a avea o şcoală care să-şi îndeplinească, pe deplin menirea.

Deci, să organizăm concursul pentru directori şi directorii adjuncţi, fără să lungim perioadele de interimat cu numiri, de multe ori, pe alte criterii decât cele de competenţă.

Plecând de la ideea că un director va avea mai mult sprijin şi deci mai multe reuşite dacă este asumat de colectivul pe care urmează să-l

Prof. Gabriel PLOSCĂ,
Preşedintele Sindicatului din Învăţământ Neamţ

(continuare în pag. 2)

„Nu există reţete pentru capodopere”

• Interviu cu scriitoarea Gabriela Adameşteanu

Pentru Gabriela Adameşteanu (n. 2 aprilie 1942, Târgu Ocna, judeţul Bacău), să devină autoare de opere literare, nu a fost scopul esenţial. Spune că mai degrabă a fugit de profesia de scriitoare, întrerupând timp de 12 ani scrisul ficţiunii. Este de părere că o carte bună o scrii la fel de greu sau de uşor ca pe o carte proastă, fiindcă reuşita în literatură nu este sigură, şi nu depinde de autor.

– Felicitări, doamnă Gabriela Adameşteanu, pentru acest important premiu! Cum consideraţi această nouă recunoaştere literară?

– Este un premiu important, care se referă la întreaga operă. Cei cărora li s-a decernat sunt scriitori foarte importanţi, iar nominalizările şi juriile sunt foarte corecte, ceea ce nu se întâmplă totdeauna. Îmi place că este un premiu de proză, şi poartă numele lui Creangă, un scriitor

A consemnat
Violeta MOŞU

(continuare în pag. 3)

145 de ani de la naşterea marelui sculptor CONSTANTIN BRÂNCUŞI

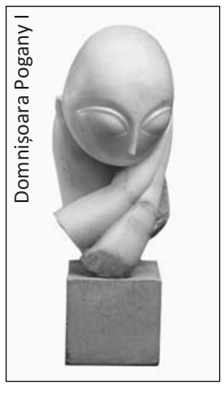

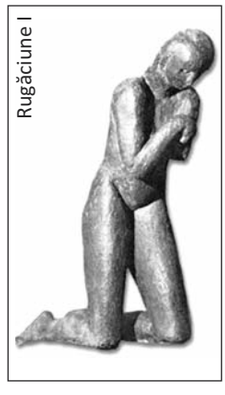

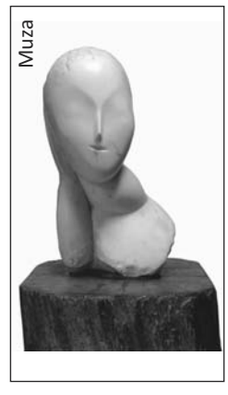

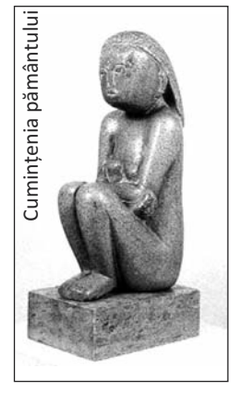

Teme de discutat

(*urmare din pag. 1*)

Conducă, cred că ar fi bine ca cei care se prezintă la concursul pentru ocuparea funcţiilor de directori şi directori adjuncţi, să aibă avizul consiliului profesoral din şcoala respectivă.

O altă temă lansată în spaţiul public este cea legată de titularizarea în sistemul de învăţământ pe o perioadă determinată. Nu văd prea multe argumente pentru susţinerea acestei idei. Probabil, se consideră că unii dintre titularii pe perioadă nedeterminată nu-şi mai fac suficient de bine datoria, crezându-se „senatori de drept". Pot să admit că sunt astfel de comportamente. Dar, în aceste cazuri există suficiente mijloace şi instrumente reglementate prin care persoana respectivă poate fi determinată să se achite de sarcinile profesionale. Şi aici, aş menţiona un control atent din partea conducerii şcolii şi inspectorului de specialitate asupra planificării, organizării şi desfăşurării activităţii didactice prin inspecţii la clasă, printr-o îndrumare permanentă şi o evaluare obiectivă a întregii activităţi. Iar, dacă în ciuda eforturilor situaţia nu se îmbunătăţeşte mai sunt şi alte mijloace, despre care nu doresc să amintesc aici, care pot să conducă la remedierea activităţii.

Pentru nesustenabilitatea titularizării în sistemul de învăţământ pe o perioadă determinată, se pot aduce foarte multe argumente. Se poate vorbi de o destabilizare a sistemului din punct de vedere al asigurării resursei umane, de imposibilitatea respectării unui principiu sănătos al pedagogiei – continuitatea la clasă, precum şi de pierderea ilegală a unui drept câştigat prin concurs, în cazul titularilor deja existenţi în sistem. Se mai poate discuta despre dificultăţi în ceea ce priveşte avansarea în cariera didactică şi de anumite aspecte sociale, de pildă imposibilitatea obţinerii unor credite bancare pentru nevoi majore. Nu în ultimul rând, mai trebuie să menţionez că şi din punct de vedere al organizării concursurilor obiective pentru titularizarea pe perioadă determinată, eforturile ar fi considerabile şi costisitoare. Şi mai cred că, acum, priorităţile în sistemul de învăţământ sunt altele.

La început de primăvară, trimitem gândurile noastre de preţuire şi recunoştinţă tuturor doamnelor şi domnişoarelor din unităţile de învăţământ. Vă dorim sănătate, zile înseninate de speranţă şi să va bucuraţi, cât mai repede, împreună cu noi toţi, de revenirea la vremuri mai liniştite.

Cu preţuire, Biroul Operativ al Sindicatului Învăţământ Neamţ, Preşedinte, Prof. Gabriel PLOSCĂ

Către

GUVERNUL ROMÂNIEI

DOMNULUI FLORIN VASILE CÂŢU,
PRIM-MINISTRU AL ROMÂNIEI

Domnule Prim-Ministru,

Federaţiile sindicale reprezentative din învăţământ, în numele membrilor de sindicat pe care îi reprezintă, vă solicită să identificaţi soluţiile pentru ca educaţia, în mod real, să devină prioritate naţională. Învăţământul din România, acest domeniu strategic de care depinde viitorul ţării, a fost şi este în mod constant neglijat de clasa politică, aspect demonstrat de date clare. Astfel:

● **Finanţarea educaţiei s-a situat constant în jurul a 3% din PIB**, chiar dacă Legea educaţiei naţionale nr. 1/2011, prevede, încă de la momentul adoptării, alocarea a 6% din produsul intern brut – ca o consacrare a principiului instituit prin acelaşi act normativ la art. 2 alin. (7): *„În România Învăţământul constituie prioritate naţională"*. Însă, pentru guvernele care s-au succedat din 2011 până în prezent, o prioritate a fost prorogarea dispoziţiilor legale privind finanţarea educaţiei cu 6%, subfinanţând constant învăţământul; şi aceasta în condiţiile în care, în ţările Uniunii Europene, procentul din PIB alocat educaţiei este, în medie, de 5%. **Se constată că pentru anul 2021, prin Proiectul Legii bugetului de stat, se propune pentru educaţie o sumă care reprezintă aproximativ 2,5% din PIB, de la bugetul de stat**.

● Existenţa unei infrastructuri precare pentru multe unităţi de învăţământ preuniversitar; între acestea se evidenţiază cele **836 care, în anul 2021, au grupurile sanitare în curte, fără apă curentă** – situaţie de neacceptat, mai ales în contextul epidemiologic în care ne aflăm din primăvara anului 2020!

● **Salariul mediu în învăţământ este cu 30% mai mic decât cel din administraţia publică** – situaţie unică în rândul ţărilor membre ale Uniunii Europene, unde salariile din educaţie sunt mai bine poziţionate.

● **Salariile din învăţământ sunt situate în pătrimea inferioară a grilei de salarizare din Legea-cadru nr. 153/2017**, în condiţiile în care coeficienţii de ierarhizare pentru un profesor cu studii universitare de lungă durată sunt cuprinşi între **1,64-2,76!**

● **Majorarea salariilor personalului didactic începând cu data de 1septembrie 2020**, prevăzută de Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 114/2018, **nu s-a aplicat**, fiind urmată de măsura **îngheţării salariilor în anul 2021**.

● Dacă ne raportăm la valoarea coşului minim pentru un trai decent, se constată că doar **conferenţiarii universitari**, **profesorii universitari** din învăţământul superior şi **cadrele didactice** din învăţământul preuniversitar **spre final de carieră ating nivelul unui trai decent**, **celelalte categorii de personal din sistemul educational fiind sub acesta**.

● **Decizia de a nu acorda voucherele de vacanţă pentru anul 2021** va contribui la diminuarea veniturilor personalului din învăţământ şi la imposibilitatea de a-şi reface capacitatea de muncă, personalul din educaţie nemaiavând acces la bazele de odihnă, ca în ultimii ani. În plus, consecinţele acestei măsuri se vor resimţi şi industria HORECA.

Domnule Prim-Ministru, având în vedere cele de mai sus, **salariaţii din învăţământ vă solicită**:

● alocarea unui **procent de cel puţin 10% din Planul Naţional de Redresare şi Reziliență** pentru învăţământ – în condiţiile în care educaţia este un domeniu fundamental de care depinde dezvoltarea ţării şi având în vedere nevoile uriaşe ale acestui sistem (faţă de **numai 3%** cât s-a propus iniţial);

● **calculul şi plata corecte, prin raportare la salariul de bază în plată, a drepturilor salariale suplimentare, reglementate de legea-cadru nr. 153/2017 ca majorări/creşteri ale salariului de bază** [cu privire la acest aspect, reamintim că există, încă din anul 2019, un proiect de hotărâre de Guvern asupra căruia au căzut de acord toţi partenerii de dialog, rediscutat şi reavizat în cadrul Comisiei de Dialog Social de la nivelul Ministerului Educaţiei în cursul anului 2020, care nu trebuia decât introdus pe ordinea de zi a şedinţei de Guvern şi aprobat – ceea ce nu s-a mai întâmplat];

● majorarea salariilor personalului din învăţământ la nivelul anului 2022, încă din anul 2021;

● asigurarea, cu prioritate, a vaccinurilor necesare pentru personalul din educaţie care şi-a exprimat opţiunea de vaccinare şi urgentarea procedurilor, având în vedere revenirea preşcolarilor şi elevilor în unităţile de învăţământ şi creşterea riscului infectării cu SARS-CoV 2;

● punerea la dispoziţia unităţilor şi instituţiilor de învăţământ, prin cabinetele medicale, a unui **număr suficient de teste rapide antigen COVID-19**, atât pentru testarea săptămânală

→

„Nu există reţete pentru capodopere”

Pe care l-am ştiut pe dinafară, încă din copilărie şi îl recitesc şi azi.

– Care este, după dumneavoastră, definiţia literaturii?

– Google spune că literatura ar fi arta compoziţiilor scrise. Eu cred că este o lume paralelă care te ajută să o înţelegi mai bine pe cea în care trăieşti. Poarta prin care intri în această lume paralelă este cititul, lectura...

– Scrieţi, aşa, „dintr-un foc”?

– Dintr-un foc, scriu câteva paragrafe. Le las să se coacă, le recitesc după un timp, le corectez, şi mai adaug câteva. Şi tot aşa, peste cinci ani, cel mai repede, am un roman.

– Ce vă îndeamnă să scrieţi?

– Un gând, referitor la oameni şi la destine, pe care aş vrea să-l împărtăşesc şi altora. Uneori gândul este formulat într-o sintagmă, alteori este o impresie fără cuvinte.

– Scrierea unei cărţi trebuie să fie un proces de descoperire?

– Nu ştiu dacă trebuie, dar în ceea ce mă priveşte pe mine, este. Descopăr cartea pe care

o aveam în mine fără să o ştiu. Descopăr complicaţiile personajelor şi întâmplările neştiute iniţial, prin care ele trec. Un singur lucru îl ştiu de la început: finalul cărţii. Dacă e un final trist, lungesc cartea, ca să ajung cât mai târziu la el.

– Vă place să vă recitiţi cărţile?

– O, da. Le recitesc mereu în timp ce le scriu şi fac mereu îmbunătăţiri de stil. Le recitesc atunci când se reeditează, şi din nou fac mici modificări la porţiunile din carte pe care le-am scris mai repede. „Întâlnirea” a fost o nuvelă, scrisă între 1985 şi 1988, pe care am rescris-o în 2003 şi 2007, când am avut acces la arhive, şi a devenit roman.

– Să deveniţi scriitoare a fost ţelul esenţial, principal pentru dvs.?

– Nu, nici pe departe. Am vrut să fiu medic, pe urmă am vrut să fiu istoric şi critic literar. Mai degrabă am fugit de profesia de scriitoare, şi am întrerupt timp de 12 ani scrisul ficţiunii. Acum lucrez la o carte de memorii care se va numi „Meserii nerecomandate femeilor”. Una din aceste meserii este cea de scriitoare.

– Scriitorul trebuie să fie într-un permanent contact cu viaţa, cu durerile ei, cu bucuriile ei, cu înfrângerile ei?

– Oricare dintre noi se află într-un permanent contact cu viaţa, cu durerile, bucuriile şi înfrângerile ei. Scriitorul/scriitoarea nu face excepţie, are părinţi care îmbătrânesc, are iubite/iubiţi care îl pot dezamăgi sau părăsi, are prieteni/prietene care îl trădează, are succese dar şi proiecte care eşuează etc. Este fericit sau nefericit în anumite perioade de viaţă, deci nu-i lipsesc sursele de inspiraţie.

– Literatura, uneori, este un spaţiu de competiţie?

– Orice meserie este un spaţiu de competiţie, de ce ar face literatura excepţie? Şansa în plus pe care ţi-o dă literatura este lungimea în timp a competiţiei: se întâmplă ca după moarte, cărţile tale să fie mai apreciate decât atunci când trăiai. Deci, poţi să câştigi post-mortem competiţia cu congenerii tăi. Dar cei care privesc scrisul doar ca o competiţie, de obicei, o pierd.

– Cât de greu este să scrii o carte bună?

– O carte bună o scrii la fel de greu sau de uşor ca pe o carte proastă. Calitatea ei nu depinde de voinţa ta. Nu există reţete pentru capodopere.

– Ce scriitori admiraţi în mod deosebit? Care vi se pare că v-a influenţat în special, şi în ce fel?

– Ca să mă poată influenţa, trebuia să-i fi citit în epoca mea de formare. Am admirat marii romancieri ruşi, francezi şi americani, de pildă pe Tolstoi, pe Cehov, pe Balzac, Stendhal, Proust, Faulkner. Dintre cei români i-am admirat pe Eminescu, Caragiale, Camil Petrescu, Anton Holban, George Călinescu. Dintre contemporanii mei l-am admirat pe Nicolae Breban, dar nu m-a influenţat, fiindcă am altă formulă de scris decât el.

– Munciţi pentru viitor sau vă place să trăiţi posteritatea?

– Trăiesc în prezent iar când scriu trăiesc uneori în trecut. Nu m-am gândit niciodată la viitor şi nici la posteritate.

– De ce s-au schimbat principiile de moralitate în ultimii ani?

– Fiindcă s-a schimbat sistemul de valori, banul a devenit valoarea supremă, mass-media de proastă calitate a creat modele din persoane discutabile sau chiar imorale.

– Cum am putea să păstrăm un contact firesc cu viaţa nedenaturată?

– Cred că cea mai simplă soluţie ar fi să repopulăm satele, în care locuinţele părăsite se pot cumpăra pe preţuri relativ mici, să fim activi în comunitate, chiar dacă e vorba de case de vacanţă. Sau să ne folosim în această direcţie concediile, trăind mai aproape de natură. Nimic nu este fără bani, efort şi curaj.

– Sunteţi timidă, vă simţiţi stânjenită când auziţi ce vorbesc alţii despre dvs.?

– Nu am fost cu adevărat timidă nici când eram tânără, dar nu eram obişnuită să ies în societate. Eram obişnuită să fiu apreciată, dar nu-mi plăcea să fiu de faţă nici când eram lăudată, nici când eram bârfită. Însă ca scriitoare, mă simt stânjenită când se vorbeşte despre cărţile mele, sau de statutul de scriitoare, fiindcă reuşita în literatură nu este sigură, şi nu depinde de autor, aşa cum v-am spus deja. Sau cel puţin aşa cred eu.

– Care sunt credinţele fundamentale după care vă conduceţi viaţa şi pe care le consideraţi indispensabile?

– Cred în cinste, în muncă, în democraţie, în compasiune, în recunoştinţă. Încerc să le şi urmez, cât pot, în viaţa mea.

1 martie 2021

Către

GUVERNUL ROMÂNIEI

DOMNULUI FLORIN VASILE CÂŢU,
PRIM-MINISTRU AL ROMÂNIEI

a salariaţilor, cât şi pentru testarea elevilor/ preşcolarilor/ studenţilor care prezintă simptome specifice infecţiei cu SARS-COV-2;

● **acordarea voucherelor de vacanţă pentru anul 2021**, precum şi a celorlalte drepturi instituite de legislaţia în vigoare în beneficiul salariaţilor din învăţământ;

● **plata integrală şi la termen a tranşelor din diferenţele salariale stabilite prin hotărâri judecătoreşti** în favoarea salariaţilor din învăţământ, conform prevederilor legale aplicabile în materie;

● asigurarea **dispozitivelor electronice de tip laptop sau tabletă** de care trebuiau să beneficieze, la cerere, încă din anul 2020, fiecare cadru didactic şi fiecare elev, potrivit Legii nr. 109/2020.

Domnule Prim-Ministru, este momentul să demonstrati că **<u>educatia este una dintre prioritătile reale ale coalitiei de guvernare si că doriti să realizati o investitie semnificativă în acest domeniu!</u>** Federaţiile sindicale din învăţământ vă propun semnarea unui Acord între Guvernul României şi reprezentanţii acestora, prin care să stabilim calendarul de soluţionare a principalelor probleme din sistemul educaţional românesc.

Bucureşti, 17.02.2021

PREŞEDINTE F.S.L.I.
SIMION HANCESCU

PREŞEDINTE
F.S.E. „SPIRU HARET”
Marius Ovidiu NISTOR

PREŞEDINTE
F.N.S. „ALMA MATER”
Anton HADĂR

Cursul de Scriere Creativă, un pas spre literatură

Interviu cu Dna prof. Monica Costea

Doamna Monica Costea este absolventă a Facultăţii de Filologie (Universitatea „Al. I. Cuza”, Iaşi), specializarea Limba română – Limba Franceză. Este doctor în filologie, titlu obţinut cu distincţia „Cum Laude”. Din anul 2012 este profesor titular, prin concurs, cu catedră completă, la Colegiul Naţional „Petru Rareş”, fiind membru în diferite comisii ale şcolii, precum şi coordonator al elevilor la variate concursuri şi olimpiade. Un exemplu foarte recent al performanţelor şcolare este elevul Ştefan Călin Pristavu din clasa a IX-a B, profil matematică-informatică, participant la Olimpiada Internaţională de lingvistică 2021, desfăşurată online, în perioada 29 ianuarie -1 februarie.

Se adaugă activitatea de traducător din limba franceză, de critic literar, de autor de auxiliare pedagogice şi de romancier: peste 30 de articole de critică literară, 3 ediţii critice, 4 cărţi – auxiliare didactice, un volum de critică literară, un volum de proză, publicate la editurile din Chişinău, Iaşi, Bucureşti, Cluj, Paşcani. Pentru întreaga activitate a primit Premiul pentru critică literară al Centrului Cultural „M. Eminescu” din Bucureşti, în anul 2007.

– *Sunteţi profesor titular de limba şi literatura română la Colegiul Naţional „Petru Rareş” şi în acelaşi timp coordonatorul unui opţional de scriere creativă. Cum v-a venit această idee şi cum a „prins” ea la elevi?*

– Când eram elevă în liceu n-am avut şansa unor cursuri opţionale. Tânjeam după o oră cât de mică în care puteam şi noi, elevii, alege măcar un domeniu, o tehnică de lucru, un stil profesoral. Nu s-a putut – era o lume educaţională strictă, reflectând o societate mult prea restrictivă.

Azi avem şansa unor cursuri opţionale din ce în ce mai multe şi mai diverse, în ciclul superior al liceului. Dincolo de exagerările inerente (unii elevi care aleg din comoditate, aşteptările de a lua obligatoriu medii de zece numai pentru simpla prezenţă fizică, presiunile unor profesori de a alege cursuri în completarea orelor şcolare mereu insuficiente pentru stufoasele programe), Cursurile Opţionale (Curriculum-ul la Decizia Şcolii) sunt o şansă la diversitate culturală şi educaţională ce rimează perfect cu puzzle-ul lumii moderne.

Cursul de Scriere Creativă este minunat. Eu l-am urmat în Anglia, în calitate de cursant, printr-un program european de formare profesională şi mi-a plăcut atât de mult încât l-am repetat anul următor la şcoala de vară a unei Universităţi din Irlanda, pentru a învăţa cum să îl predau copiilor. De fapt el se adresează oricărei vârste, componenta psihologică fiind esenţială, deoarece exerciţiul permanent al scrisului este un mijloc excelent de compensare a nemulţumirilor, de convertire a suferinţelor în paşi spre artă, de eliberare de sentimente negative, de transformare a unor tensiuni într-un domeniu al frumosului.

– *Povestiţi-ne despre roadele acestui opţional în general, şi în special despre* Revista de Scriere creativă.

– Aceste reviste/produse de proiect ale cursului demonstrează abilităţile tuturor elevilor clasei de a compune un text: putem scrie despre orice, dar nu oricum, ci respectând structuri, tehnici, punând şi un strop de originalitate şi de talent.

În fiecare an în care reuşesc să lucrez cu ei treptele exerciţiilor şi să finalizez revista, creaţiile copiilor îmi bucură sufletul, pentru că oricât de mici ar fi ele faţă de marea literatură, îmi amintesc de o convingere a vieţii mele pe care o formulase atât de inspirat Dalai Lama: Planeta nu are nevoie de oameni care „reuşesc în viaţă”. Are nevoie disperată de mai mulţi dintre aceia care aduc pacea, care vindecă, care spun poveşti şi de pasionaţii de tot felul...

– *Din anul 2016 sunteţi şi coordonator al Anuarului CNPR. Vă propuneţi cumva ca această lucrare să fie un liant între trecutul, prezentul şi viitorul instituţiei? Reuşiţi?*

– Da, am pornit în munca aceasta de călugăr benedictin cu mult entuziasm, cu ideea puternică a păstrării trecutului ca martor şi mai ales ca sfătuitor pentru noile generaţii. Există o tradiţie frumoasă a şcolii, cea a Anuarelor menite să strângă în paginile lor studiul migălos (şi, desigur, subiectiv) al evoluţiei acestui liceu. Primul anuar a apărut tocmai la finalul secolului al XIX-lea, în anul şcolar 1896-1897. Se opreşte în 1940, adunând 29 de volume apărute cu intermitenţă. Mai este editat un singur volum ce cuprinde anii 1992-1994, apoi este reluat în serie nouă din anul şcolar 2003-2004 cu 11 volume, până în 2015, sub coordonarea domnilor directori/ profesori Mihai Obreja, Viorel Iftimie, Grigoruţă Oniciuc, Dorel Haralamb, Georgeta-Luminiţa Vârlan. Din 2017 până în prezent apare în fiecare an, într-un format nou, având drept colectiv de redacţie pe domnii directori/profesori Grigoruţă Oniciuc, Claudia - Ionela Jora; eu am fost în ultimii patru ani Responsabilul numărului, pentru că l-am gândit într-un mod diferit, profesionist aş zice. Am studiat vreun an toate anuarele pe care le-am putut găsi la colegiile care făceau parte, ca şi Rareşul, din Alianţa Colegiilor Centenare, am ales vreo sută de rubrici posibile, am propus colegilor de cancelarie o selecţie a lor şi apoi în fiecare an am scris cu toţii articolele pentru domeniile de bază care arată sinteza muncii şcolare şi extraşcolare din anul respectiv. De la concepţie, adunarea materialului, tehnoredactare (domnul profesor de matematică Irinel Cozma este ajutorul de nădejde), verificare şi până la corectura finală facem un efort colectiv destul de mare, dar rezultatul e foarte mulţumitor, căci dă o imagine a muncii şcolii întregi pentru care înainte nu găseam niciodată resurse.

Uneori am completat Anuarul tradiţional cu volume care au avut şi un caracter mai festiv. Anul 2019, fiind unul de sărbătorire a 150 de ani de existenţă a Colegiului, a prilejuit şi apariţia unui Anuar aniversar care a dorit însă să surprindă faţa nevăzută a meseriei noastre, adică sufletul şi sentimentele care dăinuie ca o aureolă în clar-obscurul fiecărei activităţi, care are în fond în penumbră nişte Oameni – de aceea a purtat numele de Oamenii Rareşului. În 2020, cu toate schimbările psihologice în vremuri de pandemie, am completat volumul de bază cu o bijuterie de carte – Cronica 150 – în care peste 50 de autori (profesori, părinţi, foşti şi actuali elevi, personal auxiliar al şcolii) au scris cronica evenimentelor care s-au desfăşurat de-a lungul unui an şcolar, dar în special în săptămâna sărbătoririi propriu-zise, 25-29 noiembrie 2019. Astfel, multe dintre volumele acestea adună, ca un vitraliu, an de an, fragmentele din care se poate recompune imaginea de ansamblu a întregii comunităţi rareşiste.

– *Se ştie despre dvs. că sunteţi exponentul unor metode moderne de predare. Care este esenţa acestora?*

– Cu toate că subscriu la ideea formulată sentenţios de Petre Ţutea „Numai proştii se plictisesc”, uneori simt că mă tocesc reluând aceleaşi lecţii şi mai ales în acelaşi format. Mama mea a fost profesoară de limba română, iar când eram copil o întrebam: Mama, tu nu te saturi să predai în fiecre an, de exemplu, atributul? Nu, mamă, zicea ea, aş merge în genunchi numai să mă laşi să îl predau şi în anul care vine, pentru că îl predau mereu altor copii şi lecţia iese altfel...

Eu nu am credinţa ei neclintită că atributul va ieşi mereu predat altfel, de aceea caut să pregătesc unele lecţii aşa cum mi-ar fi plăcut mie să îmi fie predate când eram şcolăriţă şi toceam analize prefabricate. Ştiu că elevii au nevoie de rutina unei lecţii, de nişte mecanisme cognitive repetitive care le dau siguranţă, dar nu degeaba li se spune „generaţia next” – au nevoie şi de diversitate. Aşa că mă mai joc încă, mai caut, mai inventez... e o formă de copilărire de om mare, dacă vreţi.

– *Împărtăşiţi-ne viziunea dvs. despre cercurile pedagogice. Vedeţi în acestea o modalitate eficientă de perfecţionare profesională?*

– În mare parte le consider nişte activităţi osificate, ca să mă exprim elegant. Irelevante. Colegiul nostru e în acelaşi cerc, cu patru alte licee, de vreo zece ani. Chiar credeţi că ne mai putem împărtăşi mari noutăţi? Conceptul unor exemple de bune practici e interesant, dar cred că domeniile educaţionale actuale din mediul online vor veni uşor în sprijinul celor care caută, astfel că aceste întruniri în formatul actual bănuiesc că vor dispărea. Sau trebuie găsite alte tipuri de activităţi care să ajute munca didactică, nu să însemne o sarcină stresantă în plus pe lângă atâtea altele.

Oare la ele se va fi referit M. Eminescu când a scris în strofa finală din Luceafărul:

„Trăind în cercul vostru strâmt”?...

– *Sunt concursurile şcolare un câmp real de manifestare pentru progresul elevilor?*

– Greu de crezut. În ultimul timp, înainte de binefăcătoarea concentrare din timpul pandemiei pe nevoia de învăţare a fiecărui elev, se ajunsese la o isterie a acestor concursuri, motivată aparent de o (falsă) dorinţă combativ-agresivă a elevilor. Până şi la Religie exista olimpiadă, a cărei ierarhie

→

Cursul de Scriere Creativă, un pas spre literatură

Nu ştiu cum se împăca cu principiul creştin al smereniei şi iubirii aproapelui!

Două mari cauze externe au contribuit la o exaltare nefirească a acestor concursuri: faptul că profesorii au avut nevoie de ele ca să certifice valoarea muncii lor didactice (ce dramă experimentăm în meseria asta, de a demonstra mereu prin alţii ceea ce ştii / ştii să faci) şi faptul că şcolile au avut nevoie de rezultate cuantificabile ca să se poată şi ele clasifica, mândri, poziţiona într-o ierarhie. Dar câţi copii din aceştia supradotaţi sunt la nivelul ţării? Ce procent? 2%? 5%? Restul? Valoarea muncii noastre de educatori trebuie să se vadă în transformarea mentală şi sufletească a fiecărui copil. Cine începe după o jumătate de an de exersare să înţeleagă un proces abstract sau să capete competenţa de a se exprima liber, acela face performanţă.

Doparea nefirească a unor elevi cu cunoştinţe mult peste nivelul lor de vârstă pentru a lua vestitele medalii/premii/distincţii nu are legătură cu clasa şi menirea de profesor – e vânătoare de laude ca să umple vasul mereu prea larg al unor orgolii: părinteşti, profesorale, ministeriale... Sper ca stoparea lor din cauza pandemiei să arate tuturor că o şcoală nu trăieşte printr-o mână de olimpici încercănaţi, ci printr-o colectivitate de copii normali şi zâmbitori când vin la cursuri.

– Ce părere aveţi despre munca profesorului cu întreg colectivul versus efortul cu vârfurile clasei?

– Pe diploma mea de absolvent al facultăţii de Filologie – aşa se numea pe vremuri – sau pe diploma de la concursul de titularizare nu scrie „antrenor de elite” sau ceva asemănător. Vârfurile clasei merg oricum în direcţia potrivită, susţinute de pasiune şi de ajutor extern de multe ori. Rostul meu e să mă ocup de fiecare copil, să răspund la întrebările lui, nu ale mele, şi să îi creez spaţiu pentru noi întrebări atunci când le-a epuizat pe cele vechi. Eu sunt ajutorul lui într-o luptă aprigă şi continuă cu sine – cu neştiinţa, cu comoditatea, cu influenţele de tot felul. Dar e tare greu, pentru că sunt aşa de mulţi în clase – anul trecut am terminat cu o clasă a VIII-a care avea 34 de elevi!

– Am sentimentul că activitatea dvs. de traducător din limba franceză şi cea de critic literar vă completează în mod fericit cariera. Am dreptate?

– Cu toate că soţul meu m-ar contrazice, limba franceză a fost marea iubire a vieţii mele. Aşa că am sacrificat mult timp şi energie pentru ea şi mi-a dăruit atâtea pagini de bucurie – cele patru cărţi traduse au fost toate finaluri fericite ale unor perioade de comuniune, prin mine, între graiul nostru înflorit şi idiomul rarefiat al unei mari culturi. Iar critica literară, cifrată în multe recenzii, studii, articole, cărţi, a fost iniţial obligatorie pentru doctoratul în Filologie şi apoi o disciplină a minţii.

– Care este expresia cea mai înaltă a împlinirii personale pentru dvs.?

– Aceasta e cea mai uşoară întrebare. Să închei fiecare zi împăcată cu mine şi să mă întâlnesc, la şcoală şi în afara ei, cu fiinţe care să se bucure atunci când mă văd.

A consemnat Gianina BURUIANĂ

Creştinismul între dogme, schisme şi reforme (II)

După cum afirmam în materialul anterior, nu intenţionez să prezint o „lecţie” de istorie, ci să explic unele evenimente care s-au derulat în decursul celor două milenii de creştinism şi care au condus spre scindarea Bisericii Creştine în mai multe culte şi grupări religioase (ortodox, romano-catolic, greco-catolic, protestante, neoprotestante etc.).

Marea Schismă din 16 iulie 1054 a reprezentat consecinţa accentuării treptate a divergenţelor dintre Biserica Romei şi cea din Constantinopol. Începând din secolul al V-lea, s-a adâncit prăpastia dintre Biserica latină şi cea greacă. Biserica greacă este legată de puterea bizantină, iar papalitatea manifesta o atitudine politică împotriva împăratului de la Constantinopol. Ambii lideri religiosi (patriarhul de la Constantinopol şi papa de la Roma) se considerau conducătorii întregii lumi creştine. Episcopii Romei şi-au luat titlul de „papă”, intervenind în jurisdicţiile altor episcopi din Apus. Patriarhiul de la Constantinopol îşi ia, din secolul al VI-lea, titlul de patriarh ecumenic (universal), titlu care până atunci aparţinuse exclusiv Papalităţii.

Astfel se poate vorbi, pe de o parte, de cauze de ordin politico-religios iar, pe de altă parte, de cauze dogmatice (privind învăţătura de credinţă) şi cultural. În anul 800, odată cu încoronarea ca împărat roman a lui Carol cel Mare, Europa creştină devine bicefală, din punct de vedere politic. Atât Carol cel Mare, cât şi împăratul de la Constantinopol pretindeau că sunt succesorii vechilor împăraţi romani, având astfel dreptul la moştenirea teritorială romană. Totodată, diferenţele culturale se adâncesc: în Orient nu se cunoştea limba latină, iar Occidentul nu vorbea limba greacă.

În secolele IX-X, cele două centre religioase s-au aflat într-o competiţie privind evanghelizarea lumii slave din Europa de Est şi Sud-Est. După ce slavii din zona Bulgariei, Serbiei şi Rusiei au intrat în sfera Constantinopolului, Biserica Orientală, mai puternică, nu a mai acceptat supremaţia Romei.

Divergenţele liturgice şi doctrinare vor separa şi mai mult cele două Biserici. În multe aspecte, pentru răsăriteni, schimbarea ritualului echivalează cu schimbarea credinţei. Existau patru divergenţe majore. În primul rând, cea legată de adaosul *Filioque*, introdus în formularea Simbolului de Credinţă (Crezul creştin, alcătuit la primele două sinoade ecumenice: Niceea, în anul 325 şi Constantinopol 381). În articolul VIII din *Crez*, mărturisim: *„Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, Care din Tatăl purcede, Cel ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, Care a grăit prin prooroci.*” După sinodul local desfăşurat la Toledo în anul 589, apusenii au introdus în acest articol formula conform căreia Duhul Sfânt purcede *şi de la Fiul* (Filioque). Cea de-a doua diferenţă consta în rânduiala tainei împărtăşaniei: folosirea azimei (pâine nedospită) în vest şi a pâinii dospite în est. Celibatul preoţilor, obligatoriu în Occident, în timp ce preoţii Bisericii Răsăritene se puteau căsători (o singură dată, înainte de a fi hirotoniţi), a reprezentat al treilea punct divergent. Ulterior (secolele XII-XIII), se va adăuga şi problema purgatoriului (loc intermediar între rai şi iad, unde, după moartea omului, sufletele stau o perioadă pentru a se purifica şi a putea ajunge, ulterior, în rai), concept pe care creştinii ortodocşi nu îl acceptă.

În anul 1050, bizantinii din sudul Italiei au fost forţaţi de normanzi să se conformeze practicilor latine. Patriarhul de la Constantinopol, Mihail Cerularie (1000-1058), răspunde prin a cere bisericilor latine din oraş să adopte practicile bizantine, renunţând la adaosul Filioque şi la folosirea azimei la împărtăşanie. Urmarea refuzului acestora, patriarhul închide toate bisericile latine din capitala imperiului, în anul 1053. Ulterior va adopta o atitudine mai conciliantă şi acceptă o discuţie cu Papa Leon al IX-lea (1002-1054) al Romei, care, în anul 1054, trimite la Constantinopol, o delegaţie condusă de Cardinalul Humbert de Silva Candida (1000-1061), pentru a negocia şi aplana situaţia creată.

Pe lângă tensiunile deja existente, personalitatea celor trei reprezentanţi (patriarhul Mihail Cerularie, Papa Leon al IX-lea şi cardinalul Humbert) implicaţi a creat o conjunctură favorabilă rupturii. Papalitatea era puternică deoarece îşi recuperase forţele şi autoritatea după reforma generată de mişcarea de la Cluny, iar patriarhul Mihail Cerularie era un om ambiţios şi influent, ceea ce oferea şanse minime ca întâlnirea să ducă la înţelegerea celor două biserici.

După prima întâlnire cu delegaţia papală, Mihail Cerularie a refuzat să mai negocieze, fiind afectat de comportamentul membrilor delegaţiei cu care nu ajunsese la consens. Cardinalul Humbert răspunde prin obţinerea unei bule de excomunicare împotriva patriarhului, care a fost aruncată pe Sfânta Masă din altarul catedralei Sfânta Sofia din Constantinopol, în data de 16 iulie 1054. Astfel, patriarhul bizantin şi credincioşii Bisericii Orientale au fost excomunicaţi de către papă. La rândul său, patriarhul Mihail Cerularie a convocat un sinod pe data de 24 iulie 1054, în cadrul căruia a rostit anatema împotriva papei Leon al IX-lea, a cardinalului Humbert şi membrilor delegaţiei. Astfel, Biserica Creştină s-a scindat în Biserica Apuseană (numită ulterior, Romano-Catolică) şi Biserica Răsăriteană (Ortodoxă). Vina pentru care s-a ajuns la această ruptură, şi-au aruncat-o reciproc, occidentalii şi orientalii, chiar dacă fiecare parte a avut propria „contribuţie”.

Deşi ruptura dintre cele două biserici nu a fost conştientizată imediat, iar ulterior au existat mai multe încercări de refacere a unităţii de credinţă, consecinţele Schismei se resimt până astăzi. (*va urma*).

Dr. Mihai FLOROAIA

Se schimbă paradigma concursurilor şi olimpiadelor internaţionale?

La Colegiul Naţional „Petru Rareş” perioada pandemiei nu a fost sinonimă cu încetarea activităţii competiţionale. Am aflat din presă că ultima ispravă de acest gen este participarea la olimpiada internaţională online din Kazakhstan, din perioada 8-10 ianuarie 2021.

– Pandemia a suspendat pe o perioadă de timp nedeterminată tot ce înseamnă competiţii de genul olimpiadelor. Asta înseamnă că din martie anul trecut unele etape judeţene nu s-au mai organizat, făcând imposibilă participarea la etape naţionale şi de acolo selecţia de lot pentru etapele internaţionale. Există totuşi un grup de copii la nivel naţional care sunt foarte pasionaţi de astfel de competiţii; spre exemplu, pentru olimpiada internaţională de fizică, ce s-a organizat online nu a participat o echipă a României ci o echipă de la un liceu din Bucureşti. Apoi s-au mai organizat şi la alte competiţii care nu au fost numite olimpiade ci, spre exemplu, concurs internaţional de fizică sau de matematică. Pe baza acestui model de competiţii pot aminti şi olimpiada internaţională de astronomie şi astrofizică ce s-a desfăşurat tot în format online, ca un concurs internaţional, organizat pe partea soft de către o echipă din Estonia. România a participat cu 10 copii, dintre care eleva noastră Flavia Pascal a obţinut medalia de argint. Selecţia copiilor s-a făcut în baza rezultatelor din anii trecuţi. Deşi aceste concursuri nu sunt recunoscute de minister, ele au suplinit o nevoie exprimată de aceşti copii talentaţi.

Ca să ajungem la olimpiada din Kazakhstan trebuie să vă spun că un prieten de acolo, din grupul de organizatori, m-a informat că ei organizează o olimpiadă de matematică, de fizică şi de computer science. Şi atunci ne-am înscris, m-am consultat cu profesorii de matematică, de fizică şi informatică şi am participat la această competiţie.

• *Ce scop v-aţi propus după înscrierea la această olimpiadă?*

– Practic, scopul nu a fost neapărat obţinerea unui rezultat extraordinar, ci pur şi simplu crearea acelei emulaţii care ar trebui să fie specifică tinerei generaţii – de a vedea cum este să participe la o olimpiadă internaţională, cum este să rezolve subiecte de acest nivel, cum este un concurs online, să-i motivăm, să-i facem să pornească pe acest drum. Subiectele au fost formulate în limba engleză, foarte dificile şi pentru autenticitatea concursului a existat şi ideea de contestaţie, care s-a făcut prin discuţie directă. Au fost şi mici sincope organizatorice, dar lucrurile au decurs normal. Nu s-a concurat cu nume, ci cu coduri. Flavia Pascal, care are deja experienţa concursurilor internaţionale a fost

De vorbă cu dl. Grigoruţă Oniciuc, director al Colegiului Naţional „Petru Rareş”

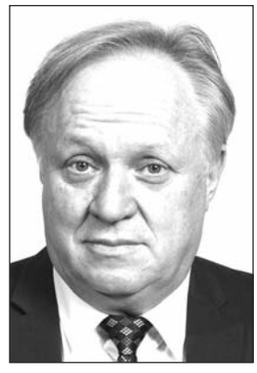

foarte aproape de medalia de bronz, pe nişte subiecte de nivel universitar. În urma discuţiei cu dl. profesor Adrian Sandovici, la matematică am participat cu trei elevi de clasa a X-a – Andronic Maria, Andronic Darius şi Voicu Mateea – iar doi dintre ei au obţinut punctaj maxim la rezolvarea unei probleme, în condiţiile în care nici materia nu era integral parcursă. La informatică am concurat cu Temeş George, elev care a aplicat pentru studii în SUA şi care s-a clasat meritoriu, dar am avut şi un elev de clasa a VIII-a, Enăchescu Andrei, dornic de a intra şi el în atmosfera aceasta, ambii pregătiţi de prof. Liviu Olaru. Fizica a fost reprezentată de Pascal Flavia (prof. Mariana Frenţi) şi Cosmin Cosniceanu (prof. Grigoruţă Oniciuc), care au confirmat şi ei valoare şi eforturi proprii şi ale profesorilor lor.

• *Putem trage o concluzie în urma acestei manifestări online?*

– Concluzia mea în urma acestui concurs online este că această modalitate de organizare a lor este viabilă, poate rămâne pe viitor. Eu ştiu că există oameni înţelepţi care deja au luat măsura organizării olimpiadei de matematică online, colaborând cu profesori de matematică cu ambiţia de a nu lăsa acest tip de performanţă în paragină. În plus, la Alianţa Colegiilor Centenare am avut o întâlnire la nivel de vârf, la care eu am stat ca rezervă, şi am delegat profesori colegi de-ai mei să participe, pentru că se punea problema organizării concursurilor online între aceste licee. Şi au văzut şi colegii mei cum se pune problema. Ideea este încercarea de stimulare, de motivare, de a arăta că se poate. Problema cea mai mare este aceea a conceperii subiectelor. Eu aş practica ideea ca subiectele să fie propuse de foşti olimpici internaţionali, care acum sunt studenţi în străinătate, la universităţi de prestigiu. Cred că asta ar induce o mare doză de motivaţie în rândul participanţilor.

• *Aţi fost team-leaderul echipei care a participat la această olimpiadă. Ce responsabilităţi aţi avut în această calitate?*

– Noi am avut înainte o întâlnire cu toţi team-leaderii ţărilor participante, după care am înscris participanţii la competiţie, m-am ocupat de primirea subiectelor, de distribuirea acestora, de asigurarea supravegherii în condiţii deosebite, eventual traducerea subiectelor – dar nu a fost cazul la noi, scanarea lucrărilor şi trimiterea lor. La toate aceste operaţiuni am avut dreptul să fiu ajutat de o singură persoană. A fost o provocare deosebită, dar suntem bucuroşi că s-au depăşit toate dificultăţile.

• *Chiar şi când pandemia va rămâne o amintire, aţi fi promotorul modului online de organizare a olimpiadelor? Să nu uităm că există şi avantaje majore, de exemplu nu mai este necesară deplasarea peste „mări şi ţări” a participanţilor. Suntem oare în pragul unei schimbări de paradigmă?*

– Da, dar cu o anumită rezervă. Acele 10 zile de deplasare înseamnă foarte mult pentru copii, este vorba despre un schimb cultural şi cunoaşterea altor civilizaţii. În rest totul se poate perfecta şi modul online poate rămâne o variantă demnă de luat în seamă.

A consemnat Gianina BURUIANĂ

Discursul instigator la ură (DIU) în mediul virtual

Termenul discurs instigator la ură (DIU) sau hate speech acoperă toate formele de exprimare care diseminează, incită, promovează sau justifică ura rasială, xenofobia, antisemitismul sau alte forme de ură bazate pe intoleranţă, inclusiv: intoleranţa exprimată de naţionalismul agresiv sau etnocentrismul, discriminarea şi ostilitatea împotriva minorităţilor, migranţilor şi persoanelor care sunt descendenţi ai imigranţilor. International Network Against Cyber Hate descrie discursul instigator la ură ca fiind „folosirea intenţionată sau neintenţionată, în spaţiul public, a unor afirmaţii discriminatoare sau defăimătoare sau instigarea intenţionată la ură şi/sau violenţă şi/sau segregare împotriva unei persoane sau grup de persoane din cauza apartenenţei reale sau percepute la un grup definit pe bază de rasă, etnie, limbă, naţionalitate, culoarea pielii, convingeri religioase sau lipsa convingerilor religioase, gen, identitate de gen, sex, orientare sexuală, convingeri politice, statut social, proprietăţi deţinute, naştere, vârstă, sănătate mintală, dizabilitate sau boală.”

Este o formă de violenţă la adresa celor diferiţi, care are loc atunci când logica argumentelor nu mai poate fi folosită. Din nefericire, în ultima vreme asistăm la o creştere a acestui tip de discurs în spaţiul public, mai ales în comunicarea virtuală, online (pe platforme de social media).

Există mai multe categorii de motivaţii pentru apariţia şi proliferarea unui asemenea tip de discurs, dintre care menţionăm:

• Motivaţia rasială/etnică, în special la adresa romilor;
• Motivaţia sexuală, în special la adresa homosexualilor;
• Motivaţii economice, de exemplu săraci versus bogaţi;
• Motivaţii de gen, de exemplu feminism versus femeia tradiţională.

Fiind o formă de comunicare verbală, discursul instigator la ură are o anumită retorică, iar în mediul online deţine ca suport şi diferite imagini, fotografii sau filme. Toate acestea se manifestă prin diferite grade de violenţă, de la simpla ironizare (glume general acceptate) până la îndemnuri la acţiune explicite, comportamente efective. De cele mai multe ori, se produc generalizări excesive la adresa întregului grup sau comunităţi atunci când un membru încalcă sau este suspect a fi încălcat normele sociale sau legislaţia. Aceste generalizări sunt extrem de periculoase întrucât pot produce daune ireversibile şi pot alimenta violenţe.

Dacă în şcoli, legea împotriva bullyingului/agresivităţii şi violenţei a fost adoptată începând cu 2018, legislaţia românească suferă de lipsa unor măsuri la adresa sancţionării DIU explicite. Există posibilitatea de a proba incitarea la ură, ostilitate sau violenţă afectivă pentru ca DIU să intre sub prevederile legii penale.

Ce putem face?

• Promovarea toleranţei şi a respectului faţă de cei de lângă noi, indiferent de apartenenţa etnică, orientarea religioasă sau sexuală;
• Folosirea unor tehnici de blocare a agresivităţii online şi de părăsire a locurilor (site-uri, grupuri online) în care astfel de discuţii apar;

→

Discursul instigator la ură (DIU) în mediul virtual

• Oferirea de sprijin persoanelor aflate în situaţia de victimă;

• Conştientizarea riscului că acceptarea socială a DIU poate duce la conflicte, violenţe sau alte forme de escaladare a unor tensiuni.

Totodată există şi o serie de mecanisme prin care DIU poate fi combătut:

a.) Apelul la mecanismele de autoreglementare – existenţa unor anumite regulamente pe care utilizatorii unor site-uri sau platforme sociale online se obligă contractual să le respecte. Abaterile sunt sancţionate prin excludere sau suspendarea contului/accesării pe o perioadă de timp.

b.) Apelul la legislaţia din dreptul civil: existenţa unor instituţii ale statului care au menirea de a supraveghea şi pedepsi în mod clar, prin utilizarea mecanismelor legislative create în acest scop, la nivelul statului român: Consiliul Naţional pentru Combaterea Discriminării şi Consiliul Naţional al Audiovizualului.

c.) Apelul la legislaţia penală: Codul Penal, prin articolul 369 pedepseşte discursul instigator la ură atunci când victima se află într-un pericol iminent, precum şi incitarea la ură şi violenţă, propaganda rasistă, nazistă, xenofobă, fascistă şi legionară împreună cu simbolurile aferente.

Copiii reprezintă una din cele mai vulnerabile categorii care intră în sfera DIU. Pot fi victime, de cele mai multe ori, dar şi agresori sau martori. Este important ca, fără a îngrădi sau cenzura libertatea de exprimare, să îi determinăm să conştientizeze că în mediul online există reguli şi responsabilităţi, că imaginea online este preţioasă pentru fiecare, iar manifestările lor (uneori generate de anumite stereotipuri şi prejudecăţi, determinate cultural sau social) pot produce adevărate traume. De asemenea, este important ca discuţiile referitoare la retorica urii să fie însoţite de exemple întâlnite de ei în mediul online, de experienţe personale alături de o introducere expozitivă despre viaţa şi cultura diferitelor grupuri etnice, religioase ori sexuale. Pentru a putea crea o imagine pozitivă în mediul online, primul pas este ca ei să îşi însuşească faptul că fiecărui drept îi este asociată o responsabilitate şi că toţi ceilalţi cetăţeni digitali au acelaşi drept. De multe ori, această discuţie poate deveni una foarte teoretică, fapt pentru care trebuie să le oferim surse de inspiraţie autentice şi informaţii relevante astfel încât ei să fie dintre cei care aleg să folosească această reţea globală, Internetul, într-un mod divers şi conştient pentru propria evoluţie şi dezvoltare personală. (Adaptare după Programul „Ora de net” al Organizaţiei Salvaţi Copiii – România)

Gianina BURUIANĂ

Cum contribuie educaţia religioasă la formarea profilului absolventului de gimnaziu?

Având în vedere faptul că în anul 2016 au fost adoptate noile planuri-cadru pentru învăţământul gimnazial, aprobate prin ordinul ministrului educaţiei naţionale şi cercetării ştiinţifice nr. 3590/05.04.2016, iar în 2017 au fost elaborate noile programe şcolare pentru gimnaziu, programe aprobate prin ordinul ministrului educaţiei naţionale nr. 3393/28.02.2017, este important să analizăm ce schimbări aduce noua reformă curriculară la acest nivel de învăţământ.

Atât planurile-cadru cât şi programele şcolare au fost elaborate avându-se în vedere profilul de formare al absolventului ciclului gimnazial. Profilul de formare stabileşte competenţele care urmează a fi dobândite de către absolventul unui nivel de învăţământ. Definind competenţa drept ansamblul cunoştinţelor (noţiunilor teoretice), abilităţilor şi atitudinilor manifestate de viitorul absolvent, vom şti cu uşurinţă care sunt domeniile/disciplinele prin studiul cărora elevii pot dobândi, la finalul nivelului de învăţământ, profilul de formare respectiv.

Ca urmare a eforturilor de optimizare a educaţiei la nivel european, din perspectiva adecvării şcolii la caracteristicile pieţei muncii, Comisia Europeană a redactat şi promovat încă din anul 2006 un document care îşi propune să ofere un „profil de formare european” structurat pe baza a opt competenţe cheie*: comunicare în limba maternă; comunicare în limbi străine; competenţe matematice şi competenţe de bază în ştiinţe şi tehnologii; competenţe digitale; a învăţa să înveţi; competenţe sociale şi civice; spirit de iniţiativă şi antreprenorial; sensibilizare şi exprimare culturală.*

Chiar dacă, la o primă vedere, aceste competenţe par a fi ceva mai greu de atins, consider că trebuie analizat modul în care disciplinele de studiu pot forma şi dezvolta fiecare din cele opt competenţe, astfel încât să contribuie la formarea profilului absolventului. În cazul de faţă, ne întrebăm prin ce modalităţi poate contribui educaţia religioasă la atingerea celor opt competenţe?

Aş dori să ofer, sumar, doar câteva exemple, tema rămânând deschisă tuturor profesorilor de specialitate:

Comunicarea în limba maternă poate fi uşor dezvoltată la toate orele de religie, întrucât procesul de predare-învăţare-evaluare se realizează în limba română. Totodată, subiecte precum literatura română veche (primele manuscrise, traduceri, tipărituri), literatura religioasă, cultul creştin etc., contribuie substanţial la îmbogăţirea vocabularului elevilor, la exprimarea şi interpretarea conceptelor, ideilor, faptelor şi opiniilor în formă orală şi scrisă precum şi interacţiunea lingvistică în maniere adecvate şi creative într-un registru al contextelor culturale, toate acestea determinând o mai bună comunicare în limba maternă.

Competenţa de comunicare în limbi străine este atinsă şi se dezvoltă prin diverse proiecte internaţionale în care pot fi implicaţi elevii, prin prezentarea obiceiurilor şi tradiţiilor altor popoare legate de marile sărbători (Naşterea Domnului, Învierea Domnului etc.), intonarea unor cântece şi colinde în diverse limbi moderne, alcătuirea de portofolii cuprinzând modul în care se desfăşoară sărbătorile unor popoare etc.

Poate că mulţi se întreabă, cum ar putea fi dezvoltate, în cadrul orelor de religie, competenţele matematice şi competenţe de bază în ştiinţe şi tehnologii. Nimic mai simplu: la majoritatea subiectelor din Vechiul şi Noul Testament, elevii au de a face cu noţiuni de geografie a Palestinei biblice, a popoarelor vechi-testamentare, precum şi cu diverse unităţi de măsură, modalităţi de calcul, formule, construcţii, monede etc., specifice perioadelor studiate. Totodată, în cazul organizării unor acte caritabile în care sunt implicaţi elevii, a unor excursii şi pelerinaje în ţară sau peste hotare, li se dezvoltă elevilor atât competenţele matematice, cât şi cele antreprenoriale, sociale şi civice.

Competenţa digitală implică utilizarea calculatorului pentru a accesa, evalua, stoca, produce, prezenta, schimba informaţie, precum şi comunicarea şi participarea în reţele prin intermediul internetului. În contextul actual, chiar exceptând desfăşurarea cursurilor în regim online, aproape că nu există oră la care să nu dezvoltăm această competenţă.

O competenţă mai greu de atins pentru toate disciplinele de studiu o constituie aceea de a învăţa să înveţi. Perseverenţa în cadrul învăţării, organizarea propriei învăţări, inclusiv managementul timpului şi al informaţiei, atât la nivel individual cât şi de grup, implică şi conştientizarea procesului şi a nevoilor de învăţare, identificarea oportunităţilor precum şi depăşirea obstacolelor pentru a avea succes în învăţare. Competenţa presupune achiziţia şi procesarea de noi cunoştinţe şi deprinderi precum căutarea şi valorificarea sprijinului exterior pentru învăţare. Tocmai acum şi aici se văd competenţele dobândite în şcoală: ce va şti şi ce va putea realiza concret elevul după absolvirea unui ciclu de învăţământ? Având în vedere scopul formativ (educativ) al educaţiei religioase, consider că această disciplină contribuie substanţial la dezvoltarea acestei competenţe.

Competenţele sociale şi civice se dezvoltă punând în aplicare mesajul învăţăturii de credinţă expus în pildele rostite de către Mântuitorul Iisus Hristos, prin modelele morale de urmat, conducând la participarea în viaţa civică pe baza cunoaşterii conceptelor şi a structurilor societăţii.

Spiritul de iniţiativă şi antreprenorial vizează transformarea ideilor în acţiune. Competenţa aceasta include creativitate, inovaţie, asumarea riscurilor precum şi un management al proiectelor. Aminteam mai sus de organizarea excursiilor, a pelerinajelor religioase ce implică o pregătire prealabilă şi din punct de vedere material. Însăşi istoria biblică şi istoria bisericii ne oferă suficiente exemple în care este cultivat spiritul antreprenorial.

Sensibilizarea şi exprimarea culturală urmăreşte aprecierea importanţei exprimării creative a ideilor, experienţelor şi emoţiilor printr-un registru de mijloace care include muzica, artele spectacolului, literatura, artele vizuale. Însăşi religia ca disciplină de studiu include literatura, istoria, geografia, muzica, pictura etc., prin temele abordate interdisciplinar elevii având posibilitatea de a se exprima şi de a-şi manifesta sensibilitatea.

Prezentate ca rezultate ale învăţării, competenţele cheie (ansambluri de cunoştinţe, abilităţi şi atitudini) urmează să fie formate tuturor tinerilor, ca instrumente culturale pentru învăţarea pe parcursul întregii vieţi şi pentru integrarea în societate.

Dr. Mihai FLOROAIA

5 martie, Ziua Liderului Sindical din Federaţia Sindicală a Educaţiei şi Ştiinţei din Republica Moldova

PORTRETE DE LIDERI

1. Petru Chiriac – un rarisim exemplu de omenie

Petru Chiriac *este vicepreşedinte al Confederaţiei Naţionale a Sindicatelor din Moldova. Cariera de sindicalist şi-a început-o în organizaţia sindicală a Universităţii Tehnice din Moldova, în care activa ca tânăr profesor. A fost ales şi a activat în funcţia de preşedinte al Sindicatul Lucrătorilor din Învăţământ şi Ştiinţă (astăzi Federaţia Sindicală a Educaţiei şi Ştiinţei) în perioada 1994-1998. Recent, Domnia sa a atins vârsta de 70 de ani.*

Septuagenarul Petru Chiriac a văzut lumina zilei pământeşti la 24 ianuarie 1951 în comuna Slobozia Mare, Cahul. Omagiatul, vrednic bărbat al neamului, intelectual şi slujitor public de elită al mişcării sindicale din Republica Moldova, constituie, în opinia subsemnatului, un rarisim exemplu de conştiinciozitate, pasiune şi abnegaţie, de slujire a idealurilor naţionale şi de multă, multă omenie. Fiindu-i bonomia crezul misiunii sale pământeşti, continuă fără mare tam-tam să susţină binele, indiferent de situaţie şi regim, riscând de multe ori. Şi astăzi crede cu fermitate şi promovează spiritul eminescian zidit în cuvinte: „Numai oamenii care ţin la instituţiile părinţilor lor, la peticul de pământ sfinţit de sângele strămoşilor pot fi patrioţi”. Şi drept exemplu în acest sens, recunoaştem că este un om de înaltă cultură, pătruns de multe învăţături şi fapte minunate, cu care a fost înzestrat graţie muncii, perseverenţei şi tenacităţii. Se manifestă prin verticalitate şi disciplină, care sunt însoţite de înţelegere şi condescendenţă. Alocuţiunile sale, susţinute într-un mod coerent şi elevat, în diferite împrejurări şi cu diverse ocazii, denotă comportamentul şi felul Dânsului de a fi şi de a se raporta la semeni, la cei din preajmă, rămânând respectuos, accesibil şi deschis – toate vorbind despre etica bunului simţ, calităţi umane întâlnite astăzi tot mai rar.

La finele anului 1991 (perioada dezmembrării URSS) Petru Chiriac, la acea vreme preşedinte al Sindicatului Lucrătorilor din Învăţământ şi Ştiinţă, împreună cu omologii săi din alte republici ale fostei URSS, a participat la Conferinţa internaţională „Rolul sindicatelor în apărarea drepturilor şi intereselor social-economice şi profesionale ale cadrelor pedagogice din sistemul educaţional”, întrunire desfăşurată în Budapesta. Mare i-a fost bucuria, dar şi mai mare mândria, când a descoperit că printre cele opt limbi de comunicare era şi limba română. De la Moscova, fireşte, i s-a sugerat ca să-şi prezinte alocuţiunea în limba rusă – sau – de ce nu? – în franceză, pe care o cunoştea bine. Socotelile imperiale au eşuat, fiindcă discursul patriotului Petru Chiriac, spre mirarea „confraţilor” sovietici, mai puţin al celor baltici, a fost prezentat în limba română. Petru Chiriac a dovedit în faţa lumii că „sângele apă nu se face”. Aşa sau altfel, sloboziamăreanul Petru Chiriac, şi în cazul Budapesta, a demonstrat că „îşi iubeşte neamul şi partea sa de pământ, de la Mihail Kogălniceanu zicere, fie mare, fie mică, în care părinţii săi au trăit, în care el s-a născut, în care şi-a petrecut dulcii ani ai copilăriei”. (***Dumitru PASAT)***

2. Victor Sânchetru: „Trebuie să ne apărăm drepturile împreună”

Victor Sânchetru *este preşedintele organizaţiei sindicale raionale Ştefan Vodă a Federaţiei Sindicale a Educaţiei şi Ştiinţei, care întruneşte circa 1700 membri de sindicat din 62 de instituţii educaţionale. Profesor de istorie, formator la cursurile de perfecţionare a cadrelor didactice, mai bine de 15 ani (3 mandate consecutiv) se află la cârma organizaţiei sindicale raionale. Modestia, responsabilitatea, simţul echităţii şi empatia în comunicare sunt calităţile care atrag oamenii în jurul său.*

– Sunt frecvente cazurile în care membrii de sindicat pun pe spatele liderului sindical soluţionarea mai multor probleme cu care ei se confruntă. De ce membrii de sindicat, de cele mai multe ori, sunt pasivi?

– Primul motiv pe care l-am identificat e că la nivel de atitudine, membrul de sindicat mai rămâne în stereotipia relaţiilor de independenţă. Drept urmare a acestui fapt, el nu doreşte (se teme?) să-şi asume responsabilitate pentru eventuale consecinţe, rămânând la gândul că cineva este responsabil, numai nu el (liderul sindical, managerul). Ce câştigă membrii de sindicat dacă se implică în apărarea propriilor drepturi social-economice? Mai întâi de toate, asumându-şi nişte responsabilităţi, membrul de sindicat se comportă nu ca o persoană manipulată, ci una cu demnitate şi consecvenţă, se simte important şi nu trăieşte sentimentul singurătăţii, nu i se dictează ce trebuie să facă, ci împreună cu ceilalţi decide lucruri importante. Sentimentul apartenenţei la comunitatea sindicală este caracteristica cea mai importantă care trebuie altoită membrilor de sindicat nu numai prin convingere ci, neapărat, prin atragerea lor în activitate.

– S-ar putea întâmpla ca cineva dintre liderii sindicali să nu aprecieze valoarea implicării membrilor organizaţiei?

– În acest caz ar fi bine ca liderul să conştientizeze că prin implicarea membrilor de sindicat îşi asigură parteneri şi susţinători în munca sa, că astfel el acumulează încredere din partea membrilor. În această ordine de idei, ne putem referi la un caz concret, care ţine de încălcarea din partea unui primar a unei localităţi din Ştefan Vodă a dreptului angajaţilor la achitarea integrală a salariului. Membrii de sindicat din instituţie, 30 la număr, s-au implicat în modul cel mai activ până să ajungă la soluţionarea definitivă a problemei în instanţa de judecată. Nimeni dintre membrii de sindicat n-a declarat că asta e treaba liderului sindical, chiar şi cei cărora trebuie să li se restituie o sumă nu chiar atât de considerabilă. Lucrurile ce ţin de implicare trebuie asimilate de către toţi. Societatea se schimbă mereu şi e necesar ca tot ceea ce întreprindem să fie în concordanţă cu cele ce se întâmplă în jurul nostru, iar pentru aceasta trebuie să fim într-un proces continuu de şcolarizare. Toţi liderii de sindicat trebuie să fie competenţi în „meseria” sindicală nu oricum, ci aşa cum cer realităţile. Trebuie să fim mai activi, să fim buni tacticieni şi strategi, dar pentru aceasta este nevoie de mult efort şi învăţare continuă. (***Angelina BEGU)***

3. Valentina Boboc: „Sunt urechea şi vocea colectivului”

Valentina Boboc *este profesoară de istorie şi educaţie civică la Liceul teoretic Natalia Dadiani din Chişinău. De 23 de ani este preşedintele comitetului sindical din cadrul liceului. În anul 2016 a câştigat trofeul Concursului republican „Profesorul Anului”. În*

→

Vatra părintească

Se spune că ar exista pe pământ şi popoare care nu au sentimentul locului de origine. Prin simplul fapt că progeniturile au fost concepute în eprubete, iar acestea din urmă plasate în imponderabilitate preţ de şapte luni, următorii şapte ani fiind afectaţi de părinţi – roboţi. Mutanţii nu mai posedă memoria edenică. Iar însemnul vetrei pentru ei nu mai este unul convertibil, existenţial, spiritual.

Cu o altă ocazie vorbeam despre destinul unui emigrant moldovean, devenit în scurt timp, peste ocean, milionar. O ducea bine în plan socio-economic, însă deficitul lăuntric, sufletesc i-a transformat existenţa într-un chin veritabil...

Este oare acest sentiment al vetrei părinteşti ceva la fel de inexplicabil cum e dorul, de pildă? Deunăzi, acasă la Dumenii mei, discutam cu tatăl meu, la venerabila vârstă de 94 ani, în timp ce focul în vatră se făcuse jar, iar o strănepoată încerca să memoreze acest cuvânt: vatră.

– Ca să vezi, Toadere, în casa asta bătrânească s-a mai păstrat vatra de demult. Asta înseamnă un loc gândit anume pentru a face focul în casă, lipit cu un strat gros de lut. Prin părţile noastre vatra era situată în locul din spate al tinzii, pe o temelie din piatră sau din pământ. Pe vatra înălţată se construieşte cuptorul, iar la gura lui – hornul. Toată viaţa familiei se ţine pe aceste elemente existenţiale – vatra, cuptorul şi hornul. Acest loc vital asigură încălzirea încăperii, gătitul mâncării şi, în trecut, era şi o sursă de iluminat în orele serii. Peretele din tindă avea prevăzută o deschizătură pe unde intra şi ieşea mâţa.

Vatra este şi locuşorul apărat de unul sau doi pereţi, dintre plită şi horn, în care poate intra femeia care găteşte, se poate aşeza la cald un bătrân sau un copil; la fel şi suprafaţa plană care prelungeşte cuptorul în afară şi pe care se poate şedea sau dormi (absolut paradoxal că unii moldoveni din cale afară de „inventivi” la un moment i-au zis şi „lejancă”, ştim noi sub influenţa cui); în sfârşit şi acea parte din lăuntrul cuptorului de pâine unde se face focul şi pe care se sprijină boltitura.

Vatra semnifică locul stabil, cămin, casa unde te-ai născut, cuibul părintesc. Dar vatră mai înseamnă şi un anumit teritoriu din moşia satului. La vatra satului se adună cu anumite prilejuri întreaga colectivitate, aici se desfăşoară horele de sărbătoare, jocul de hram, nedeile şi târgurile de peste an etc.

Şi îmi destăinui tata cum, pribeag prin Europa, fiindcă a ajuns cu războiul până la Berlin, gândul îi era acasă, la vatră. Mulţi consăteni au murit cu imaginea din urmă a vetrei şi a celor dragi. Fiindcă aşa suntem noi, românii, nu umblăm cu şatra în căruţă şi nu jinduim la vatra altora. Suntem statornici pe aceste locuri, iar convieţuirea de milenii în aceeaşi vatră sfinţeşte numele unui deal sau văi, stânci, ape. Vatra şi moşia satului sunt pentru consătenii mei noţiuni sacre.

A pierde vatra e ca şi cum ai pierde totul. La noi înţelesul de vatră este de nedespărţit de ceea ce numim datină sau obicei, tradiţie. Copilăria cu basmele buneilor constituie temelia acestei imagini a vetrei – locul unde te-ai născut, ai fost fericit, ai trăit clipele dulci fără griji şi necazuri. Cei ridicaţi de la vatră, mânaţi cu forţa pe alte meleaguri, i-au dus dorul, fiindcă a pierde vatra e ca şi cum ai pierde totul.

Anume de aici, de la vatră, ne alegeam cu acea rezervă de forţă invizibilă, de energie şi credinţă – călăuzitoare şi ocrotitoare. Numai la noi se spune din timpuri imemorabile că soldatul s-a întors la vatră, nu pur şi simplu acasă – a fost lăsat la vatră, ce înseamnă incomensurabil mai mult ca valoare semantică şi mai ales spirituală.

De când e lumea, după ce tinerii se căsătoresc, rudele vin în ajutor la construcţia casei, să aibă şi ei vatra lor. Istoria românilor cunoaşte exemple când vatra satului unea oamenii prin relaţii consangvine, de rudenie prin alianţă şi spirituale, dăinuind chiar şi o mie de ani. Atât timp cât pământul aparţinea acestor familii nici fetele nu părăseau vatra – erau interesate să-şi menţină întreagă zestrea cea mare – moşia, pământul. Şi mai există o putere catalizatoare, aidoma unui magnet ce te ţine atras la vatră – cimitirul cu liantul său de veşnicie, moşii, semnificând rosturi de origine, esenţe ale fiinţei noastre etnice.

Sinonimă cu statornicia

În limba italiană, deloc întâmplător, pentru a exprima noţiunea românească de vatră este utilizat cuvântul focolare, din latină focum lares, care ar avea acelaşi sens prin extensie – casă ori familie.

Din cele mai vechi timpuri sacralitatea igneică a vetrei ne apare în relaţie cu unele semnificaţii ale cultului strămoşilor. Acumulând puterea celor defuncţi, forţele miraculoase ale eroilor trecuţi din viaţă, spiritele lor unite într-un tot ce îi apără pe urmaşii urmaşilor, pe familiile şi neamul acestora, vatra este sinonimă cu statornicia.

La strămoşii noştri romani zeiţa Vesta era considerată protectoarea căminului, a casei şi a familiei. Romanii aveau mai multe obiceiuri legate de locul sfânt al vetrei. Bunăoară, înainte ca mireasa să meargă la casa mirelui, socrul mic îndeplinea în faţa vetrei actul de *traditio*, un fel de eliberare/ scutire de obligaţiunile pe care fata le avusese până atunci în familia sa. După aceasta urma *deductio in domum*, când mireasa era chemată în faţa vetrei socrilor săi împreună cu mirele. Aici, viitorii soţi efectuau ritualul *confarreatio*, în cadrul căruia aduc o ofrandă, varsă vin pe vatră, spun rugăciuni, mănâncă împreună din aceeaşi prăjitură. Se considera că de acum înainte femeia are aceeaşi zei, aceleaşi rugăciuni şi sărbători ca şi soţul.

Şi geto-dacii practicau curent depunerea de ofrande, jertfe; după cum se ştie, acestea făceau parte din ritualurile magico-religioase ale cultului zalmoxian. La traci, care adorau focul sacru, acest cult era simplu: întotdeauna în altarul/vatra casei se aflau cărbuni aprinşi, peste care se aduceau sacrificii: mirodenii, untdelemn, grăsimea animalelor sacrificate. Fumigaţia în vatră cu sămânţă de cânepă şi alte ierburi, până în zilele de azi folosită de ţăranii noştri, era cunoscută şi în leacurile şi în descântecele „lui Zalmoxis”, dar şi medicului grec Dioscurides, din vremea lui Nero. Păcat că elenii au înţeles fenomenul ca un fel de narcotizare specială, ţinând loc de beţie.

Despre „căţeii de vatră” din Buridava dacică ştiu doar arheologii şi muzeografii. În legătură directă cu un cult al vetrei era sacrificarea berbecilor şi taurilor în cinstea divinităţilor. Marginea vetrei la daci era împodobită cu reprezentări plastice fixe sau mobile.

Dr. Tudor COLAC

(*continuare în pag. 10*)

5 martie, Ziua Liderului Sindical din Federaţia Sindicală a Educaţiei şi Ştiinţei din Republica Moldova

O pinia sa, un profesor, dar mai ales un lider sindical bun este şi jurist, şi istoric, şi lingvist, şi medic şi diplomat şi… orice. De fapt, visul dnei Boboc a fost să devină avocat. Ba chiar a mers la facultatea de drept, dar fortuna a făcut ca pe ultima sută de metri să se lase convinsă de împrejurări şi să aplice la Facultatea de Istorie. Totuşi, încă din studenţie nu a ezitat să se implice în apărarea drepturilor colegilor, fiind un „avocat” al cadrelor didactice în devenire. Ulterior a fost aleasă, în repetate rânduri, în funcţie de lider al organizaţiei sindicale a instituţiei în care activează. Cum şi era de aşteptat, este un luptător activ pentru dreptate.

– Ce înseamnă pentru dumneavoastră organizaţia sindicală?

– Cândva am spus că dacă în organizaţia sindicală ar fi numai două persoane, eu aş fi a treia. Munca de lider sindical presupune mult voluntariat. Dar mă conduc de un principiu în viaţă: până a te întreba ce face ţara pentru tine, întreabă-te ce faci tu pentru ţară. Vreau, şi îmi place să fiu utilă societăţii, pentru că, ajutându-i pe ceilalţi, mă ajut şi pe mine. Doamna Gheorghiţă, directoarea, îmi spune că sunt alt director, neplătit, al liceului. Sindicatul ne uneşte, ca prin eforturi comune să facem şcoala şi mai prietenoasă copiilor şi colegilor de muncă. Am învăţat foarte multe lucruri utile pentru mine în cadrul muncii sindicale.

– Ce probleme, greutăţi ale liderului sindical aţi remarca în mod deosebit?

– Adevărul constă în faptul că dacă există un dialog permanent cu managerul şcolii, se iscă mai puţine greutăţi şi situaţii de conflict. Un lider sindical bun trebuie să prevină apariţia oricărei probleme. Totuşi sunt situaţii greu de anticipat, desigur. Acum mai ales, în situaţia pandemică, cadrele didactice au avut presiuni mari din partea societăţii. Dar, atunci când ni se încalcă drepturile, avem nevoie de apărare, iar noi, liderii sindicali, ne implicăm rapid, de fiecare dată. (***Elena VOROTNEAC***)

(*urmare din pag. 9*)

Vatra părintească

Se pare că mitul central al morţii creatoare, cu referinţă la temeinicia construcţiilor, sacrificiul, adică jertfa ce trebuia adusă pentru ca vatra să nu se năruie, cunoaşte o vechime multimilenară, încă de la începuturile istoriei umanităţii, actul ca atare fiind de o samă cu religia. Aceste ofrande erau adresate spiritului pământului, îngerului păzitor al casei drept un act propiţiator. Prin aceasta se urmărea asigurarea bunăstării şi sănătăţii oamenilor, animalelor şi recoltelor, apoi protejarea casei şi a familiei de tot ce e malefic, dar, în primul rând, probabil, răscumpărarea de la spirite a locului ales care se cheamă vatră. Dacă la început preţul jertfei era viaţa unui om, apoi umbra lui, mai târziu la talpa casei, la temelia construcţiilor se puneau, în funcţie de factorii locali: pui viu/cap de cocoş, usturoi, smirnă, tămâie, păr de vite, aghiazmă, ulei vegetal sfinţit, câte un ou la fiecare colţ, însă mai ales spre răsărit, grâu din porumb, zahăr, vin, piper, cărbune şi bani etc.

Simbol al casei şi familiei

În spaţiul românesc şi în cel balcanic în genere vatra este locul cu atribuţii speciale, mai ales în ciclul nupţial. Simbol al casei şi familiei, la sărbătorile de peste an şi mai cu seamă la ajunuri, de Sfântul Andrei, la Crăciun, Anul Nou, Bobotează, vatra este unul din locurile preferate pentru a face descântece şi vrăji de dragoste. Chemarea celui ursit la gura sobei sau a cuptorului, deci pe vatră, adusul pe cociorvă, strigarea pe horn şi alte asemenea practici invocă legătura directă dintre focul dragostei şi jarul din vatră, relaţia dintre simbolistica erotică şi complexul magic al cultului focului.

Ca loc impregnat de valenţe magice, când se pregăteşte de nuntă fata împodobeşte cu flori, mici covoraşe, ştergare brodate acest loc scump din casă – vatra, la fel ca şi masa, poarta, fântâna. O variantă a Cântecului miresei aminteşte ca aceasta să-şi ia ziua bună „de la tăciunii din vatră,/de la mamă, de la tată”.

La noi mireasa era socotită stăpână cu drepturi depline numai dacă la intrarea în casa soacrei privea la vatră. S-a mai păstrat credinţa că dacă mireasa se uită în vatră, ea va avea copii frumoşi. Iar femeia gravidă năştea mai uşor dacă era aşezată pe vatră.

Expresii populare. Experienţa populară consemnează mai multe expresii care sunt generate în acelaşi context.

A cloci pe vatră îi ia în râs pe cei leneşi, ce stau la cald pe prichici şi trândăvesc.

Dacă ţiuie focul pe vatră, ar fi că te vorbeşte cineva de rău, îi dai cu cleştele de cărbuni sau cu vătraiul ca să tacă...

A cădea cuiva în vatră înseamnă a cădea pe capul cuiva din senin, a fi oaspete nepoftit şi nedorit uneori.

A îmbătrâni în vatră la fel ca şi a rămâne cu sluta în vatră se spunea când cineva rămânea nemăritată, ajungând fată bătrână în casă.

Din timpuri străvechi fata care „a greşit” se ducea în casa flăcăului cu pricina şi se aşeza pe vatră. Fiindcă anume vatra era o chezăşie că va fi primită pentru părinţii celui care a sedus-o. Deci vatra e şi protectoarea căsătoriei.

Expresiile: a cădea pe vatră, a se prinde cu mâinile de vatră, au ca sinonim şi „vinitu pi cuptiori” în unele locuri. Este cazul când fata nu avea altă ieşire din situaţie decât să urmeze calea cutumiară străveche – să urce pe cuptor/vatră şi să stea acolo până când era acceptată de socri. Însă această practică mai cunoaşte şi o altă ipostază în *Soacra cu trei nurori* a lui Ion Creangă: „Într-o bună dimineaţă, feciorul mamei îi şi aduce o noră pe cuptiori”; e cazul când feciorul îndrăgeşte o fată ce nu e pe placul părinţilor săi.

Efectuând un studiu comparativ al fenomenului dat la mai multe popoare, etnologul Petru Caraman relevă în special valenţele protective, pe lângă cele punitive ale căderii pe vatră, localizând obiceiul în vremuri antice.

Şi mai zicem noi vatra horelor, vatra doinelor, vatra viselor. Să ne păzim vatra cu toate cele câte o definesc, astfel cum ne-o mai păstrează satul din suflet! (Preluare din *Revista NATURA*, Chişinău)

Artistul Cristian Petrescu expune pe simezele Teatrului Tandem

Cristian Petrescu, pictor butafor la Teatrul Tineretului, expune pe simezele Teatrului Tandem al soţilor Maria şi Gheorghe Hibovski. Artistul se manifestă într-o manieră proprie, păstrând, totuşi, amprenta acelor creatori care l-au influenţat.

„Arta porneşte din suflet. Eu am trecut prin toate tehnicile, am făcut şi design, şi grafică. Maestrul Pompiliu Clement a fost primul meu profesor, iar de la 5 ani sunt în teatru datorită tatălui

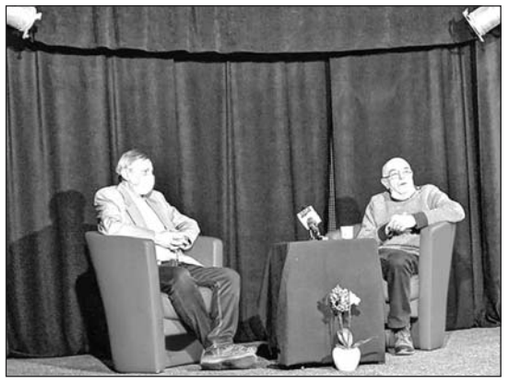

meu. Nu prea am expus, nu prea mi-am cunoscut valoarea sau, chiar dacă o cunoşteam, nu îndrăzneam să o afirm. Am fost artistul din umbră, nu mi-a plăcut lumina reflectoarelor. Nu mi-a plăcut să fiu comun. Ori nu apar deloc, ori vreau să fiu altfel decât ceilalţi”, a precizat Cristian Petrescu. (***V. MOŞU***)

După şase ani de aşteptare, Colegiul Tehnic Forestier Piatra-Neamţ îşi onorează titulatura

• Elevii pot opta să devină specialişti în fabricarea produselor din lemn

În ciuda crizelor succesive care au afectat economia de piaţă în ultimele trei decenii, fabricarea produselor din lemn rămâne un domeniu atractiv pentru cei peste 500 de agenţi economici de profil din judeţul Neamţ. Astfel, în prezent, meseriile pregătite de liceele tehnologice sunt foarte căutate pe piaţa muncii, agenţii economici solicitând personal calificat.

Începând cu anul 2003, învăţământul tehnic şi profesional din România a suferit o lovitură după lovitură, tonul fiind dat de decizia ministrului Ecaterina Andronescu de desfiinţare a şcolilor profesionale.

Deşi rezultatele de la olimpiadele şi concursurile naţionale erau foarte bune, şi în judeţul Neamţ reţeaua de şcolarizare a suportat destule modificări în ultimii ani, modificări care nu au mai permis existenţa unor clase de liceu specializate pe fabricarea produselor din lemn.

Din fericire, atât prin schimbarea managementului la ISJ Neamţ, cât şi prin intervenţia sindicatelor în favoarea micşorării numărului de elevi la clasă, decizie care a condus la creşterea numărului de clase de liceu, s-au luat măsurile necesare pentru ca lemnul să aibă viaţă în continuare. Aşa cum spun specialiştii, chiar dacă arborele este doborât, el se poate valorifica în aşa fel încât să mai trăiască prin forma pe care o capătă în urma prelucrării printr-un proces tehnologic destul de laborios.

Astfel, la Colegiul Tehnic Forestier Piatra-Neamţ, unde există un management tânăr, cu ambiţii mari, reprezentat de doamna director Alina Isac şi de doamna director adj. Giovana Smău, s-a produs un fapt demult aşteptat, prin introducerea, în planul de şcolarizare pentru anul şcolar 2021 – 2022, a unei opţiuni care permite elevilor să beneficieze, la absolvirea liceului, de calificarea de **technician proiectant produse finite din lemn.**

Această nouă specializare reprezintă o gură de oxigen atât pentru agenţii economici din zonă, cât şi pentru profilul liceului, care nu mai fusese reprezentat printr-o astfel de clasă încă din anul 2014, cu toate că şcoala profesională care oferea calificarea de tâmplar universal a funcţionat cu rezultate destul de bune în această perioadă.

În lipsa unei populaţii şcolare numeroase, se urmăreşte revigorarea Colegiului Tehnic Forestier Piatra-Neamţ, care nu-şi putea onora titulatura, în lipsa unei clase pe profilul său, care vine în completarea celei de silvicultură existentă dintotdeauna şi a celor de protecţia mediului (zi) şi mecanică (seral). Este un adevăr dovedit faptul că lemnul nu trebuie doar cultivat şi exploatat, ci şi prelucrat. De aceea, considerăm că s-a făcut, astfel, şi o reparaţie morală de care merită să se bucure din plin această unitate de învăţământ cu tradiţie din judeţul Neamţ.

27 ian. 2021

Prof. Constantin DUNĂRE,
Irina NASTASIU

Constantin Ardeleanu, scriitor: „Eu cred că lui Eminescu, Creangă şi Caragiale, o parte din texte le-au fost şoptite direct de Dumnezeu”

Umorul scriitorului Constantin (Ticuţ) Ardeleanu (născut la 27 septembrie 1948, în Tazlău), uneori, usturător, muşcător, alteori, blând, binevoitor, vine ca un atac necruţător împotriva sterilităţii spirituale, a ipocriziei şi a conformismului. În cele peste 20 de cărţi – poezie, parodii, proză, teatru –, a scris ceea ce n-a mai întâlnit la alţii. Spune că scriitorul e pictorul unei realităţi, însă în opera sa trebuie să existe şi magie.

– *Ce este scriitorul? Unii spun inventator de povestiri, creator de lumi imaginare… Este suficient?*

– Scriitorul destăinuie cititorilor cum vede el o anume parte a lumii. Nu e film, nu e fotografie (chiar dacă tehnologia redării a căpătat dimensiuni colosale de redare fidelă). Deci scriitorul nu e fotograful sau operatorul unei realităţi, ci pictorul ei. Dar trebuie să existe şi magie: poţi să-l egalezi ca număr de pagini pe Sadoveanu, dar niciodată nu vei scrie ceva care ar putea să-l concureze literar pe Creangă. Eu cred că lui Eminescu, Creangă şi Caragiale, o parte din texte le-au fost şoptite direct de Dumnezeu.

– *Noi, trăitorii obişnuiţi, ce dorinţe, ce aspiraţii existenţiale ar trebui să avem?*

– Aspiraţia obişnuiţilor este simplă: a nu mai fi obişnuiţi. Oricum nu vei ajunge vreodată la literatură, aruncând citatele celebrităţilor pe Facebook, ca pe o probă de mare erudiţie.

– *Sunteţi omul nostalgiei, al unei nostalgii fericite? Prin nostalgie regăsiţi lucruri preţioase?*

– Se pare că în România sunt iubiţi toţi nostalgicii, mai puţin cei comunişti. Sunt nostalgic după tot trecutul meu. Uneori, făcând exerciţii de imaginaţie, realizez că dacă o anume femeie m-ar fi iubit, itinerarul meu existenţial ar fi fost cu totul altul şi probabil net inferior celui care a fost să fie. Vă mulţumesc, iubită domnişoară, că aţi avut ezitări în ceea ce mă priveşte.

– *De ce iubiţi umorul?*

– Pentru că te salvează din paradigma abordărilor prea serioase şi, mai ales, pentru faptul că autoironizându-te scapi de persiflarea pamfletară, stabilindu-ţi tu însuţi o doză de suportabilitate. Mai iubesc umorul fiindcă e aşa de rar la graniţa dintre mileniile II/III, şi că mai des sunt pomenite replicile hazlii caragialeşti decât sentinţele dramatice shakespeariene.

– *Cum v-aţi simţit în lumea sportului de la noi, cunoscută fiind truda dumneavoastră jurnalistică şi în acest domeniu?*

– Doar ca un cronicar al fenomenului sportiv şi un mare iubitor de tot ce înseamnă Steaua. A fost foarte stimulativ pentru mine, pentru că eu niciodată nu voi realiza în domeniile mele preferate ceea ce a făcut acest glorios club în sport. Apoi, trăirea pe stadioane are toate atributele unei mari confruntări teatrale.

– *Sunteţi un om rezervat, discret sau expansiv?*

– Exagerat de expansiv, ceea ce îmi aduce numai prejudicii. M-ar umfla râsul să mă pozez cu un deget dus savant la tâmplă pentru a-l lămuri pe privitor că de multe ori eu şi gândesc.

– *De unde vă vine această extraordinară putere creatoare?*

– Mi-am propus (şi se pare că verbul meu m-a ajutat rezonabil) să scriu ceea ce n-am întâlnit la alţii. M-ar durea ca un scriitor să fie autorul unei singure cărţi (şi majoritatea dintre ei se supun acestei reguli), dar aş suferi ca vreun subiect să-mi rămână neabordat din cauza inutilităţii a ceea ce invidioşii spun c-ar fi grafomanie.

– *Se spune că istoria o scriu învingătorii. Învinşii ce rol au?*

– Aţi întâlnit vreun învingător în viaţă? Eu unul, nu…

– *Cum ne putem urma calea fără să ne pierdem?*

– Fiind un dionysiac moderat (oricum nu un abstinent) mi-ar conveni ca în viaţă să pierd o singură cale: Calea Lactee?!

– *Scrieţi ziua sau noaptea?*

– Doar ziua, dar multe idei se pitrocesc noaptea.

– *Mircea Eliade spunea că prin jurnale putem salva sau lungi nişte momente efemere. Ţineţi un jurnal, apreciaţi stilul diaristic?*

– Iubesc jurnalele la alţii (memorabile la Eugen Barbu, I.D. Sârbu, Liviu Rebreanu, Marin Preda, Geo Bogza), dar nu mă încumet să ţin unul (nu c-ar fi prea târziu), fiindcă nimeni nu e sincer cu sine până la ultima silabă. „Jurnalierii” retuşează propriul portret pentru posteritate. Şi dau frâu liber la critica necruţătoare a contemporanilor.

– *Reuşesc oamenii prin har sau prin trudă să-şi depăşească reacţiile de ură, aversiunile, resentimentele?*

– Niciodată. A nu se subestima concurenţa neloială, ca formă existenţială bolnavă de a fi.

– *Când mai poposiţi în Tazlăul dvs. drag?*

– De când a murit mama, de un cincinal (toate nenorocirile mi-au fost date să le măsor cu cincinalul), o dată la doi ani. Copilăria mi s-a ascuns pe după munţi, iar a vizita doar cimitirul sună a piază rea. În plus, toţi iluştrii mei mari prieteni s-au grăbit Dincolo. Pentru frumuseţea gândirii, reproduc două gânduri materne: „Nici nu ştiţi voi cât îmi sunt de numărate zilele” şi „Cine ştie ce spaime mă mai aşteaptă şi pe lumea cealaltă”...

Un chestionar altfel

– *Poezie sau proză?*
– Poezie, proză, poem în proză.
– *Edith Piaf sau Marlene Dietrich?*
– Edith Piaf.
– *Maya Plisetskaya sau Anna Pavlova?*
– Maya Plisetskaya.
– *Clody Bertola sau Elvira Godeanu?*
– Clody Bertola.
– *Tudor Arghezi sau George Bacovia?*
– George Bacovia.
– *Eugen Barbu sau Marin Preda?*
– Eugen Barbu.
– *Friedrich Nietzsche sau Immanuel Kant?*
– Friedrich Nietzsche.
– *Iordache sau Duckadam?*
– Iordache, ca moldovean şi cel mai complet portar român, şi Duckadam, ca eroul de la Sevilla.

Violeta MOŞU

„Anotimpurile” lui Mircea Titus Romanescu

„Sunt acuarelişti care caută efectul cu tot dinadinsul, e multă poezie, e multă muncă, materialele sunt deosebit de costisitoare, este o tehnică de lux. Acuarela te aduce unde vrea ea”, a declarat plasticianul Mircea Titus Romanescu, autorul celei mai recente expoziţii găzduite de Galeria „Lascăr Vorel” din Piatra-Neamţ.

Denumite „Anotimpuri”, compoziţiile sale acuarelistice reţin impresii şi emoţii din cotidian, tratate cu firesc şi simţ al observaţiei. „Acuarela are o factură poetică. Intenţionăm să facem din Tarcău, acolo unde există şi Muzeul de Artă Iulia Hălăucescu, un pol al acuarelei”, a mai spus artistul.

Violeta MOŞU

CALENDAR
– februarie 2021

03. **IORDACHE, Ştefan** (3 feb. 1941 – 14 sept. 2008) – **80** de ani de la naşterea actorului;

06. **MANIU, Adrian** (6 feb. 1891 – 20 apr. 1968) – **130** de ani de la naşterea scriitorului;

06. **TEODOREANU, Ionel** (6 ian. 1897 – 3 feb. 1951) – **70** de ani de la moartea scriitorului;

14. **MAIOR, Petru** (cca. 1760 – 14 feb. 1821) – **200** de ani de la moartea istoricului şi filologului;

15. **HARET, Spiru** (15 feb. 1850 – 22 oct. 1882) – **170** de ani de la naştere;

16. **FUNDAŢIA CULTURALĂ „FERDINAND I”** (Iaşi) – **95** ani de la înfiinţare;

17. **PARASCHIVESCU, Miron Radu** (2 oct.1911 – 17 feb.1971) – **50** de ani de la moartea scriitorului;

19. **BRÂNCUŞI, Constantin** (19 feb.1876 – 16 mart.1957) – **145** de ani de la naşterea sculptorului;

23. **KEATS, John** (31 oct. 1785 – 23 feb. 1821) – **200** de ani de la moartea poetului;

25. **BOLLIAC, Cezar** (23 mart.1813 – 25 feb. 1881) – **140** de ani de la moartea poetului;

25. **RENOIR, Pierre-Auguste** (25 febr. 1841– 3 dec.1919) pictor francez; **180** ani de la naştere;

26. **EMINESCU Mihai** – **155** ani de la debut – „De-as avea...”, în revista „Familia”;

26. **HAŞDEU, Bogdan P**. (26 febr.1836- 25 aug. 1907) – **185** de ani de la naşterea scriitorului;

28. **LAURIAN, August Treboniu** (17 iul. 1810 – 28 febr. 1881) **– 140** de ani de la moartea istoricului;

29. **SORESCU, Marin** (29 febr. 1936 – 8 dec. 1996) – **85 d**e ani de la naşterea poetului.

Red.

Lansarea albumului de artă *Parasca Agape, Pictură şi grafică*

Într-o prezentare grafică de excepţie, albumul de artă *Parasca Agape, Pictură şi grafică* a fost lansat recent la Casa Socială Vaduri, aparţinând Asociaţiei *RADA* Piatra-Neamţ. Apărută la Editura *Sensul* (director, Mihael Balint) din Piatra-Neamţ, cu reproduceri semnate de maestrul fotograf Ioan Clopoţel, lucrarea este

prefaţată de preotul poet Dorin Ploscaru şi de criticul de artă Marius Tiţa.

„**Întreaga sa operă este impregnată puternic de propria sa biografie; Parasca Agape vine în faţa noastră, dezinvoltă, clocotitoare, cu o tuşă inconfundabilă a desenului arhetipal pe care-l vezi scrijelit pe pereţii peşterilor primelor civilizaţii. Tonalitatea vulcanică a majorităţii lucrărilor sale iese în evidenţă de la prima privire, chiar dacă vorbim despre păsări şi flori, despre oameni, despre peisaje sau naturi moarte, magma culorii pulsează puternic în materia picturii sale ca într-un creuzet în care se distilează esenţele**”, a menţionat Dorin Ploscaru.

„**Ce poveşti frumoase ştie Parasca Agape să ne coloreze, cu ce linii armonioase ne conturează spaţiile cromatice şi ce lumi de basm ştie se ne picteze! În desenele care dau profunzime albumului de hârtie sau în suprafeţele de culoare ţesute şi întreţesute ce nasc naraţiuni care te ţin cu sufletul la gură. Nu există început esenţial şi nici sfârşit dramatic, doar viaţă plină şi deplină**”, a spus Marius Tiţa.

„Realizarea acestui album de pictură a însemnat un tur de forţă, însă am reuşit să îl scoatem şi, dacă până acum pictorul Mihai Agape era mai cunoscut iubitorilor de artă, de acum soţia i-a luat-o înainte. Însă, cu încă un efort al susţinătorilor, îi vom face şi dumnealui un album, cât de curând, sper”, a afirmat Mihael Balint, directorul Editurii *Sensul*.

Autoarea, Parasca Agape, a mulţumit celor care au sprijinit cu generozitate apariţia acestui album: Mihaela Agape, Lucian Avornicesei, familia Neagoie: Emil, Tincuţa, Bogdan şi Carmen, familia Catană: Neculai şi Anca şi Asociaţia *RADA* din Piatra-Neamţ, reprezentată de Laura şi Dorin Ploscaru.

În încheierea manifestării, Ami Tonegawa, elevă la Liceul de Arte „Victor Brauner” din Piatra-Neamţ, a susţinut un moment muzical la flaut.

„**Picturile mele glăsuiesc mult, sunt mai gălăgioase. Strigătele din creaţiile mele semnifică aspecte ale vieţii, mai plăcute sau mai neplăcute şi încrâncenate. În felul meu mi-a plăcut să râd de prostie sau de lene şi am ironizat aceste neajunsuri. Eu merg spre partea graficii, desenul este foarte riguros, cu detalii, totul este narativ şi trebuie să insişti mult**

cu privirea pentru a descâlci povestea”. (Parasca Agape, intervievată de Gianina Buruiană în ***Apostolul***, mai 2019)

Redacţia
Foto: *Ioan CLOPOŢEL*

Lecţia de istorie ❒ Luna februarie ❒ Lecţia de istorie ❒ Luna februarie ❒ Lecţia de istorie

Februarie 2021

■ 2/1944 – n. **Violeta Lăcătuşu**, la Asău, Bacău, profesoară, scriitoare, artist plastic. După absolvirea Facultăţii de Filologie, Iaşi (1967) a predat, până la pensionare, limba şi literatura română la Colegiul Naţional „Roman-Vodă” din Roman. A debutat editorial cu romanul „Simurgul” (1999). Colaborări: „România literară”, „Cronica”, „Ateneu” „Antiteze”, „Analele” Universităţii ieşene. Alte cărţi: „Iniţiere astrală, grafi-poeme”, „Jocul destinului” „Taifunul îşi ascute dinţii”, „Imprevizibilul e săgeata destinului”, „Să crezi în imposibil”, „Daria”. Violeta Lăcătuşu s-a remarcat şi cu expoziţii de pictură la Roman, Iaşi, Bacău sau Piatra-Neamţ. Este membră a U. S. din România.

■ 3/1931 – (d. 20.11.2019, Piatra-Neamţ) **Gheorghe Vadana**, la Poiana Largului, Neamţ, profesor de desen, inspector şcolar, director de şcoală (1967-1993), artist plastic. A absolvit Facultatea de Arte Plastice, Iaşi (1967), membru al U. A. P. A participat la taberele de creaţie din ţară şi la Tabăra Internaţională UNICEF, Hamburg

Rememorări nemţene

(1972). Expoziţii personale: Strasbourg, Hamburg, Ungaria, Spania, Târgu-Mureş. Expune anual la galeriile din Piatra-Neamţ şi la toate expoziţiile Filialei, la Voroneţiana (Suceava), Galeria „Cupola” Iaşi, Bucureşti, Chişinău, Bacău, Galeria Teatrului Naţional Bucureşti, Bienala „Lascăr Vorel”. Distincţii: Diploma de Onoare a Comitetului de Cultură Neamţ şi Premiul „Lascăr Vorel” pentru pictură.

■ 4/1951 – n. **Nicolae Scurtu**, la Văratic, Agapia, Neamţ, profesor, cercetător şi istoric literar, jurnalist, bibliotecar, arhivist, specialist în genealogie, numismatică şi heraldică, în studiul manuscriselor moderne şi contemporane, în literatura epistolară şi bibliologie. Clasele primare – în sat, gimnaziale – la Filioara, Liceul „Ştefan cel Mare” din Târgu-Neamţ; Şcoala de Arhivistică şi Biblioteconomie, Facultatea de Litere a Universităţii din Bucureşti. Inspector la I. Ş. al Municipiului Bucureşti şi în M. E. C. A debutat (1973) în „Orizont”. Doctor în filologie, autor a peste 1.250 de articole şi studii de istorie literară publicate în ziare şi în revistele literare. Cărţi: „Cercetări literare. Scriitori dâmboviţeni”, I-III; „Ion Stăvăruş şi

→

■ EXPOZIŢII ■ EXPOZIŢII ■ EXPOZIŢII ■ EXPOZIŢII ■

Expoziţie colectivă de pictură din colecţia Tincuţa şi Emil Neagoie, la Biblioteca Judeţeană

Biblioteca Judeţeană „G.T. Kirileanu” Neamţ găzduieşte expoziţia colectivă de pictură din colecţia Tincuţa şi Emil Neagoie, în Sala Cupola şi spaţiul expoziţional de la parterul corpului A, în perioada 15 februarie – 14 martie. Cele 55 de lucrări aparţin artiştilor plastici Iulia Hălăucescu, Simona Vasiliu-Chintilă, Elena Urdăreanu-Herţa, Dumitru Bezem, Petru Diaconu, Parasca şi Mihai Agape, Constantin Filimon, Laurenţiu Dimişcă, Ştefan Roşu, Petru Vamanu, Gheorghe (Pif) Diaconu, Ştefan Potop, Ioan Roşca, Ioan Popei, Dan Lambrino, Dumitru Bostan sr., Dumitru Bostan jr., Mircea Răsvan Ciacâru, Vasile Brânzan, Petru Petrescu, Ciprian Istrate, Dan Cepoi, Doina Daşchievici, Gheorghe Vadana şi Arcadie Răileanu.

„Lucrările expuse reprezintă minunate mijloace de exprimare a unui bogat conţinut de idei, rod al unei fecunde activităţi desfăşurate de cei 26 de plasticieni consacraţi. Mă bucur că am avut onoarea să-i cunosc şi că, în continuare, prin arta lor, dăruiesc vii satisfacţii estetice”, a afirmat colecţionarul Emil Neagoie.

„Mulţumim colecţionarilor Tincuţa şi Emil Neagoie pentru această expoziţie-eveniment pe care o găzduim la Biblioteca Judeţeană. Tablourile expuse aparţin unor cunoscuţi pictori, facilitând astfel publicului nostru contactul cu o seamă de realizări ale plasticii româneşti”, a menţionat prof. Mihaela Mereuţă, director-manager al Bibliotecii Judeţene „G.T. Kirileanu” Neamţ.

Florin Mircea Zaharescu – expoziţie de pictură şi lansare de album

La Muzeul de Artă din Roman, sezonul expoziţional a debutat cu un dublu eveniment: vernisajul expoziţiei de pictură şi lansarea albumului de artă semnate de sculptorul, pictorul şi graficianul romaşcan Florin Mircea Zaharescu.

„Foarte puţini artişti reuşesc să vorbească despre culoarea sufletului, despre forma sufletului aşa cum o face Florin Mircea Zaharescu. Toate aceste personaje gândesc, trăiesc aproape paroxistic. Asta face un mare artist, rezumă istoria omenirii într-o imagine, engramă, într-o amprentă dintr-un arhetip”, a afirmat prof. dr. Lucian Strochi, critic de artă.

„Cele 32 de lucrări de pictură din expoziţie aduc în faţa privitorului teme îndrăgite ale artistului: natura şi umanul, într-o admirabilă abordare. Un penel monumental şi sculptural, clasic şi modern, care impresionează prin perfecţiunea şi vibranţa formelor, prin puritatea şi claritatea cromatică, care emană sensibilitate şi romantism prin străfulgerări profund meditative. Albumul de scupltură, grafică şi pictură vine să întregească activitatea artistică a maestrului Florin Mircea Zaharescu. Editat în anul 2020, la Editura Pim din Iaşi, cu sprijinul Primăriei Municipiului Roman, cuprinde 29 de lucrări de pictură, 65 de sculptură, 31 de grafică şi 32 de teramorfoze care ocupă un capitol aparte”, a menţionat Mihaela Ciobanu, curatorul expoziţiei. Lucrările pot fi admirate până sâmbătă, 20 martie 2021.

Expoziţie colectivă, la Sestri Art Gallery

O expoziţie de grup interesantă prin diversitatea stilistică pe care o conţine este găzduită, în aceste zile, de Sestri Art Gallery (str. Borzogheanu, nr. 4). Lucrările aparţin artiştilor vizuali Carmen Bayer, Florin Mihai, Laurenţiu Dimişcă şi Petru Diaconu.

„Poezia feminităţii este o temă care mă preocupă şi care a constituit şi cercetarea mea doctorală. Este un subiect cu care din ce în ce mai multe persoane rezonează”, a mărturisit Carmen Bayer.

„Eu prezint 19 fotografii alb-negru, realizate în infraroşu, dimensiuni 30/45 cm., făcute în Piatra-Neamţ. Este o tehnică mai puţin cunoscută dar apropiată mie. Îmi place foarte mult efectul obţinut, adică se poate vedea un oraş aşa cum nu-l poţi percepe cu ochiul liber”, a spus Florin Mihai.

Violeta MOŞU

Lecţia de istorie ❒ Luna februarie ❒ Lecţia de istorie ❒ Luna februarie ❒ Lecţia de istorie

contemporanii săi”; „Contribuţii de istorie literară”, I-III; „Autografe de la Nichita Stănescu”; „G. T. Kirileanu şi contemporanii săi. Scrisori către N. Iorga” şi „Scrisori către Constantin Meissner”; „Întâlniri providenţiale. Magdalena Rădulescu, Ion Stăvăruş”.

■ 7/1932 – n. **Virgil Răzeşu**, la Brăila, doctor în medicină, prozator, a absolvit Institutul de Medicină, Iaşi. Din 1963, medic primar, şef de secţie chirurgie, la Piatra-Neamţ. Membru al unor organizaţii ştiinţifice şi profesionale din România şi internaţionale. Cetăţean de Onoare al Municipiului Piatra-Neamţ. Cărţi de specialitate: „Chirurgie generală – probe practice pentru examene şi concursuri”; „Profesorul Ion Juvara – dascăl şi promotor al chirurgiei româneşti”; un capitol în „Enciclopedia cancerului”, vol. XII; „Chirurgie generală – vademecum pentru examene şi concursuri”. Beletristice: „Spectru intim – din viaţa unui chirurg”; „Trei bisturie care au revoluţionat medicina” (colab.); „Prin vămile vieţii”, roman; „Nuntă de aur”, poezie şi proză; „Tratat de deflorare”; vol. „Cetăţeni de onoare ai Municipiului Piatra-Neamţ” ş. a.

Rememorări nemţene

■ 13/26/1903 – n. **Constantin Turcu**, la Izvorul Alb, Buhalniţa, Neamţ (d. 29. 11. 1980, Iaşi), istoric, memorialist, folclorist. Absolvent al Liceului „Petru Rareş” din Piatra-Neamţ, unde va fi secretar, bibliotecar şi profesor, şi al Facultăţii de Litere şi Filozofie, Bucureşti. Va deveni, prin concurs, arhivist (1942), apoi va deţine funcţia de director-adjunct la Arhivele Statului; cercetător principal la Institutul de Istorie „A. D Xenopol”, ambele din Iaşi. A editat: săptămânalul „Avântul” (colab. cu D. Stănescu), „Anuarul Liceului «Petru Rareş»”, autor a peste o mie de articole şi studii. Cărţi: „Preocupări de cultură regională” (3 vol.); „Mănăstirea lui Iancu Coptin de la Hotin”; „Schiturile de sub Ceahlău: Săhastru şi Cirăbucu”, „Documente privitoare la anul revoluţionar 1848 în Moldova” ş. a.

■ 15/1823 – n. **Mihail Ştefănescu-Melchisedec**, la Gârcina, Neamţ (d. 16.05.1892, Roman), cărturar. Deprinde scrierea şi cititul de la un dascăl din Piatra (1831), apoi, în casa părintească, de la un învăţător şi de la un călugăr. Urmează cursurile

Constantin TOMŞA

(continuare în pag. 14)

Piatra-Neamţ în presa vremii*

În prima jumătate a secolului al XX-lea, Piatra-Neamţ era un oraş mic de provincie a cărei populaţie a crescut treptat de la aproximativ 15.000 de locuitori, în 1912 la aproape 30.000 la începutul Războiului Al Doilea Mondial, iar după război a scăzut la 26.000 locuitori.

În această perioadă, Biserica Domnească Sfântul Ioan şi Turnul Clopotniţă din preajma ruinelor Curţii Domneşti erau clădirile emblematice ale oraşului. Se mai remarcau: clădirile câtorva biserici (amintim: Precista Nouă, Sfântul Gheorghe, Sfinţii Trei Ierarhi, Sf. Ioan), Casa Vorel, Farmacia şi laboratoarele acesteia, Palatul Administrativ (în prezent, sediul administraţiei complexului Muzeal al judeţului Neamţ şi al Muzeului de Istorie), clădirea actuală a Teatrului Tineretului, Spitalul Vechi, Şcoala nr.1(în prezent, Muzeul de Artă), clădirea în care, în prezent se află Muzeul Culturii Cucuteni, statuia lui Mihail Kogălniceanu (dezvelită în 1912), clădirea Liceului Petru Rareş – instituţie înfiinţată în 1869, clădirea Liceului Calistrat Hogaş, clădirile celor două Şcoli Normale (de băieţi şi de fete) precum şi clădirile destinate învăţământului primar (cele de pe Alexandru Cel Bun şi B-dul Decebal – în prezent corpuri ale Liceului de Artă).

În oraş nu exista bibliotecă publică, în schimb, Liceul „Petru Rareş" poseda un însemnat fond de carte la care apelau nu numai cadrele didactice ci şi alţi intelectuali. De altfel tot în această instituţie s-au pus bazele unui viitor muzeu de istorie şi ale Clubului Sportiv „Ceahlăul". La toate acestea se adaugă un număr însemnat de publicaţii (cotidiene sau săptămânale), unele cu apariţie efemeră altele pe o durată de câţiva ani. Populaţia oraşului din cele trei cartiere Precista, Mărăţei şi Dărmăneşti locuia în gospodării individuale în care se creşteau animale şi păsări, şi mulţi aveau proprietăţi în afara oraşului pe care le cultivau.

Nu puţini erau cei care munceau în fabricile de cherestea şi în cele două fabrici de hârtie şi cartoane amplasate pe malul Bistriţei unde era adus lemnul cu plutele. Toate acestea au dispărut treptat, din peisajul oraşului după 1989, fiind socotite „mormane de fier vechi".

După Al Doilea Război Mondial, mai precis, după 1950 când s-a început construirea barajului pentru lacul de acumulare Izvorul Muntelui, apoi construirea celor două uzine ce au alcătuit cunoscuta platforma industrială de la Săvineşti (U.F.S. şi Combinatul de Îngrăşăminte Chimice), numărul locuitorilor oraşului a crescut rapid ajungând în scurt timp la peste 120.000 de locuitori. Este de la sine înţeles că această creştere a populaţiei a determinat modificarea aspectului general al oraşului prin construirea unui număr impresionant de blocuri, mai ales în cele trei cartiere amintite dar nu a scăpat nici o parte din centrul oraşului. Astfel, au dispărut Grădina Publică, Strada Mare (Cuza-Vodă) din care a mai rămas doar clădirea Farmaciei şi Laboratoarele Vorel, în prezent putând fi „admirată" o groapă (probabil săpată pentru o fundaţie a unui bloc) plină de bălării tot timpul anului tratată cu indiferenţă de către edilii oraşului timp de aproximativ 30 de ani.

Tot creşterea numărului de locuitori a determinat construirea unor noi şcoli gimnaziale şi licee de specialitate, toate beneficiind de sedii construite până în 1989.

Din punctul nostru de vedere considerăm că cea mai mare realizare destinată activităţii culturale a fost realizată şi dată în folosinţă în anul 1972 – Anul Internaţional al Cărţii – sediul bibliotecii judeţene care după 1989 a primit numele marelui cărturar, fost bibliotecar regal Gheorghe Theodorescu Kirileanu. Înaintea acesteia, după război, a funcţionat o bibliotecă raională în două camere (o sală de depozit şi una pentru împrumut). Aceasta a fost transformată în 1968, odată cu reînfiinţarea judeţelor, în bibliotecă judeţeană.

În anii 50, cărturarul G. T. Kirileanu a donat oraşului biblioteca personală cu condiţia să fie bibliotecă publică iar el să fie bibliotecar până la sfârşitul vieţii. Aceasta a funcţionat o vreme în casa cărturarului, apoi într-un alt local tot pe strada Ştefan Cel Mare şi a fuzionat cu biblioteca judeţeană, devenind fondul documentar al acesteia, odată cu mutarea în noul sediu.

De la înfiinţarea sa, în cei mai bine de 50 de ani de existenţă, dar mai ales după mutarea în noul sediu biblioteca judeţeană şi-a diversificat, treptat, serviciile depăşind stadiul de simplu depozit de carte, cu secţia de împrumut, ajungând în prezent la multiple forme de activitate destinate publicului din Piatra-Neamţ şi din judeţ, încât considerăm că poate fi socotită cea mai importantă instituţie de cultură.

Am făcut aceste consideraţii având în vedere că lucrarea documentară pe care o prefaţăm intitulată inspirat *Piatra-Neamţ, ieri* realizată de ziarista Violeta Simina Moşu, salariată în cadrul Bibliotecii „G. T. Kirileanu" Piatra-Neamţ, prezintă pentru cititorul interesat de trecutul oraşului nostru, detalii despre unele clădiri şi instituţii, evenimente politice şi culturale aşa cum au fost ele consemnate în publicaţiile vremii.

Lucrarea face parte, împreună cu alte două volume editate anterior, dintr-un proiect mai amplu al Bibliotecii judeţene „G. T. Kirileanu" destinat informării publicului larg.

Această carte este rodul unei activităţi desfăşurate cu acribie dacă avem în vedere marea cantitate de presă consultată, grija şi priceperea în ceea ce priveşte selectarea unor articole sau fragmente din unele texte semnificative, pentru a ilustra o epocă şi felul în care anumite personalităţi politice, culturale, cu funcţii sociale ale oraşului şi care dispuneau de posibilităţi financiare au contribuit la realizarea unor obiective de interes public care se păstrează până în zilele noastre. Exemplificăm cu articolul în care cititorul va observa cum s-a construit clădirea în care funcţionează Teatrul Tineretului şi cu cât fast a fost inaugurată la 24 octombrie 1942, inaugurare la care, pe lângă personalităţile locale şi din capitală, a fost prezentat un spectacol susţinut de Filarmonica şi Opera din Bucureşti.

În acelaşi scop menţionăm şi inaugurarea în anul 1972, a noului local destinat Bibliotecii Judeţene.

Nu putem încheia fără a sublinia că autoarea are meritul de a fi structurat această carte într-o anumită ordine, de a fi alcătuit un comentariu propriu fără implicare politică pătimaşă, lăsând posibilitate cititorului să tragă singur concluziile pe baza lecturii acestei cărţi, care prezintă realităţi din viaţa oraşului în două regimuri total diferite.

Apreciem de asemenea, limba română corect folosită şi îndemnăm cititorul să ducă lectura acestei cărţi la bun sfârşit.

Constantin TOMŞA

* Textul acesta a apărut ca prefaţă al volumului *Piatra-Neamţ, ieri-III*, de Violeta Moşu, 2020.

Lecţia de istorie ❒ Luna februarie ❒ Lecţia de istorie ❒ Luna februarie ❒ Lecţia de istorie

Rememorări nemţene

(urmare din pag. 13)

Seminarului de la Socola, apoi pe cele ale Academiei Duhovniceşti „Petru Movilă" din Kiev (1848-1851). Va preda ca profesor suplinitor la Seminarul de la Socola (1843-1845), va fi inspector al seminarului; profesor şi rector la Seminarul din Huşi (1856-1861), locţiitor de episcop la Huşi (1861-1864), numit prin decret semnat de Alexandru Ioan Cuza, al noii Eparhii a Dunării de Jos, cu reşedinţa în Ismail (1865-1879). Ministru al Cultelor (1879). Membru al Academiei Române (10. 09. 1870). Volume: „Un episod diplomatic"; „Biblioteca d-lui Sturza la Miclăuşeni"; „Istoria rascolnicilor", „Cronica Romanului şi a Episcopiei"; „Inscripţia de la Mănăstirea Războieni".

■ 15/1834 – n. **Vasile A. Urechia**, la Piatra, Ţinutul Neamţ (d. 22. 11. 1901, Bucureşti), profesor universitar, istoric, scriitor, om politic. Primele studii, la şcoala particulară din casele boierului Dumitrache Stan din Piatra-Neamţ, la pensionul privat al elveţianului Ballif. Învaţă limba franceză, în particular, cu „musiu" Xenopol (tatăl istoricului), apoi urmează Şcoala Preparandală de la „Trei Ierarhi" şi Academia Mihăileană (1844), Facultatea de Litere, Sorbona. La Paris, scoate gazeta „Opiniunea". Revenit la Iaşi (1858), va începe cariera de profesor (la Gimnaziul Central şi la Universitate, 1858-1864), asesor la Tribunalul din localitate, apoi, la Universitatea din Bucureşti (din 1864), unde va fi profesor şi decan al Facultăţii de Litere şi Filozofie. Diferite funcţii în instituţii de stat (director, inspector, ministru). Pune bazele societăţii şi revistei „Ateneul Român" (1860). Membru fondator al Societăţii Literare Române (Academia). A colaborat la multe publicaţii din epocă. A publicat studii istorice, memorii, teatru, legende, bibliografii.

■ 15/1851 – n. **Toader I. Ştefan**, la Ghindăoani, Neamţ (d. 10.02.1921, Ghindăoani), ţăran autodidact, memorialist, nu a urmat niciun fel de şcoală şi a trăit numai în satul natal, după cum aflăm de la învăţătorul Mihai David-Ghindăoani,

→

ALBASTRU # valul doi

Miercuri 3 februarie 2021, la Galerii de Artă „Lascăr Vorel” a avut loc vernisajul expoziţiei „ALBASTRU # valul doi”, creaţie a pictorului ieşean Constantin Tudor. Născut în anul 1958 la Osoi, judeţul Iaşi, este absolvent al Universităţii Naţionale de Arte „George Enescu”, specializarea pictură, fiind în prezent cadru didactic la aceeaşi instituţie. Este membru al Uniunii Artiştilor Plastici din România din anul 1990. Are o vastă activitate expoziţională, concretizată în expoziţii personale şi colective şi numeroase lucrări în colecţii particulare din România, Canada, Marea Britanie, S.U.A.

„Maestrul Constantin Tudor ne arată că există soluţii artistice şi pentru situaţia pandemică, prilejuindu-ne această întâlnire foarte plăcută acum, cu ocazia acestui vernisaj; noi am fost colegi de facultate, promoţia 1987, clasa profesorului Adrian Podoleanu, şi iată că peste noi şi ceilalţi cinci colegi ai noştri au trecut aproape 35 de ani de activitate artistică şi pedagogică” – a declarat pictorul Ştefan Potop în deschiderea manifestării.

O scurtă discuţie cu domnul Constantin Tudor ne ajută să îl cunoaştem mai bine, să ne facem o idee despre universul artistic al pictorului, despre motivaţiile sale şi despre ataşamentul faţă de oraşul nostru.

– De ce „ALBASTRU # valul doi”?

– În pandemie eu m-am salvat lucrând. Albastru m-a salvat. În aparenţă este culoarea măştii, dar în esenţă, de fapt, am asociat mai multe amintiri care se legau. De exemplu, îmi amintesc de un prieten pe care îl durea gâtul şi i-am spus să-şi pună în jurul gâtului ceva albastru. Poate e legat şi de albastru de metil... Deci a fost un complex de împrejurări care a dus la acest albastru special. În general când îmi aleg o temă de pictură, aleg o culoare folosită şi în arta murală şi pe suportul mobil. Această temă de studiu a venit cumva de la sine din cauza izolării care m-a făcut să privesc in interior. Apoi am ieşit pe străzi şi am văzut că toată lumea purta acest albastru, odată cu măştile, după care s-au legat cumva lucrurile, cele din interior, lăuntrice, cu cele din exterior. Au fost impresii şi expresii pe care le-am aplicat pe lucrările acestea, care sunt pentru mine nişte schiţe în acuarelă, de la care pot pleca mai departe. Şi a fost important lucrul în sine, lucrul propriu zis. Am stat în casă mult şi am lucrat. Ce am lucrat, cât am lucrat, ce materiale am folosit, cum le-am folosit şi cum se leagă de tema aleasă – toate sunt importante. A fost o perioadă în care am simţit că putem să ne salvăm prin creaţie. Stăm în casă, dar ne adunăm în creaţie.

– Văd că sunteţi un mare prieten al artiştilor din Piatra-Neamţ, pe care îi vedem ilustraţi în lucrările dvs...

– Am fost invitat de Ştefan Potop la simpozioanele de la Tazlău, acolo unde, mă gândesc că e cel mai potrivit loc pentru izolare şi pentru creaţie. Izolarea ne ajută să ne concentrăm mai mult la ceea ce ne propunem să lucrăm. Deci, prin Ştefan Potop, prin spaţiu de la Tazlău – unde nu aveam nici semnal la telefon, unde puteam schimba păreri, idei şi vedea ce mai lucrează colegii, puteam face un schimb de experienţă – m-am apropiat de artiştii din oraşul dvs. Eu am mai avut o expoziţie la Piatra-Neamţ acum 10-11 ani, după care m-am gândit să-l întreb pe Ştefan dacă mai există această posibilitate, şi aşa se face că acum aveţi în faţa ochilor artişti pietreni surprinşi în lucrările mele.

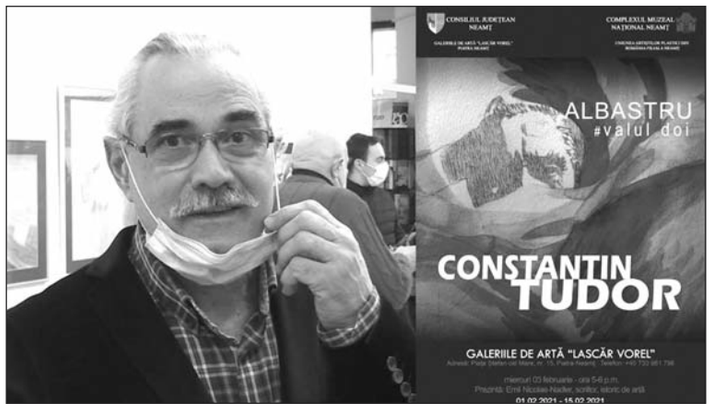

– Ce sentiment vă stârneşte oraşul Piatra-Neamţ?

– Este un alt spaţiu geografic faţă de ceea ce sunt eu obişnuit, alt relief, altă culoare, alte orizontale, verticale, răsărituri, apusuri, altă vegetaţie, alt curs de apă. Este un spaţiu mai dinamic, nu este molcom, ceea ce mă face să vin cu drag. Am un respect pentru colegii de breaslă de aici, despre care ştiu că sunt serioşi şi vrednici, de aceea mi-am dorit să-i revăd, mi-am dorit expoziţii, întâlniri prilejuite de vernisaje, schimburi de idei. Piatra-Neamţ este un oraş cultural în care se întâmplă mereu ceva şi în care voi reveni mereu cu plăcere.

– Cum este Constantin Tudor?

– Îmi place să mă exprim prin culoare, sunt tenace şi insist în ceea ce-mi propun, chiar dacă numi iese din prima şi chiar dacă unele proiecte se mai amână.

– Sunteţi cadru didactic universitar şi de aceea v-aş ruga să ne spuneţi câteva cuvinte despre studenţii artişti în perioada aceasta.

– Studenţii nu au cum să nu fie afectaţi de această situaţie, ca de altfel toată lumea, dar dialogul pe internet poate ne-a surprins puţin; recunosc, eu nu am fost foarte bine pregătit cu mijloacele acestea informatice de transmitere, de cameră, şi atunci am încercat să mă reglez din mers. Despre studenţi pot spune că cine aprofundează problemele, indiferent de vremuri, va reuşi. Deşi într-o anumită măsură toţi am fost afectaţi. Talentul şi preocuparea pentru artă există şi vor exista întotdeauna şi acestea nu pot fi afectate de nimic.

A consemnat
Gianina BURUIANĂ

Lecţia de istorie ❒ Luna februarie❒ Lecţia de istorie ❒ Luna februarie ❒ Lecţia de istorie

Rememorări nemţene

Cel care i-a descoperit manuscrisul cărţii, după moartea sa, şi care, după multe insistenţe pe la diverse edituri, a reuşit, să îl publice, în 1974, sub titlul „Memoriul meu. Amintirile unui ţăran”. La bătrâneţe, avea o bibliotecă bogată şi variată, la el în casă adunându-se săteni cărora moş Toader le citea, pasiunea lui rămânând pentru totdeauna scrisul şi cititul. Cartea sa a mai fost editată, tot prin grija lui Mihai David Ghindăoani, cu titlul „Viaţa mea”, adăugându-i-se texte noi, în 1989.

■ 15/1955 – n. **Vasile Postolică**, la Păstrăveni, Neamţ, profesor universitar doctor, la Universitatea din Bacău. Matematician. Fost elev şi profesor la Liceul „Petru-Rareş”. Peste 70 de lucrări, mai mult de jumătate publicate în străinătate, pe toate meridianele. Inclus în ediţia a 16-a a „Who’s Who in the World” (1998), în „Encyclopedia of business analytics and optimization” din S. U. A. Participant la sesiuni, conferinţe şi congrese de profil din multe centre ştiinţifice ale lumii. Membru al: A. O. Ş. şi al S. Ş. M. din România, al Societăţii Americane de Matematică, al Societăţii pentru Matematică Aplicată (Philadelphia), al Societăţii

Internaţionale de Inginerie Optică (Washington), al Universităţii din Georgia (S. U. A.), al Societăţii Internaţionale de Decizii Multicriteriale şi al The Planetary Society (Pasadena, SUA). Cetăţean de Onoare al Municipiului Piatra-Neamţ.

■ 17/1946 – n. **Ion Timaru**, la Negreteşti, Podoleni, Neamţ, poet, prozator. După absolvirea Şcolii Primare din satul natal (1956), a Şcolii de 7 ani (azi, „Alexandru Podoleanu”) din Podoleni (1959) şi a Şcolii Medii Mixte Nr. 2 din Piatra-Neamţ (azi, Colegiul Naţional „Calistrat Hogaş”), a devenit elev al Şcolii Militare Superioare de Ofiţeri de Artilerie Antiaeriană şi Radiolocaţie „Leontin Sălăjan” (azi, Academia Forţelor Aeriene „Henri Coandă” din Braşov). Este şi absolvent al Facultăţii de Drept din Iaşi (1985). După debutul editorial cu volumul „Vârtejul amintirilor, versuri şi proză, 2006, a publicat romanele: „Tunet zdrenţuit”, „Neant purpuriu”, „Culori de Negreteşti” şi „În numele legii”.

■ 20/1951 – n. **Aspazia Sandu**, la Talpa, Bârgăuani, Neamţ, profesoară, poetă. Absolventă a Facultăţii de Matematică a Universităţii „Alexandru

(continuare în pag. 16)

Colegiul Naţional „Calistrat Hogaş” oferă o perspectivă nouă asupra educaţiei

Colegiul Naţional „Calistrat Hogaş” este primul liceu din Piatra-Neamţ admis pe lista unităţilor-pilot în domeniul educaţiei media, în urma selecţiei realizate de Inspectoratul Şcolar Judeţean Neamţ şi publicate la data de 28 ianuarie 2021. Apelul la înscriere a fost lansat de organizaţia non-guvernamentală Centrul pentru Jurnalism Independent, care a dezvoltat un program în parteneriat cu Ministerul Educaţiei şi Cercetării, în vederea implementării şi a testării unor competenţe noi, a unor conţinuturi şi metode de învăţare inovative care au la bază literaţia media (media literacy).

Literaţia media, literaţia ştirilor sunt concepte relativ recent apărute care presupun dezvoltarea unor abilităţi şi competenţe ce vizează managementul informaţiei în spaţiul online: construcţia şi deconstrucţia mesajului mediatic, înţelegerea rolului social al mass-media, înţelegerea rolului mass-media în sistemele democratice, diferenţierea adevărat/fals în conţinuturile media.

Colegiul Naţional „Calistrat Hogaş” a câştigat statutul de unitate-pilot pentru educaţie media în urma unei selecţii riguroase care a ţinut cont şi de demersurile anterioare ale şcolii în direcţia alfabetizării media: proiectul Erasmus „Journalism as a Learning Tool”, proiectul „Building Media Literacy Skills”, proiectul educaţional „European Film Factory” din cadrul programului MEDIA Creative Europe, şcoala de vară „eVacanţa, Comunicare şi jurnalism în societatea cunoaşterii” etc.

Şcoală-pilot pentru educaţie media

Ca urmare a admiterii, Colegiul Naţional „Calistrat Hogaş” va fi implicat, alături de colegii şi de licee de prestigiu din întreaga ţară, într-un program amplu, complex şi inovator, cu durata de trei ani.

În prima fază a programului, cadrele didactice ale colegiului vor beneficia, timp de patru săptămâni, de activităţi de formare în domeniul educaţiei media. Ulterior, profesorii vor implementa activităţi de infuzare a conceptelor de educaţie media, vor integra aceste noi concepte în procesul de învăţare, etapă ce se va desfăşura cu monitorizare şi evaluare directă de către Centrul pentru Jurnalism Independent. Astfel, colegiul va continua, prin transformarea în unitate-pilot pentru educaţia media, direcţia spre integrarea competenţelor secolului XXI în procesul educaţional.

Elevii Hogaşului vor întâmpina viitorul, noua societate a cunoaşterii, cu abilităţi şi competenţe noi: gândire analitică, inovaţie, rezolvare complexă a problemelor, creativitate, iniţiativă, încredere, inteligenţă emoţională, conducere şi influenţă socială, coordonarea şi gestionarea timpului liber. Împreună cu profesorii, prin intermediul Centrului pentru Jurnalism Independent, copiii vor beneficia de instrumentele necesare dezvoltării gândirii critice, care să îi ajute să devină cetăţeni informaţi, să poată distinge între fapte şi ficţiune, să deconstruiască mesajele false şi să interacţioneze cu platformele şi reţelele sociale într-un mod responsabil, pentru siguranţa lor şi a celorlalţi.

Obiectivul programului la nivel naţional, pe termen lung, este ca, până în 2030, cel puţin 30% dintre elevi (175.000) să înţeleagă rolul media într-o societate democratică, să distingă faptele de dezinformare, să deconstruiască mesajele media şi să interacţioneze responsabil pe social media. Colegiul Naţional „Calistrat Hogaş” îşi asumă, astfel, rolul unei şcoli-deschizătoare de drumuri. De reuşita programului depinde, ulterior, multiplicarea şi extinderea, după 2023, a şcolilor care înţeleg rolul alfabetizării media şi-şi doresc să implementeze educaţia media în curriculumul şcolar.

Expertiză în inovaţie

Cel mai recent proiect european inovator este **„Journalism as a Learning Tool” (https://jlt-project.eu/about/), înregistrat în baza de date a Comisiei Europene cu nr. de referinţă 2019-1-NO01-KA201-060268, finanţat în cadrul programului Erasmus+, Acţiunea cheie 2 – Parteneriate strategice, proiecte pentru susţinerea inovării (1 octombrie 2019-30 septembrie 2021, termen final prelungit până la 30 septembrie 2022)**.

→

Rememorări nemţene

(urmare din pag. 15)

Ioan Cuza” din Iaşi (1974), a predat matematica, până s-a pensionat, la Liceul din Bicaz, pe care îl absolvise înainte cu patru ani (1970). A debutat editorial cu „Frânturi din spectacolul lumi”, versuri (2008). Alte cărţi de poezie: „Edenul copilăriei”, „Gingăşie şi candoare”, „Urme pe nisipul vremii”, „Petale de gând asimetric, I-II”, „Album de familie”, „Căutând lumina”, „Caleidoscop cu ritm şi rimă”, „Frânturi de portret”, „Din iureşul vremii”.

■ 21/1901 – n. **Vasile Găbureanu**, la Răţeni, Schitu-Frumoasa, Tazlău, Neamţ (d. 1986, Piatra-Neamţ), învăţător. A absolvit Şcoala Normală „Vasile Lupu”, Iaşi, institutor la Şcoala de Aplicaţie de pe lângă Şcoala Normală de Băieţi „Ion Creangă” din Roman (1927), transferat la Şcoala Normală de Băieţi „Gheorghe Asachi” din Piatra-Neamţ (1928), inspector pentru judeţele Neamţ şi Câmpulung-Moldovenesc (1934-1937). Director al şcolilor nr. 6 (1932-1945) şi nr. 1 (1945-1948), director adjunct al Liceului „Petru Rareş” până la pensionare (1956). Unul dintre fondatorii Revistei „Apostolul”. A publicat „Limba românească şi credinţa strămoşească” (broşură).

■ 21/1925 – n. **Sofia Burculeţ**, la Români, Neamţ, profesor emerit, publicist. A absolvit Liceul de Fete (azi, Colegiul Naţional „Calistrat Hogaş”) din Piatra-Neamţ şi Facultatea de Pedagogie şi Psihologie, Bucureşti. A predat la Şcoala Pedagogică, la Liceul „Calistrat Hogaş” şi la Liceul „Petru Rareş”, toate din Piatra-Neamţ. Funcţii: inspector şcolar şi director al Casei Corpului Didactic Neamţ. A contribuit la apariţia Revistei „Preocupări didactice” (1970). Volumul „Rolul şi locul educatorului în procesul de modernizare a învăţământului” (1970).

■ 21/1961 – n. **Constantin Lăcătuşu**, la Piatra-Neamţ, inginer geofizician, alpinist, absolvent al Liceului „Petru Rareş” şi al Facultăţii de Geologie-Geografie, Bucureşti. A organizat cluburi de alpinism în Bucureşti („Prospectorul”) şi Piatra-Neamţ („Petrodava”, devenit „Lynx Alpin Club”). A efectuat expediţii pe cei mai înalţi munţi din lume: Caucaz, Elbrus, Himalaya, Broad Peak, Pakistan, Everest, Alpii elveţieni, Kenia, Tanzania, Anzii Cordilieri, Aconcagua şi

→

Colegiul Naţional „Calistrat Hogaş” oferă o perspectivă nouă asupra educaţiei

Pentru şcolile din parteneriat, reprezintă oportunitatea de a internaţionaliza activităţile educaţionale dedicate prin curriculumul şcolar formării competenţelor media şi interculturale.

Profesorii participanţi la proiect au ca sarcină crearea şi testarea unor resurse şi metodologii pentru educaţia media şi pentru învăţarea culturală, formularea şi aplicarea unor instrumente educaţionale menite să dezvolte gândirea critică a elevilor, să-i sensibilizeze pe aceştia pentru a se implica mai mult în dezbaterea publică. Elevii participanţi în programul pilot sunt implicaţi în activităţi de învăţare specifice şi participă la testarea instrumentelor de învăţare create. Prin intermediul unei platforme online hibride de publicare a ştirilor, un mix între social media şi ziare, elevii au posibilitatea să-şi dezvolte abilităţile necesare unui jurnalist şi îşi îmbunătăţesc, astfel, motivaţia pentru învăţare. Pe durata implementării, media va fi utilizată în scop multiplu: ca mijloc de învăţare şi documentare, ca instrument de comunicare, pentru promovarea rezultatelor activităţii, pentru a compara între ele rezultatele obţinute la nivel de parteneriat, pentru a atrage atenţia publicului asupra proiectului nostru şi asupra valenţelor educative ale jurnalismului.

Building Media Literacy Skills (11-15 mai 2020) este un alt proiect european educaţional inovator înscris pe platforma Futurim, înregistrat pe Harta Comisiei Europene a Evenimentelor dedicate media literacy (https://ec.europa.eu/futurium/en/european-media-literacy-events/romania-building-media-literacy-skills). Modulele de formare destinate elevilor au inclus prezentări tematice şi exerciţii focalizate pe consumul şi producţia de conţinut media. Nota inovatoare a acestei iniţiative a rezultat din faptul că a venit cu o abordare integrată a componentelor educaţionale relevante pentru alfabetizarea media: formarea unor deprinderi de utilizare competentă a tehnicilor jurnalistice adecvate pentru producţia de conţinut media, formarea gândii critice în relaţie cu producţia şi consumul de conţinut media, conştientizarea şi asumarea dimensiunii etice şi a valorii social-civice a producţiei media. În contextul pandemic actual şi al desfăşurării online a tuturor activităţilor şcolare, activităţile privind educaţia media planificate în acest context au fost transferate pe platforma eTwinning, astfel încât să fie accesibile elevilor şi să poată fi testată eficienţa lor formativă.

Prin programul MEDIA Creative Europe pentru promovarea educaţiei media în întreaga Europă, Comisia Europeană, a fost lansat proiectul educational European Film Factory, derulat în perioada septembrie 2019-decembrie 2020, la care au participat profesori şi elevi ai CNCH. Proiectul a fost un răspuns inovator şi pragmatic pentru a sprijini educaţia cinematografică în Europa şi a permite elevilor cu vârste cuprinse între 11 şi 18 ani şi cadrelor didactice din toate statele membre ale programului Europa Creativă să acceseze gratuit un catalog online de zece filme din patrimoniul cinematografic european selectat de un juriu european format din profesionişti din istoria şi educaţia filmului. Partenerii proiectului: Institutul francez, cu experienţă în educaţia media europeană, ARTE Education, o filială a canalului de televiziune european din spatele serviciului educaţional digital Educ'Arte şi European Schoolnet Bruxelles, o organizaţie non-profit care reuneşte 34 de ministere ale educaţiei din Europa.

Profesorii de la CNCH au participat, alături de profesori din alte 8 ţări europene, la studierea celor 10 filme europene care au marcat istoria cinematografiei şi care sunt accesibile, atractive şi rezonează cu generaţia tânără, la redactarea unei prezentări din care utilizatorii pot afla informaţii inedite despre filmul în sine (surse de inspiraţie, context cultural, context istoric, rezumat), dar şi despre regizorul care l-a realizat. Pentru fiecare film în parte au creat un kit pedagogic destinat profesorilor care doresc să vizioneze filmul împreună cu elevii şi apoi să iniţieze diverse activităţi educative, pornind de la vizionarea filmului. Kiturile pot fi descărcate şi utilizate, de asemenea, în mod gratuit de pe platforma pusă la dispoziţie https://www.europeanfilmfactory.eu/. Platforma este gratuită şi oferă pedagogie inovatoare, interactivă şi intercurriculară, precum şi instrumentele interactive accesibile pentru a crea extrase şi hărţi mentale.

Conducerea Colegiului Naţional „Calistrat Hogaş”

Lecţia de istorie ❒ Luna februarie ❒ Lecţia de istorie ❒ Luna februarie ❒ Lecţia de istorie

Rememorări nemţene

Cero, Alaska, Cho-Oyn, Dhalaigiri ş. a. Membru al mai multor fundaţii şi asociaţii de profil. Deţinător al multor distincţii şi titluri („Far-play, al ziarului „Sportul românesc”). Autor al proiectului „Ecoturismul în zona ariilor protejate din Carpaţii Moldovei” şi a unui reportaj himalayan. Cetăţean de Onoare al Municipiului Piatra-Neamţ (1992).

■ 27/1951 – n. **Elvira Gille**, la Bicaz, Neamţ, biolog, absolventă a Liceului din Bicaz (1970) şi a Facultăţii de Biologie, Iaşi (1977), doctor în biologie, specialitatea farmacognozie, cu lucrarea „Studiu asupra unor specii de digitalis cu mutageneza experimentală în culturile convenţionale şi în vitro”. Cercetător la Staţiunea de Cercetări „Stejarul” din Pângăraţi (din 1979). Membră a mai multor societăţi ştiinţifice din ţară şi de peste hotare. Autoare a multor lucrări ştiinţifice publicate în reviste de specialitate. Profesor la Filiala Neamţ a Universităţii „Spiru Haret” şi la Colegiul de Farmacie din Piatra-Neamţ.

■ 28/1939 – n. **George Brăescu**, la Rusenii-Răzeşi, Plopana, Bacău, profesor, folclorist, publicist. A absolvit Facultatea de Istorie-Filosofie, din Iaşi (1971). A fost cadru didactic şi director la şcoli din: Dragomireşti (Vaslui); Satu Nou (bibliotecar); Leca-Ungureni, Iţcani-Plopana şi Ruseni-Răzeşi, toate în Judeţul Bacău. Funcţii: inspector, metodist, instructor şi consilier cultural la Comitetul pentru Cultură şi Artă al Judeţului Neamţ, apoi la Casa Creaţiei Populare a Judeţului Neamţ. A iniţiat şi a condus cenacluri literare din Neamţ. Este fondator al Asociaţiei Teatrului Folcloric din România şi Republica Moldova, al Revistei „Ţara Hangului”, al mai multor fundaţii şi asociaţii culturale. Colaborator la diverse publicaţii. Consilier editorial, antologator, al multor cărţi de literatură şi folclor. Cărţi: „Panorama teatrului folcloric”; „Dramaturgie folclorică ilustrată”.

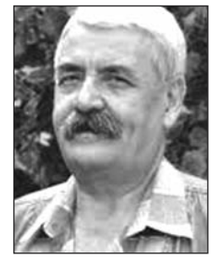

În vreme de on-line

(*urmare din numărul trecut*)

Implicarea în acest proiect mi-a oferit oportunitatea de a reconceptualiza conţinutul şi specificul unei lecţii televizate şi de a găsi o modalitate inteligentă de valorificare a acestora. Aşadar, lecţia televizată este de un real folos, dacă e utilizată ca material didactic în cadrul predării inversate. Predarea inversată sau clasa inversată este un subiect actual de discuţii, dezbătut de didactica modernă, deşi formula în sine este veche de câteva secole. Pe scurt, predarea inversată presupune că elevului i se oferă drept temă pentru acasă studierea independentă a unui material ori vizionarea unui material filmat de profesor, în care profesorul expune conţinuturile noi, ori vizionarea unei lecţii filmate de pe o platformă de instruire. Sarcina elevului este să citească/să asculte/ să privească atent, să ia notiţe. La lecţie, se recurge la rezolvare de sarcini, la elucidarea momentelor neclare, la consolidare şi aprofundare. În cazul meu, am recurs la propriile mele lecţii filmate pentru clasa a V-a, dar şi la lecţiile realizate de alt profesor, pentru clasa a VI-a, la care predau, dându-le elevilor nu doar sarcina de a privi lecţia, ci şi de a construi, în baza celor privite, scheme, structuri sau de a le prelua de pe monitor. Această sarcină constituia o activitate asincron, devenind, atât pentru mine, cât şi pentru discipolii mei, un prilej de respiro. Abia după vizionarea lecţiei filmate, a doua zi, îi convocam într-o activitate online, pentru a discuta şi a pune punctul pe i. Avantajul clasei inversate este că elevul devine subiectul activ al propriei sale învăţări.

Revenind la metafora paharului umplut sau golit pe jumătate, vreau să evoc şi partea plină, cea care mi-a adus împlinire şi satisfacţie, iar discipolilor mei – creştere în formarea lor intelectuală şi multilaterală. E ceea ce aş vrea să diseminez, pentru că e parte a realităţii, pentru că inspiră şi demonstrează că efortul nostru la clasă, chiar dacă e vorba de clasa online, merită.

Aşadar, ceea ce mă bucură este că elevii mei au realizat produse digitale care merită toată lauda. De fapt, în realizarea produsului este de apreciat efortul intelectual, cu toate operaţiile şi activităţile pe care le implică. În colaborarea mea cu alte două bune colege, am redescoperit şi reinventat tradiţionalul PPT. Aplicând instrumentul pentru studiul romanului, l-am transformat în ghid de învăţare şi evaluare, în acelaşi timp. Astfel, slide-urile pot conţine repere teoretice, citate, comentarii, aprecieri critice, care l-ar ajuta pe elev să înveţe, adică să pătrundă în esenţa operei. Totodată, slide-urile pot conţine sarcini şi spaţiu de completare, iar segmentele scrise, pentru care se oferă un barem echitabil şi riguros, pot deveni produsul evaluabil.

Iată sarcinile pentru romanul Maitreyi de Mircea Eliade, studiat în clasa a IX-a, din PPT-ul elaborat de mine şi de colega mea:

1. Completează acest slide cu o fotografie a copertei şi cu un simbol pe care îl asociezi cu romanul.

2. Citeşte biografia scriitorului şi scrie trei date biografice semnificative legate de prezenţa lui Mircea Eliade în India. Inserează fotografia din tinereţe a scriitorului.

3. Prezintă cronotopul din roman: unde şi când se desfăşoară acţiunea? Ilustrează slide-ul cu trei fotografii care reprezintă tradiţional, din punct de vedere cultural şi turistic, India. Menţionează succint ce reprezintă fotografia.

4. Explică cele două cuvinte propuse şi exemplifică cu alte două din roman care definesc cultura şi religia indiană: „Sakuntala", „brahmani". Inserează o imagine relevantă pentru a ilustra unul dintre cuvinte.

5. Specifică trei deosebiri, făcând trimitere la roman, dintre cultura indiană şi cea europeană, pe care le află Allan/pe care le dezvăluie Maitreyi. Inserează o imagine relevantă pentru contextul abordat.

6. Ilustrează, printr-o fotografie/un colaj, un sari indian şi transcrie un fragment care o descrie pe Maitreyi îmbrăcată în el.

7. Romanul Maitreyi de Mircea Eliade este, doar parţial, autobiografic. Inserează, pe câte un slide, fotografia/mai multe fotografii şi câteva informaţii despre două personalităţi reale, evocate în text: Maitreyi Devi şi Rabindranath Tagore.

8. Iubirea lui Maitreyi pentru „pomul cu 7 frunze"/copacul sacru nu este înţeleasă de Allan, care este departe de natură. Citeşte fragmentul şi comentează sugestia acestui motiv cu referire la semnificaţia numărului fatidic 7 şi al comuniunii om-natură. „Şi dacă mă mângâia el, cu frunzele pe obraz, simţeam o fericire atât de dulce, încât îmi pierdeam răsuflarea... şi nu puteam sta în pat dacă nu mi se aduceau în fiecare zi ramuri proaspete din pomul meu cu şapte frunze." Scrie comentariul (12-15 rânduri) pe slide-ul următor.

9. Identifică trei trăsături definitorii ale lui Maitreyi şi comentează opţiunea, făcând referinţă la roman.

10. Compară cuplul Allan – Maitreyi cu alt cuplu din literatura, mitologia universală (Tristan şi Isolda, Romeo şi Julieta, Orfeu şi Euridice etc.).

11. Urmăreşte evoluţia sentimentelor lui Allan faţă de Maitreyi şi reprezint-o printr-un desen/clustering, indicând sentimentele pe care le trăieşte.

12. Legământul de logodnă, rostit de Maitreyi, în care invocă pământul, exprimă, în mod metaforic, ideea că dragostea se înscrie într-un mister cosmic, sacru. Citeşte fragmentul din roman (cap. XI) şi scrie un legământ cu Pământul că îl vei proteja, continuând ideea: „Mă leg în faţa ta, Pământule, că te voi proteja...".

13. Formulează mesajul textului, alegând una din ipoteze:

– dragostea dintre Allan şi Maitreyi nu este acceptată din cauza unor prejudecăţi sau norme etnice, religioase şi sociale;

– iubirea adevărată are puterea de renunţare şi de sacrificiu;

– fiecare om are un destin implacabil şi nimeni nu poate schimba ceea ce îi este predestinat;

– varianta ta.

Această formulă, în funcţie de conţinutul didactic abordat şi de complexitatea sarcinilor, este aplicabilă pentru toate nivelurile, inclusiv pentru clasa a V-a. Avantajele ei sunt că devine o alternativă a lecţiilor online, oferindu-i elevului o retragere în activitatea independentă pentru mai multe zile; PPT antrenează toate competenţele, simţul estetic; este un instrument de evaluare complex, care pune în valoare nu doar cunoştinţele elevului, ci şi capacitatea sa de a se informa, de a selecta şi tria, de a sintetiza informaţia. Am oferit discipolilor mei un model de PPT similar pentru basm, snoavă şi legendă.

Pentru disciplina Limba şi literatura română, perioada de carantină a fost propice lecturilor, desenului după text şi realizării altor produse digitale, evaluabile de altfel, care au implicat exerciţiul literaţiei, al interpretării şi al propriei creaţii. Dacă aş face abstracţie de toate instrumentele didactice, aş afirma că cel puţin lectura sau că doar lectura ar fi fost suficientă ca să umple această perioadă cu sens!

După ONLINE...

Perioada de carantină a demonstrat cu argumente infailibile necesitatea prezenţei umane pe viu, la clasă. Rolul profesorului, pe cât de străvechi, rămâne mai mult decât actual. Online şi „de la distanţă" au fost alternative care au permis, cel puţin, menţinerea comunităţii de învăţare. Zic „cel puţin", deoarece, chiar dacă parţial (cât de mult îmi lipseşte adverbul „insular"!), s-a realizat mult mai mult. Analizându-mă, constat că am demarat „online-ul" şi l-am perceput ca pe o perioadă scurtă. Abordare greşită, pentru că a durat mult mai mult! Şi atunci când atribuim unui fenomen statut provizoriu, riscăm să-l neglijăm. Mi-am promis că, dacă va fi necesar să revenim la „online", o voi face cu atitudinea tatălui Annei Frank, cel care, fiind izolat cu familia, a comandat fetelor sale cărţi, inclusiv un manual de latină, spunându-le că instruirea e necesară, chiar în izolare, chiar dacă nu ştii cât va dura această perioadă.

Apropo, Jurnalul Annei Frank ar fi o carte de recitit în izolare. Va fi percepută mult mai acut şi mai autentic!

***Viorica OLEINIC, Liceul* Prometeu Prim,**
Chişinău

Eminescu şi Serbările de la Putna

(*urmare din numărul trecut*)

Anterior momentului Putna, Ştefan cel Mare este prezent în creaţia poetică eminesciană în ***Epigonii*** (1870), în ***Povestea*** (1869) şi în creaţia teatrală (***Mira***).

În timpul manifestărilor de la Putna este de situat – poziţie îmbrăţişată de Zoe Dumitrescu-Buşulenga – modul de a fi al unui portret al lui Ştefan cel Mare, în care miticul şi sacrul se suprapun printr-o relaţie încărcată de semnificaţii între chipul Voievodului – expresie a unor profunde trăiri interioare – şi **coroana.**

Prin **coroana** voievodală, Eminescu deschide perspectiva sacră în care este înscris domnul – exponent al propriului neam – în raportul dintre fiinţa umană (umanitate şi naţionalitate) şi divinitate:

„La Putna, un călugăr bătrân mi-a arătat locul înlăuntrul bisericii în care stătea odată aninat portretul original al lui Ştefan Vodă. După original, el au fost mic de stat, dar cu umere largi, cu faţa mare şi lungăreaţă, cu fruntea lată, ochii mari plecaţi în jos. Smad şi îngălbenit la faţă, părul capului lung şi negru acoperea umerii şi cădea pe spate. Căutătura era tristă şi adâncă, ca şi când ar fi fost cuprins de o stranie gândire... Coroana lui avea deasupra, în mijloc, crucea toată de aur, împodobită cu cinci pietre nestimate. Sub crucea coroanei urmau Duhul sfânt, apoi Dumnezeu Tatăl, cu dreapta binecuvântând, cu stânga ţiind globul pământului, pe cercul de margine al coroanei un rând de pietre scumpe de jur împrejur. Îmbrăcat era Vodă într-un strai mohorât cu guler de aur, iar de gât îi atârna un engolpion din pietre şi mărgăritare. Câmpul portretului era albastru, în dreapta şi în stânga chipului perdele roşii." (O. IX, p. 431)

Prin această imagine complexă – mai mult decât în semnificaţia originară a **coroanei** – transcenderea lumii fenomenale, înălţarea spre divinitate, orientarea spre Absolut – **coroana lui Ştefan cel Mare** – creaţie eminesciană, înscrisă şi în perspectiva deschisă de legenda despre *viaţă fără moarte şi tinereţe fără bătrâneţe*, atribut definitoriu cu rezonanţe mitice, al identităţii naţionale, îndreptăţeşte perceperea lui Ştefan cel Mare ca mântuitor al fiinţei istorice a neamului în raport cu Iisus Hristos, mântuitor al fiinţei umane. Apropierea este prezentă încă în textele pregătind manifestările de la Putna: *Crist a învins cu litera de aur a adevărului şi a iubirei, Ştefan cu spada cea de flăcări a dreptului.* (O. XVI, p. 32) şi se va regăsi în nucleul semantic al ultimelor două prezenţe ale lui Ştefan cel Mare în creaţia lui Eminescu – poezia ***Doina*** şi comentariul „***Serbarea guvernamentală***" (publicat în *Timpul*, din 18 iunie 1883), scris cu prilejul dezvelirii statuii voievodului la Iaşi.

Subliniem aici – fapt semnificativ, din aceeaşi perspectivă a istoriei neamului românesc – că începuturile poemului ***Doina*** datează din vremea primului articol, cel publicat în *Curierul de Iaşi*, din 30 sept., 1877, în care este invocată întâmplarea de la Putna din noaptea uciderii lui Grigore Ghica Voievod; în articol Eminescu denunţă răpirea Bucovinei şi reproduce câteva versuri din creaţia populară, reprezentând o posibilă primă etapă în procesul devenirii acestui poem prin care Eminescu îşi asumă condiţia fiinţei naţionale: *Şi e plină de străini/ Ca iarba de mărăcini/ Şi e plină de duşmani/ Ca râul de bolovani./ Iar mila străinului/ E ca umbra spinului/ Când vrei ca să te umbreşti/ Mai tare te dogoreşti.* (O. IX, p. 431)

Istoria poemului continuă după răpirea Bucovinei şi se definitivează în preajma sau poate chiar pentru inaugurarea statuii lui Ştefan cel Mare la Iaşi, în 1883. Procesul de definitivare trece prin aşezarea în pagina de manuscris a poeziei ***Doina*** în prelungirea marşului ***La arme!:*** *Auzi departe strigă slabii / Şi asupriţii către noi / E glasul blândei Basarabii / Ajunsă-n ziua de apoi/ Şi sora noastră cea mezină/ Gemând sub cnutul de calmuc/ Legată-n lanţuri a ei mână/ De ştreang ţinând-o ei o duc / Murit-au... poate numai doarme/ Ş-aşteaptă moartea de la câni./ La arme,/ La arme, dar, români!*(O. XV, p. 964) şi prin variante-trepte spre asumarea destinului istoric al neamului: *Ştefan, Ştefan, Domn viteaz / Cum de nu mai vii tu azi?/ De la Nistru pân' la Tisa/ Tot românul plânge-ţi-s-a/ Că nu mai poate răzbate/ De-atâta străinătate, De la Nistru pân' la Tisa/ Tot românul plânge-**mi**-se (plânsu-**mi**-s-a)* (O. III, pp. 12-13).

Invocarea lui Ştefan cel Mare şi a Putnei se concentrează acum în semantica verbului ***a mântui:*** *Ştefane, Măria Ta,/ Tu la Putna nu mai sta,/ Las' arhimandritului,/ Toată grija schitului/ Lasă grija sfinţilor/ În sama părinţilor,/ Clopotele să le tragă/ Ziua-ntreagă, noapteantreagă/ Doar s-a-ndura Dumnezeu/ Ca să-ţi **mântui** neamul tău."* (O. I, p. 183).

Voievodul este rechemat în istorie, pentru salvarea neamului, din aceeaşi perspectivă a înţelegerii unei confundări absolute între domn şi popor, şi a integrării fiinţei neamului în raporturi definitive cu fiinţa lumii – reprezentată de fire:

Tu te-nalţă din mormânt/ Să te-aud din corn sunând/ Şi Moldova adunând./ De-i suna din corn odată/Ai s-aduni Moldova toată,/ De-i suna de două ori/ Îţi vin codri-n ajutor./ De-i suna a treia oară/ Toţi duşmanii or să piară / Din hotară în hotară./ Îndrăgi-i-ar ciorile/ Şi spânzurătorile!" (O. I, p. 183).

Poemul **Doina** avea să fie citit de Eminescu numai la ***Junimea***, adunată din nou la Iaşi, în seara precedentă „serbării guvernamentale", în denumirea dată de reporter în materialul publicat în *Timpul* din 18 iunie 1883, text purtând amprenta forţei stilistice a publicistului, care situează în antiteză imaginea Voievodului – apărător al fiinţei neamului românesc – şi imaginea demagogiei politice.

Portretului încărcat de simboluri şi de mai multe sugestii de semnificare – prin structura coroanei şi prin privirea întoarsă spre lăuntrul fiinţei – îi iau locul aici trăsăturile unui portret hieratic, prin care Ştefan este aşezat în spaţiul sacrului, apărător al creştinătăţii şi având atributele mântuitorului – prin metafora luminii, în opoziţie cu imaginea-pamflet a politicienilor vânzători de ţară, stăpâni pe fraza sforăitoare:

***Tu** care de patruzeci de ori, în patruzeci de bătălii, te-ai aruncat în rândul întâi al oştirii, **căutând martiriul pentru ţară**, asculţi **oameni pentru cari patria şi naţionalitatea sunt o marfă pe care-o precupeţesc**?*

Tu, ale cărui raze** ajung până la noi ca şi acelea ale unui soare ce de mult s-a stins, dar a cărui **lumină** călătoreşte încă mii de ani prin univers după stingerea lui;tu, care, însuţi nemuritor, ai crezut în nemurire şi, **lumină din lumină**, ai crezut în Dumnezeul luminii, s-asculţi pe aceşti **oameni incapabili de adevăr şi de dreptate, pe aceşti traficanţi de credinţe şi de simţiri? (XIII, p. 317) (N.R. – Fragmente din intervenţia autorului la Colocviul *Tradiţie spirituală românească şi deschidere spre universal*, închinat memoriei acad. Zoe Dumitrescu-Buşulenga – Maica Benedicta, Putna, 2007)

Dumitru IRIMIA

BIBLIOGRAFIE

Mihai Eminescu, **Opere** (Ediţia critică întemeiată de Perpessicius şi continuată de P. Creţia şi D. Vatamaniuc): vol. I, Fundaţia pentru Literatură şi Artă „Regele Carol II", Buc, 1939; vol. III, Fundaţia Regele Mihai, Buc, 1944; vol. IV, Ed. Acad. R P R, Buc, 1952; vol. VII, Ed. Acad. R S R, Buc, 1977; vol. VIII, Ed. Acad. R S R, Buc, 1988; vol. IX, Ed. Acad. R S R, Buc, 1980; vol. X, Ed. Acad. R S R, Buc, 1989; vol. XII, Ed. Acad. R S R, Buc, 1985; vol. XIII,Ed. Acad. R S R, Buc, 1985; vol. XIV, Ed. Acad. R S R, Buc, 1983; vol. XV, Ed. Acad. Rom, Buc, 1993; vol. XVI, Ed. Acad. R S R, Buc, 1989; (Trimiterile la această ediţie se fac prin siglele O. I, III, XV etc., cu indicarea paginii.)

Mihai Eminescu, **Despre cultură şi artă** (ediţie îngrijită de D. Irimia), Editura Junimea, Iaşi, 1970;

Zoe Dumitrescu-Buşulenga, **Eminescu, Viaţă. Operă. Cultură**, Editura Eminescu, Bucureşti, 1989;

Ioan Slavici, **Amintiri**, Editura pentru Literatură, Bucureşti, 1967.

„Ceahlăul este unul dintre cei mai curaţi munţi din România”

• Interviu cu prof. Daniel Diaconu

Profesor de geografie şi de istorie la Grinţieş, în Munţii Neamţului, ranger şi îndrăgostit de legendele Ceahlăului, Daniel Dieaconu a ales să rămână în locul natal pentru a explora înălţimile şi pentru a descoperi cât mai multe locuri, legende şi ritualuri pe care astăzi le-am fi crezut pierdute. „Omul cu poveşti”, aşa cum îi spun localnicii, a reuşit să strângă peste 70 de legende despre Muntele Ceahlău şi nu numai. Este membru al Consiliului Ştiinţific al Parcului Naţional Ceahlău, membru al Consiliului Director al Forumului Montan Român, Filiala Neamţ. A înfiinţat un muzeu al satului la Grinţieş, a coordonat generaţii de tineri şi i-a atras spre cultura tradiţională şi a scris monografiile câtorva aşezări. „România este foarte spectaculoasă din multe puncte de vedere, iar ea reuşeşte într-o mare măsură să se facă remarcată prin cadrul natural unic”, consideră profesorul nemţean.

– Ce v-a determinat să vă întoarceţi în Neamţ, ca profesor de istorie, când aţi fi putut profesa în orice oraş mare?

– Pentru început am spus că o să rămân doar o perioadă de timp, după care voiam să plec înapoi la Bucureşti, însă, fiind angrenat în mai multe activităţi locale, am decis să nu mai plec, ceea ce am şi făcut. Apoi am început să mă ocup de istoria, dar şi de geografia locală, de explorat legendele Ceahlăului, iar la scurt timp am ales să fiu ranger voluntar al muntelui. Practic aveam atât de multe activităţi, încât nu mi-a mai stat gândul să plec din Neamţ.

– De unde a pornit dorinţa de a explora legendele Neamţului?

– Prin liceu, iar mai apoi la facultate am făcut ghidaj pe muntele Ceahlău. Mai exact duceam grupuri de oameni, în special orăşeni, pe munte. Şi aceştia aveau în permanenţă întrebări despre o stâncă, despre un loc sau chiar despre fauna muntelui. Iar eu mi-am dat seama că ştiu şi nu prea ştiu ce să le spun. Din dorinţa de a fi cât mai bine informat, am început să caut legende şi nu numai, astfel reuşind să culeg în jur de 70 de legende şi să îmi dezvolt cunoştinţele despre locul natal.

– Cum a început pasiunea dumneavoastră pentru cultura şi legendele Grinţieşului, dar şi ale Ceahlăului?

– Pot să spun că aceste localităţi sunt foarte legate între ele, nu cred că aş putea face o diferenţă, deoarece avem izlazuri comune, oameni care sunt strâns legaţi de ambele zone. Având în vedere că am fost profesor şi la Ceahlău, oamenii de acolo mă ştiau ca „omul cu poveştile”. Am avut plăcerea de a cunoaşte diverse caractere, diverse persoane, care veneau în pauze la mine şi îmi povesteau ce ştiau, dar şi persoane care mă întrebau: „Bă, tu eşti ăla cu poveştile?”. „Da!”, le răspundeam. „Dar pe asta o ştii? Ia să îţi mai spun eu încă una!”. Cam aşa a început acţiunea de culegere a legendelor şi a poveştilor de la Ceahlău, Grinţieş, chiar şi de la Poiana. Am reuşit să fac şi o monografie la Taşca, o comună învecinată, la Bicaz, iar anul acesta am ajuns şi la Crăcăoani, făcând şi acolo o monografie locală. Anul trecut am făcut şi monografia Neamţului, intitulată Neamţul, ţinutul – tezaur. La acest proiect au contribuit foarte mulţi grinţieşeni şi a constat în culegerea de informaţii despre istoria, geografia şi mitologia judeţului, cartea având în jur de 600 de pagini. Pe partea geografică au colaborat Iulian Săndulache, profesor la Universitatea din Bucureşti, care este tot grinţieşean, profesori din Poiana Largului, de exemplu Cristi Vatamanu, dar chiar şi învăţătorul Ilie Alexandru, de la Şcoala Gimnazială „Constantin Panţiru” din Grinţieş. A fost o echipă numeroasă în spatele acestui proiect şi consider că a fost cu adevărat un succes.

Grinţieş, muntele „de graniţă”

– Care este povestea Muntelui Grinţieşul Mare?

– Din punct de vedere geografic, muntele Grinţieşul Mare s-a format din Munţii Bistriţei, fiind o grupă muntoasă a Carpaţilor moldo-transilvani, aparţinând de lanţul muntos al Carpaţilor Orientali. Muntele nu are o formă foarte spectaculoasă, acesta fiind împădurit până la vârful său, cu puţină pajişte, dar compensează prin belvedere; imaginile care se văd de sus sunt excelente. Tot de pe vârful muntelui se pot vedea cel mai frumos Ceahlăul, Valea Bistricioarei, Valea Bistriţei, iar mai apoi Munţii Călimani. Deci este o imagine în ansamblu cu adevărat unică. Mai este şi un munte de graniţă, de aici provine şi denumirea lui, din nemţescul – austriac „grenţe”- graniţă. Principala poveste a muntelui e cea legată de Vasile cel Mare (n.r. – un haiduc vestit ce şi-ar fi avut sălaşul pe Muntele Grinţieş), pe care am aflat-o eu şi am încercat să îi dau o formă nouă, care a fost prezentată în 2018, într-o cărticică despre haiduci. Zona aceasta este un adevărat plai al haiducilor. Se mai pot regăsi pe acest munte şi beciul, dar şi groapa lui Vasile cel Mare.

– În centrul comunei Grinţieş se află Muzeul Etnografic, pe care aţi reuşit să-l organizaţi şi care evidenţiază tradiţiile locului. Care a fost parcursul acestui proiect?

– Ideea a plecat de la faptul că nu mai aveam muzeu, se desfiinţase şi mi-am dorit foarte mult să reiau acest proiect. Avem foarte multe lucruri care merită prezentate şi am început ideea cu grupul de gospodari din „Banda lui Bujor”. Cu ei am pus temelia muzeului, adică am strâns lemn, piatră şi tot ce am avut nevoie pentru a începe construcţia. Pe parcurs am cerut sprijinul primăriei, dar un rol foarte important l-a avut prinţul Gheorghe Sturdza (n.r. – nepotul prinţesei Olga Mavrocordat-Sturdza), care a făcut o sponsorizare prin Asociaţia „Pro Grinţieş”. Am reuşit să-l construim exact ca pe o casă, iar un profesor din comună ne-a spus că seamănă cu o casă de preot sau învăţător din perioada interbelică, fiind o construcţie de om înstărit, de om „chiabur”. Muzeul de Istorie şi Etnografie din Grinţieş poartă numele Olgăi Mavrocordat – Sturdza, una dintre cele mai mari personalităţi ale Primului Război Mondial pe frontul de acasă, care s-a ocupat de invalizi, de cei răniţi şi în special de orfanii de război. A fost şi una dintre cele mai apropiate persoane de Regina Maria în Primul Război Mondial, iar eu am considerat că este o onoare să numim în acest fel muzeul local. Construcţia muzeului a început în anul 2015, iar în prezent am reuşit să dezvoltăm şi două ateliere, unul de fierărie, iar celălalt de tâmplărie, ambele fiind tradiţionale, dar şi funcţionale. Acest lucru consider că e cu adevărat atractiv şi că va aduce muzeul în centrul atenţiei, deoarece va fi în circuitul turistic, care este girat de minister prin Agenţia Judeţeană de Turism.

„Muntele lui Dumnezeu”

– Sunteţi ranger în Parcul Naţional Ceahlău de mai bine de 10 ani. Ce presupune să fii ranger într-o arie protejată, ca aceasta?

– Sunt ranger voluntar, pe lângă cei oficiali, şi sprijin protecţia muntelui. Pe lângă rangerii seniori, profesori sau învăţători sunt, de câteva generaţii, rangerii juniori, pe care îi formăm an de an prin tabere în judeţul Neamţ – în Ceahlău, în Hăşmaş şi în Parcul Vânători. Noi ne concentrăm pe protecţia muntelui. Rangerul are grijă să protejeze speciile mai deosebite, dar şi ca turistul să nu aducă mari atingeri unor specii protejate. Aportul nostru a fost şi pe partea de legendă, de istorie, de poveste. Noi am creat traseele de poveşti, potecile cu legende sau alte circuite, stâncile cu legende şi am reuşit să punem panourile cu aceste legende atât în limba română, cât şi în limba engleză în Ceahlău.

– Spuneaţi dumneavoastră, la un moment dat, că Muntele Ceahlău are o aură de sfinţenie, de sacralitate, dar şi că acesta mai poartă denumirea de „Muntele lui Dumnezeu”. De ce?

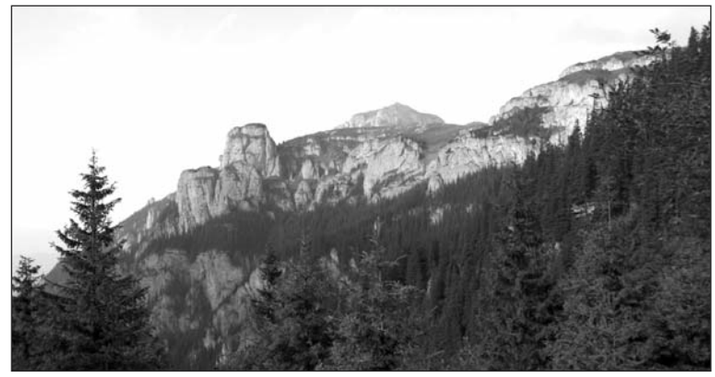

– Aici este o legendă, o povestioară, pe care am auzit-o de la o bătrână de pe Grinţieşul Mare, care spune că dracul, atunci când a fost fugărit din

→

„Ceahlăul este unul dintre cei mai curaţi munţi din România”

Ceruri, s-a supărat şi a încercat să ajungă din nou la Dumnezeu. Şi a început să strângă bolovani cât mai mulţi, ca pe ei să urce pentru a ajunge iar la cer. Dumnezeu, când a văzut că aproape ajunge la cer, a pus mâna pe grămada aia de pietre, de stânci şi a binecuvântat şi atunci s-a format Ceahlăul. De aceea se spune că este „muntele lui Dumnezeu”.

– Dar din punct de vedere geografic, cum a luat naştere Ceahlăul?

– Din punct de vedere geografic, muntele este format din roci sedimentare, depuneri, dar şi de rocile conglomerate, care sunt mai deosebite. Datorită calcarului, dar şi a eroziunii şi a factorilor externi, acestea pot să dea naştere la stânci cu forme ciudate, curioase. De aici a şi plecat ideea de poveste. Oamenii observau câte o ciudăţenie şi încercau să şi-o explice. Şi aşa se năştea câte o legendă. Pot spune că aşa s-a născut „de ce-ul” omului din popor– încerca să îşi dea răspunsul real, nu reuşea şi transpunea tot acest proces în fantastic. Tot legat de legendele fantastice e şi legenda care poartă denumirea de „Piatra Dracului”, care se spune că provine de pe vârful muntelui, căci într-adevăr aceasta seamănă cu cele de pe munte, din partea Ocolaşului Mic. Tocmai de aceea îţi dă senzaţia că a fost luată de acolo.

„În ultima perioadă oamenii au înţeles importanţa muntelui”

– Cascada Duruitoarea este un monument al naturii cu regim de arie protejată de interes naţional. Cum s-a format cascada şi de unde vine denumirea acesteia?

– Cascada s-a format pe valea Pârâului Rupturii, între abrupturile coborâte dinspre Piatra Ciobanului (est) şi Piciorul Şchiop (vest). Alimentarea cu apă a pârâului se face în principal din izvorul Fântâna Rece, situat spre platoul alpin, singurul care alimentează cascada permanent. Debitul mare de apă asigurat de Pârâul Rupturii şi afluenţii lui, în cădere de la o înălţime de aproximativ 100 m, formează vuietul asurzitor al cascadei, care se aude de la mare depărtare. De aici vine şi denumirea de „Cascada Duruitoarea”, pentru că de la zgomotul căderii apei aceasta „duruie”, cum se spune în zonă.

– Ce criterii trebuie să îndeplinească un loc pentru a deveni arie protejată de interes naţional?

– În primul rând trebuie să deţină nişte specii endemice (n.r. – care trăiesc numai pe un anumit teritoriu) sau nişte specii care să existe în puţine locuri în ţară sau în lume, iar atunci este necesară o protecţie susţinută metodic şi oficială. Ceahlăul are mai multe specii care necesită protejare, atât de faună, cât şi de floră. Avem Tritonul carpatic, o şopârlă pe care doar în Munţii Ceahlăului o găseşti, sau o mulţime de specii de orhidee, cum ar fi Nigritella, sângele voinicului, floarea de colţ. Acestea nu se găsesc în multe locuri şi trebuie protejate prin lege.

– Câte astfel de arii există în judeţul Neamţ?

– În Judeţul Neamţ sunt doar trei arii – Parcul Naţional Ceahlău, Parcul Naţional Cheile Bicazului- Hăşmaş şi Parcul Natural Vânători. Monumente ale naturii sunt mai multe, dar micuţe, iar acestea nu au o protecţie strictă, precum au cele trei arii.

– Pe vârful Muntelui Ceahlău se găsesc cele mai rare plante, precum

floarea de colţ, dar şi animalele sălbatice, capra neagră, cerbul, care sunt protejate prin lege. Ce înseamnă de fapt protejarea acestora?

– Speciile sunt protejate de noi, de rangeri. Patrulăm în permanenţă şi încercăm să acoperim tot muntele, pentru a ne asigura că toate sunt în ordine şi că braconierii nu îşi fac prezenţa, dar şi ca turiştii să nu rupă florile rare sau să nu ajungă pe nişte trasee interzise, unde sunt amplasate speciile protejate. De asemenea focul este interzis pe munte, muzica şi gălăgia sunt şi acestea interzise, pentru că noi ne dorim ca animalele să aibă linişte. Avem grijă şi de curăţenia muntelui şi suntem foarte mândri că Ceahlăul este unul dintre cei mai curaţi munţi din România, iar numărul mare de turişti din ultima perioadă, nu a mai lăsat urme urâte pe traseele montane.

„Braconajul şi mâna omului”- duşmanii ariilor protejate

– Care sunt cei mai mari duşmani ai ariilor protejate?

– La faună cel mai mare duşman e braconajul, iar la vegetaţie cred că mâna omului. Însă în ultima perioadă oamenii au înţeles importanţa muntelui şi îl respectă, adică aceştia sunt în mare parte civilizaţi. Pentru copii încercăm să organizăm tot felul de proiecte, pentru a le explica importanţa pe care o au curăţenia şi protejarea Ceahlăului, pericolele care pot aduce atingere parcului, care sunt măsurile pe care trebuie să le luăm, cum pot contribui oamenii din sate pentru ordinea şi disciplina locului. Copiii ajută foarte mult prin educarea celor din jur, iar aici mă refer la faptul că micuţii încearcă să îi facă pe oamenii mari să vadă dincolo de un simplu munte.

– În ce măsură reuşeşte România să-şi protejeze cadrul natural care este unul atât de spectaculos şi de o mare varietate, în acelaşi timp?

– România este foarte spectaculoasă din foarte multe puncte de vedere, şi reuşeşte într-o mare măsură să se facă remarcată prin cadrul natural unic. Am fost în multe parcuri naturale din ţară şi am fost plăcut surprins să văd că natura este respectată. Echipele de protejare îşi fac foarte bine treaba şi încearcă să menţină un ambient plăcut şi atractiv pentru fiecare zonă în parte. Rar se mai întâmplă să le mai scape câte ceva, dar sunt convins că îşi remediază imediat scăpările.

– Ce v-aţi dori d-voastră pentru Muntele Ceahlău, din punctul de vedere al legislaţiei de mediu?

– Să fiu sincer, ar trebui să fie mai mulţi oameni, adică rangeri, care să ajute la dezvoltarea zonei. Suntem puţini, iar trist este faptul că în ziua de astăzi nu se mai îmbrăţişează cu căldură ideea de a face voluntariat. Majoritatea nu vor să mai facă muncă voluntară, sunt prea concentraţi pe cât mai mult profit. În alte ţări eşti oarecum obligat să ai în CV activitate de voluntar în orice domeniu. Pe când la noi, în România, nu se mai susţine acest lucru.

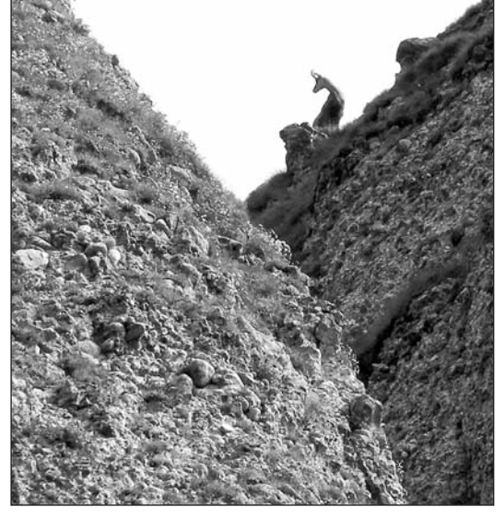

ianuarie 2021

Gabriela UNGUREANU

Victor Brauner – Un suprarealist incomod

„Pictura mea este autobiografică. Aici îmi povestesc viaţa. Şi viaţa mea este exemplară pentru că este universală. Ea povesteşte toate reveriile primite, în forma lor şi în timpul lor...” mărturisea Victor Brauner în *Caietele* sale.

Este una dintre cele mai autobiografice opere din arta modernă şi, de asemenea, una dintre cele mai misterioase. Nu există nicio îndoială că artistul, în toate momentele vieţii sale, a spus totul despre el, opiniile sale politice, disputele sale cu suprarealismul, altercaţiile şi suferinţa sa. Această operă s-a dezvoltat în secret şi este posibil să fi avut nevoie de acest secret pentru a ajunge să fie percepută astăzi ca fiind atât de puternică, bogată, intensă şi variată.

Brauner face parte din acea diasporă provenită din Est şi stabilită în Vest, care a servit de multe ori la revigorarea artei europene, insuflându-i gustul pentru experimentalism şi magie.

La fel ca Brâncuşi sau Tristan Tzara, Brauner a purtat cu el germenii, deja în plină dezvoltare, a unei picturi fantastice care, transplantată la Paris în primii ani foarte fertili ai suprarealismului, a găsit în acea „renaştere nebună” cel mai favorabil mediu pentru promovarea sa. Brauner a fost un suprarealist natural şi „pur”, fără a fi înclinat spre interesele sociale, politice sau de relaţie cu alte arte. Artistul a trăit şi a creat în cadrul grupului suprarealist din Paris, unde a rămas aproape întotdeauna, ca un pustnic, tăcut şi solitar, sau ca un căutător de aur, naiv şi visător.

Înzestrat cu geniul metamorfozei, opera lui Brauner frapează prin diversitatea sa, artistul reînnoindu-şi mereu creaţiile cu descoperiri, invenţii sau experimente dintre cele mai inedite. Începuturile sale în pictură au fost marcate de eclecticismul avangardist, în timp ce suprarealismul i-a oferit un cadru propice dezvoltării regulilor metodice.

La mai bine de cincizeci de ani de la moartea sa, Brauner apare într-adevăr ca unul dintre cei mai mari artişti ai suprarealismului – probabil cel mai enigmatic. Brauner a fost mult timp considerat un fel de şaman blând, un autocrat fermecător al mitului personal – precursorul tuturor mitologiilor personale.

Universul artistic al lui Brauner este, într-un fel, atipic, chiar şi pentru cei obişnuiţi cu estetica suprarealistă predominantă. Intrarea în lumea mistică şi simbolică a pictorului necesită o înţelegere dincolo de programul suprarealist limitat conceput de André Breton şi discipolii săi. Deşi a existat un fel de bancă de imagini din care majoritatea creatorilor suprarealişti s-au inspirat, Brauner a făcut apel la un sincretism personal; între ocular şi ocult, esoteric şi erotic, nerenunţând niciodată să-şi transcrie fanteziile într-un univers în care el este „împăratul tărâmului mitului personal, cu puteri absolute, confuze, feroce, melancolice.” (Robert Benayoum, *Erotica suprarealismului*, Pauvert, 1965).

Puţini suprarealişti ca el au reuşit să combine complicaţia semnificaţiei cu calitatea picturii, deoarece majoritatea au folosit-o pe prima pentru a se sustrage de obligaţia celei din urmă. Brauner a ştiut, de asemenea, să menţină unite în opera sa, cu egală naturaleţe – dar poate cu o cheltuială mai mare de inteligenţă – ironia şi magia, două lucruri care tind să se anuleze reciproc.

După episodul care l-a făcut să-şi piardă ochiul, ironia a fost estompată pentru o vreme, obsesia viziunii fiind atenuată, rămânând ca magia să cântărească singură asupra atmosferei, de parcă singurul ochi rămas şi-ar fi multiplicat puterea, găsind larg deschisă, de asemenea, o vedere întoarsă spre interior, misterioasă şi întunecată. Aşa s-au născut picturi intense, crepusculare sau nocturne, în tonuri brune, mai mult sau mai puţin tenebroase, cu adâncimea spaţiului în orizontul camerelor sau a peisajului. În acest aer dens apar figuri feminine, Himerele, cu ochi mari halucinanţi, plante monstruoase, nori albi plini de cranii, diavoli şi fantome; Spaţiul psihologic, Femeia-pisică, Eleonora şi vampirul, Dragonul negru...

„Perioada himerelor” (1938), este considerată cea mai suprarealistă a operei sale, părând să răspundă integral teoriilor dezvoltate de Breton şi formând o tranziţie către picturile de inspiraţie ocultistă care se aliază unei meditaţii asupra tradiţiei ezoterice. Acest ultim aspect îi va conferi reputaţia de a fi „un fel de şaman al

picturii moderne”. Sensibil în mod deosebit la ezoterism şi alchimie, Brauner, s-a hrănit cu dimensiunea spirituală şi celestă a artei şi a gândirii tribale, realizând un fel de sincretism între şamanism, magie, animism, mitologie, psihanaliză şi puterea fetişurilor.

Fascinaţia sa pentru spiritualism dă naştere unei reprezentări himerice în care confuzia regnurilor umane, animale şi vegetale dă naştere creaturilor hibride, androgine, care se deplasează într-un spaţiu pictural al „profunzimii lipsit de profunzime”. Refuzând un sistem convenţional de figurare, Brauner inventează fiinţe descompuse şi recompuse, din forme cu contururi şi culori precise aplicate în zone plane, figuri ca embleme ale inconştientului, ale iraţionalului, ale celei mai ardente fantezii.

În perioada când a izbucnit războiul, trăind doi ani într-o singurătate nesfârşită, cu plimbări nocturne în pădure şi cu lecturi din romanticii germani, opera sa a suferit o puternică variaţie. De fapt, descoperirea picturii în ceară datează din acea perioadă, probabil din cauza lipsei materialelor obişnuite, când creaţia sa capătă accente ale artei primitive, marcată de o scriere plastică originală şi populată cu figuri stilizate.

Desfiinţarea celei de-a treia dimensiuni a fost consecinţa cea mai imediată; spaţiul s-a aplatizat, imaginea a devenit opacă, solidă, indestructibilă, ca o tăbliţă de ceramică egipteană, părând o imitaţie a acesteia datorită inciziunilor, umbrelor şi accidentelor materialului folosit.

În mare, până la un punct, aceste picturi sunt asemănătoare cu cele ale lui Paul Klee, zeitatea care a prezidat noua perioadă avangardistă. Este greu de spus dacă ele se încadrează cu adevărat în suprarealism, dar răspunsul are puţină importanţă. Acest grup de picturi în ceară, împreună cu cele pe care Brauner a continuat să le producă chiar şi în anii postbelici, se numără printre cele mai semnificative şi personale lucrări ale întregii sale opere.

Între 1920, perioada primelor sale picturi şi 1966, anul morţii sale, acest mare artist a tulburat sursele şi genurile pentru a realiza o scriere poetică fără egal: visul şi realul, animalul, vegetalul şi umanul, descriptivul şi profeticul, erotismul şi dragostea sacră, modernismul şi marile tradiţii spirituale, artele primitive şi pictura suprarealistă. Acest pictor vizionar admirat de artişti şi poeţi, o figură capitală a suprarealismului care şi-a dezvoltat opera în faţa adversităţii, sărăciei şi uneori a fricii, a reuşit să formalizeze o coerenţă evidentă şi singulară.

Creaţia sa a continuat, fără a scădea niciodată valoarea poetică şi nici calitatea picturală, până la moartea artistului, în ani lungi şi frumoşi, cu culori strălucitoare şi vii, admirabile împletituri de forme, animale, basme, mituri... Totul într-o inventică fantastică, inepuizabilă, conţinând o bogată fenomenologie a existenţei secrete, interioare şi psihologice.

Ioan SEREDIUC

Galeria plastică: Florina BREAZU

Florina BREAZU s-a născut pe 5 ianuarie 1973, la Chişinău. A absolvit Şcoala de Arte Plastice pentru Copii „A. Şciusev”, ulterior Colegiul de Arte Plastice „A. Plămădeală” din Chişinău. Între anii 1992-1994 studiază la Facultatea de Arte Decorative şi Design a Academiei de Arte Vizuale „Ioan Andreescu” din Cluj-Napoca, România; în perioada 1994-1998 îşi continuă studiile la Facultatea de Arte Plastice, Decorative şi Design a Universităţii de Arte „George Enescu” din Iaşi, România.

În perioada 2002-2006 a făcut doctorantura la Centrul Studiul Artelor al Academiei de Ştiinţe a Moldovei, iar din 2014 este doctorandă la Universitatea Naţională de Arte din Bucureşti.

Debutează în 1992 la o expoziţie de binefacere pentru ajutorarea sinistraţilor moldoveni din conflictul transnistrean. Din 1999 este membru stagiar, iar din 2003 este titularizată membru al Uniunii Artiştilor Plastici din Republica Moldova. Urmează o activitate artistică intensă şi angajată, cu expoziţii anuale personale începând cu anul 2001. Participă la expoziţii internaţionale în România, Franţa, Germania, Belgia, Olanda, Rusia, Kazahstan, precum şi la Tabere de creaţie în România, Rusia şi Bulgaria.

În 2008 i se decernează titlul onorific Maestru în Artă. Desfăşoară o bogată activitate didactică şi pedagogică în calitate de lector al Academiei de Pictură „Stati Art” din Chişinău, şi, ca profesor de Istoria Artelor Plastice, la Liceul Academic de Arte Plastice „Igor Vieru” din Chişinău. Este prezentă în numeroase jurii de specialitate ale concursurilor sau comisiilor de evaluare. Din 2015 este membru al Consiliului Naţional pentru Monumente de For Public.

Autoare a numeroase expoziţii personale vernisate la Chişinău, Bucureşti, Bruxelles, Ploieşti, Reghin, Sibiu, Iaşi, Bacău, Strasbourg, Hanovra, Moscova etc. (***Ioan SEREDIUC***)

„Cercul de Foc Brâncuşian” de la Hobiţa

(*urmare din pag. 1*)

Data de 19 februarie, ca zi de sărbătoare naţională, se datorează jurnalistului şi scriitorului român, membru al Uniunii Ziariştilor Profesionişti din România, Laurian Stănchescu, cel care a lansat şi propunerea de repatriere a osemintelor lui Brâncuşi. Demersul acestei „repatrieri” este susţinut şi de Academia Română, în consens cu ultima dorinţă a lui Brâncuşi, care ar fi vrut să-şi dea sufletul în ţara lui, nu să putrezească în pământ străin, departe de cea care i-a fost mamă...

Considerând că misiunea artei este să creeze bucurie şi că sculpturile sale nu trebuie respectate, ci trebuie iubite, Constantin Brâncuşi mărturisea: „Eu am vrut să înalţ totul dincolo de pământ. Eu am făcut piatra să cânte pentru Omenire. Sculpturile mele sunt chiar şi pentru cei orbi. Ceea ce vă dăruiesc eu este bucurie curată”.

SUMAR

Gianina BURUIANĂ – *Cursul de Scriere Creativă, un pas spre literatură • Interviu cu Dna prof. Monica Costea* (pag. 4-5) * *Se schimbă paradigma concursurilor şi olimpiadelor internaţionale? • De vorbă cu dl. Grigoruţă Oniciuc, director al Colegiului Naţional „Petru Rareş”* (pag. 6) * *Discursul instigator la ură (DIU) în mediul virtual* (pag. 6-7) * *ALBASTRU # valul doi* (pag. 15)

Colegiul Naţional „Calistrat Hogaş” – *Colegiul Naţional „Calistrat Hogaş” oferă o perspectivă nouă asupra educaţiei* (pag. 16-17)

Tudor COLAC – *Vatra părintească* (pag. 9)

Constantin DUNĂRE, Irina NASTASIU – *După şase ani de aşteptare, Colegiul Tehnic Forestier Piatra-Neamţ îşi onorează titulatura* (pag. 10)

Mihai FLOROAIA – *Creştinismul între dogme, schisme şi reforme (II)* (pag. 5) * *Cum contribuie educaţia religioasă la formarea profilului absolventului de gimnaziu?* (pag. 7)

F.S.L.I., F.S.E. „SPIRU HARET”, F.N.S. „ALMA MATER” – *Către GUVERNUL ROMÂNIEI, DOMNULUI FLORIN VASILE CÂŢU, PRIM-MINISTRU AL ROMÂNIEI* (pag. 2-3)

Dumitru IRIMIA – *Eminescu şi Serbările de la Putna* (pag. 19)

Violeta MOŞU – „*Nu există reţete pentru capodopere*” • *Interviu cu scriitoarea Gabriela Adameşteanu* (pag. 1-3) * *Constantin Ardeleanu, scriitor: „Eu cred că lui Eminescu, Creangă şi Caragiale, o parte din texte le-au fost şoptite direct de Dumnezeu”* (pag. 11) * *„Anotimpurile” lui Mircea Titus Romanescu* (pag. 11) * *EXPOZIŢII* (pag. 13) * *Artistul Cristian Petrescu expune pe simezele Teatrului Tandem* (pag. 10)

Viorica OLEINIC – *În vreme de on-line* (pag. 18)

Dumitru PASAT, Angelina BEGU, Elena VOROTNEAC – *5 martie, Ziua Liderului Sindical din Federaţia Sindicală a Educaţiei şi Ştiinţei din Republica Moldova - PORTRETE DE LIDERI* (pag. 8-9)

Mariana PĂDURARU – „*Cercul de Foc Brâncuşian*” *de la Hobiţa* (pag 1-23)

Gabriel PLOSCĂ – *Teme de discutat* (pag. 1-2)

Red. – *CALENDAR - februarie 2021* (pag. 12) * *Lansarea albumului de artă* Parasca Agape, Pictură şi grafică (pag. 12) * *CALENDAR - martie 2021* (pag. 24)

Ioan SEREDIUC – *Victor Brauner – Un suprarealist incomod* (pag. 22) * *Galeria plastică: Florina BREAZU* (pag. 23)

Gheorghe SIMON – *Fulgerul minunii* (pag. 24)

Constantin TOMŞA – *Rememorări nemţene - februarie 2021* (pag 12, 13, 14, 15, 16, 17) * *Piatra-Neamţ în presa vremii** (pag. 14)

Gabriela UNGUREANU – *„Ceahlăul este unul dintre cei mai curaţi munţi din România” • Interviu cu prof. Daniel Diaconu* (pag. 20-21)

Fulgerul minunii

Cuprins de o dulce şi blândă evlavie, fulgerat de aripa veciei cutremurătoare, M.S. (Măria Sa), Mihail Sadoveanu se lasă ademenit de ispitirile poeziei. Echinocţiul sloboade lumina, preamărind clipa, înveşnicindu-i făptura prin cuvânt, iar rostirea se împlineşte în profunzime, tulburând pentru o clipă, semnul/somnul celor ce sunt. Stejarul ne apare ca imaginea vieţii în încercarea de a cuprinde cerul, de a surprinde lumina, când te încearcă iubirea şi ispitirea cunoaşterii. După ce a colindat hotarele nehotărâte ale limbii române, după ce a rotunjit, în rostirea românească autentică, natura etern-umană, după ce a turnat în faguri de rostire gândul românesc, iată-l pe Mihail Sadoveanu ademenind frăgezimea transparentă a poeziei, cucerit de ispita ei dulce, fermecându-l, fulgerându-l. Poezia face să răsară stări care par lămurite în focul împlinirii, în desăvârşirea formei, în arderea pură a focului interior.

DAIM e un *cristal sonor*, o transparenţă vie a sufletului însetat de moarte. Transparenţa înlesneşte efemerului să izbucnească în jerbe lirice, încât înţelesul se pierde enigmatic, fără urmă. Amiaza se răsfrânge în lumina nefirească a uimirii. Iubirea ispiteşte firea într-un zbor care atinge înălţimile şi profunzimile nebănuite ale fiinţei înseninate întru eternitate.

DAIM e cartea fiinţei sadoveniene, cutremurate, luminate şi desferecate: *Viclenia ei va fi curăţia*. Ea fiind Mireasa sau Moartea. Foirea, Foşnirea, desfolierea clipelor/aripilor ne apar toate ca un zbor înfiorat de cuvânt. EA e aceea *care zâmbeşte* şi va păşi spre EL într-o *strălucire* îngheţată. Energia latentă e înfiorată de fiorul rece al schimbării la faţă. EA nu e decât hieroglifa care învie.

DAIM e cartea unei convertiri ispititoare şi a unei conversiuni de semne încifrate, răsfrângere întru existenţa anonimă, dar care prinde făptură prin cuvânt, prin grai/rostire, prin cunoaştere/uimire, prin înfăptuire/împlinire. *DAIM* poate fi considerat *Luceafărul* lui Sadoveanu. Hyperion este Cel-fără-bucurie (Ac-Ta). Demiurgul este zeul Tasfa (Tatăl Stihiilor şi al Fatalităţii). Fata e Cea-care-zâmbeşte (*Dulce-mplinită*). Pe pământ, în *cercul strâmt*, muritorii de rând trăiesc într-o *lumină de gheaţă*. Spre deosebire de *Luceafărul* eminescian, în DAIM-ul sadovenian, Cel-fără-bucurie ascultă şi împlineşte rostul firii, ca slujitor al Tainei, ca întrupare a Demiurgului în lume; purtător de semn, el îi împlineşte înţelesul. Lumea sadoveniană devine eternă prin citirea semnelor care ascund abisuri ameţitoare, dar care nu smintesc pe receptor, pe interpret, pe lector: *De la duhul tău încotro să plec?/ Şi de la faţa ta unde să fug?/ Să mă sui în cer? Acolo eşti!/ Să-mi aştern sub pământ? Iată-te!/ Să mă ridic pe aripile luceafărului?/ Să sălăşluiesc în prăpastia mării?/ Şi-acolo dreapta ta m-ajunge şi m-apucă./ Zis-am: întuneric să mă-nvăluie/ Şi noaptea lumea mea să fi e!/ Dar pentru tine bezna nu se-ntunecă/ Şi noaptea ca ziua luminează,/ Întunericul tău e ca şi lumina!/ De mânia ta, Doamne/ Numai întru tine mă va adăposti!* Citirea semnelor este un act sublim. Poetul Gheorghe Tomozei a propus o cheie pentru citirea titlului sadovenian: *DAIM*, D*oamnă Aleasă a Inimii Mele*.

DAIM e cartea unei mărturisiri smerite, o *cântare a cântărilor* sau, cum scria Gheorghe Tomozei: *Daim e cartea de mărturisire a unei iubiri vinovate şi smerite. O Cântare a Cântărilor. Carte de crepuscul, de taină învinsă*. Fiinţa se lasă cuprinsă şi surprinsă de iubire: *Ca-n clipa unei sacre epifanii*. Clipa eternă face să se cutremure veşnicia întreagă, clipa dintâi, genuină, epifanică. E momentul când timpul uriaş, ca o reptilă preistorică (sugerând haosul), încremeneşte, ademenit fiind de ispitirea făpturii, a formei ca matcă întemeiată prin cuvânt, a vicleniei naive, a închipuirii senine. *Genunea eternităţii* e ameninţată de *dihania vechimii*. Trecutul devine monstruos (o salamandră uriaşă, greoaie) atunci când nu e trecut prin focul cuvântului, când nu e ispitit de formă, de întruchipare, de întrupare. Flacăra închipuirii, logosul jertfitor şi întemeietor înlesnesc trezirea, epifania, regăsirea de sine, împlinirea. Ac-ta este fiul risipitor, cel prin care se împlineşte o aspiraţie nemărturisită, cel fără de care Bucuria (simplă) nu ar fi posibilă: *Căci s-a acumulat în mine totul ce-i/ Neîmplinit în toţi strămoşii mei,/ Tot ce-au lăsat să treacă în regres,/ ce n-au simţit şi ce n-au înţeles.*

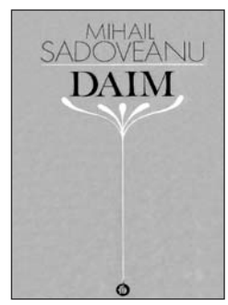

Tot ce-i neînţeles, părăsit în trecut, va ameninţa înţelesul de acum, iar acesta se va răzbuna. Trecutul neexplicat devine opac, iar prin cuvânt, timpul devine făptură, întrupată în clipa de acum, eternă. Iubirea e cea care face ca timpul să devină făptură, să se preschimbe în cuvânt, preamărind clipa trezirii, când trecutul se întrerupe şi devine un *Acum* etern! Soarele negru eminescian devine la Sadoveanu un *negru rotitor*, iar *veşnicia curge ruptă-n ore negre*. Trecutul mort învie prin cuvânt, iar sufletul înfiorat de cuvânt devine transparent, o transparenţă vie în care literele sunt hieroglife eterne: *Lumină lină,/ Hierogramă de stele.*

Prin iluminări de o clipă, Sadoveanu înseninează veşnicia, dând câte un nume *Celei-care-zâmbeşte*, identificând-o prin multiplicarea numelui. Trezirea timpului înseamnă rostire prin cuvânt, când se luminează calea, când se deşteaptă clipa, când se întrupează zborul neîntrerupt. Singur fiind, nu vei ajunge decât în pustiu. Târziu. Însoţit fiind, vei rătăci, dar te vei regăsi prin cuvânt. Ea, Femeia, este cea care înlesneşte cunoaşterea, comunicarea, regăsirea de sine, depăşirea condiţiei umane, stăpânirea naturii oarbe, ispitirea firii prin viclenia semnului, ca putere a înţelepciunii. Sânzienele sunt semnul echilibrului, al păcii interioare, al împăcării de sine, când toate par să-şi mărturisească ceva tainic. Echinocţiul de primăvară e semnul nestatorniciei şi al nestăpânirii, al capriciului şi al vicleniei.

Iubirea potoleşte devălmăşia, consfinţind ceea ce se impune de la sine: *De dincolo de-ntâia stea/ Ce s-a aprins în senin,/ Dincolo de candela/ Celui ce stă peste vreme*. Iubirea înseamnă *desfacere de lut*, căutarea înfrigurată a clipei care durează cât o eternitate. Diminutivele îmblânzesc şi apropie făptura: *făclioară*, *guriţă, ochişori, sânişori. Umbra cuvintelor* înseamnă înţelesul care nu poate fi înstrăinat, oricât am invoca soarele *personal şi dumnezeiesc*. Ca şi Eminescu, Sadoveanu eternizează fiinţa românească în hotarele sublimului, lămurind-o şi *fixându-i veşnicia*. Clipa *suspendată*, eminesciană, ca pecete şi nimb, devine reper absolut, *clipă neclintită*, în creaţia lui Sadoveanu: *Domnul Dumnezeul meu n-a pus număr timpului său, ca oamenii; toate faptele, toate evurile, toate roirile de încercări nenumărate cât nisipurile oceanelor îi sunt prezente şi juxtapuse. Domnul Dumnezeul meu n-are niciuna din înfăţişările revelate; e cuvânt, după versetul Evanghelistului. Spiritul său e în inteligenţa florilor şi a cristalelor, în moneră şi în bobul de grâu, în energia vânturilor şi a valurilor, în codri şi în ierburile pustiilor: în viaţă şi în moarte, care sunt acelaşi lucru. La judeţul său ne aflăm toţi din toate veacurile noastre. Clipa sa neclintită şi toate viscolele veacurilor noastre sunt una.*

DAIM pare a fi o tresărire (o părere) eminesciană târzie, fulgerată de minunea clipei întrupate într-un zbor demiurgic, epifanic, lămuritor, jertfitor, uimitor de liniştitor. Cuvintele se întrupează în amiaza firii, când se văd pe sine şi se schimbă la faţă, cutremurate, căci se pare că trăim în lume.

Gheorghe SIMON

CALENDAR – martie 2021

03. **VULCAN, Iosif** (3 martie 1841 – 8 septembrie 1907) – 180 de ani de la naşterea scriitorului;

08. **GALACTION, Gala** (16 aprilie 1879 – 8 martie 1966) – 55 de ani de la moartea scriitorului;

09. **PETRESCU, Cezar** (1 decembrie 1892 – 9 martie 1961) – 60 de ani de la moartea scriitorului;

10. **DULFU, Petre** (10 martie 1856 – 31 octombrie 1953) – 165 de ani de la naşterea poetului şi dramaturgului;

12. **IBRĂILEANU, Garabet** (23 mai 1871 – 12 martie 1936) – 85 de ani de ani de la moartea scriitorului;

20. **GOGA, Octavian** (20 martie 1881 – 7 mai 1938) – 140 de ani de la naşterea poetului;

20. **TOPÂRCEANU, George** (20 martie 1886 – 7 mai 1937) – 135 de ani de la naşterea poetului;

24. **COŞOVEI, Traian** (24 martie 1921 – 16 iulie 1993) – 100 de ani de la naşterea scriitorului;

27. **MANN, Heinrich** (27 martie 1871 – 11 martie 1950) – 150 de ani de la naşterea scriitorului german;

28. **WOOLF, Virginia** (25 ianuarie 1882 – 28 martie 1941) – 80 de ani de la moartea romancierei engleze;

30. **GOYA, Francisco** (30 martie 1746 – 16 aprilie 1828) – 275 de ani de la naşterea pictorului spaniol. (***Red.***)

APOSTOLUL – revistă a cadrelor didactice din judeţul Neamţ, serie nouă, apare prin colaborarea Sindicatului Învăţământ Neamţ, Asociaţiei Învăţătorilor din judeţul Neamţ (martie 1999) şi Federaţiei Sindicale a Educaţiei şi Ştiinţei din Republica Moldova (aprilie 2019)

FONDATORI ● noiembrie, 1934: C. Luchian, V. Gaboreanu, V. Scripcaru, M. Stamate, I. Rafail, M. Avădanei ● **martie, 1999:** Florin Florescu, Ştefan Corneanu, Gheorghe Amaicei, Dumitriţa Vasilca

CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE: Gabriel PLOSCĂ – director general, Iosif COVASAN – director economic, Liviu RUSU, Gabriela GRIGORE.

CONSILIUL DE REDACŢIE: *Mircea ZAHARIA – redactor-şef, Constantin TOMŞA – redactor-şef adjunct, Angelina BEGU – redactor-şef adjunct (Chişinău), Mihai FLOROAIA, Gianina BURUIANĂ, Violeta MOŞU, Dorian RADU – DTP; Dorin DAVIDEANU – editor online.*

ISSN - 1582-3121

Redacţia şi administraţia: str. Petru Rareş nr. 24, Piatra Neamţ. Tel/fax: 0233.22.53.32

revista_apostolul@yahoo.com